

M.T.I.

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség

Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.008/x

Belföldi hírek

budapest, 1983. március 23.

bel

s z e r d a

sb0001 4 150 mtib1001

uj nagybani piac nyilik a nagyvásártelepen

1983. március 23. - a zöldség-gyümölcs forgalmazás színvonalának javítására a nagyvásártelepen új nagybani piac kiépítéséhez látott hozzá a budapesti zöldségt vállalat, a létesítmény diszkontraktárként üzemel majd; elsősorban a viszonteladóknak áll rendelkezésére, nemcsak a saját zöldségboltok szerezhetik be itt a napi árut, hanem a közértek, és ezen kívül vendéglátóipari vállalatok, valamint a magánkereskedők és vendéglősök is.

a tizenhét milliós forintos költséggel épülő létesítmény a bosnyák téri piacnak konkurenciát jelent majd, a termelők - állami gazdaságok, tsz-ek, áfész-ek, kiskerttulajdonosok - választhatnak, hol kívánják értékesíteni terméküket, a két piac közötti várhatóan kialakuló verseny előnyös hatással lehet a kínálatra és az árakra egyaránt, s a termelőtől a fogyasztóig gyorsabban juthat el a friss zöldség-gyümölcs, az új piac mindenestre igen előnyös technikai feltételeket teremt a kereskedéshez; az 1500 négyzetméteres területet tetővel fedik, rampák, targoncák, gépek segítik a rakodást, s vasuti ipari vágány is kiépül a vagonokban érkező áru fogadására, a piachoz a friss áru minőségének megőrzésére hűtőtároló is tartozik, s ez lehetővé teszi, hogy az eladók - akár bizományosi értékesítésre - adhassák át terméküket.

a vállalatot a beruházásra az az üzleti megfontolás készítette, hogy budapest mintegy 500 boltja közül csaknem 100 már szerződéses formában üzemel, ami annyit jelent, hogy ezek az üzletek a

többszoros értékesítés lehetőségével élve ott szerezik be a zöldséget, gyümölcsöt, ahol a legelőnyösebb számukra; mind gyakrabban közvetlenül a termelőtől veszik át az árut, nem pedig a vállalatától, így módon a zöldség eladás a nagykereskedelmi forgalomból származó haszon egy részéből. a vállalat az új piacon igyekszik majd megfelelő kínálatot teremteni, s ezzel visszahódíthatja szerződéses boltjait is állandó vevő körébe, a forgalom után pedig haszna is növekszik.

az új piac a nyári szezonban nyílik meg. /mti/

kg/mi/jf/mz hgy

00.10 230383 2058

-. -

sb0002 4 130 mtib1002

munkavállalási tanácsadó /1. rész/

1983. március 23. - térképrajzoló, nyomdai segédmunkás, könyvelő, textilnyomó, londiner, furós, marós, esztergályos, autószerelő, számítógépező, uszmester, kertész és földmérő - népszerű és kevésbé vonzó állásajánlatok követik egymást az ifjúsági munkavállalási tanácsadó 1983 című kiadványának lapjain. a fővárosi pályaválasztási intézet gondozásában néhány napja megjelent kötet - ha nem is öleli fel a teljes munkaválasztékot - jó szolgálatot tesz az általános és középiskolákat befejező, nappali tagozaton továbbtanulni nem akaró, a sikertelenül felvételizett, egyetemről és főiskoláról végleg, vagy átmenetileg lemondó, munkát vállalni szándékozó fiatalnak. természetesen nemcsak a most végzők, hanem azok is forgathatják a kötetet, akik korábbi választásukat elhibázottnak érzik és változtatni szeretnének.

az idén mintegy 42 ezer budapesti fiatal fejezi be tanulmányait az általános iskolákban és középfokú tanintézményekben, közülük több ezren váltanak munkakönyvet, indulnak állást, munkahelyet keresni. az első ízben munkát vállalók túlnyomó része gimnáziumot, illetve szakközépiskolát végzett, közöttük, mindössze 300-400 az olyan általános iskolát éppen befejezett diák, aki a munka mellett döntött. a fiatalok kedvező helyzetben vannak, hiszen - ahogy a kötetből is kitűnik - jóval több a felajánlott munkahely, mint az elhelyezkedni kívánók száma.

az intézet munkatársai 85 ipari üzem, bel- és külkereskedelmi, valamint szolgáltató vállalat, szövetkezet, intézmény munkaköri felhívásait gyűjtötték egybe. a felkínált munkahelyek többsége csak

középiskolai végzettséggel tölthető be. érdekes ellentmondás, hogy bár a kereskedelmi és vendéglátóipari szakmunkáskészítőben két és fél, háromszoros a túljelentkezés, képzés nélküli eladót szinte valamennyi kereskedelmi egység szívesen foglalkoztatna. ugyancsak krónikus hiánnyal küzdenek az építő- és az élelmiszeripari vállalatok.

várhatóan több ajánlkozót kell majd elutasítani azok közül, akik autószerelőnek, vagy rádió- és tévéműszerésznek készülnek. /folyt. köv./

ri/mi/mz

00.10 230383 2116

-. -

sb0003 4 130 mtib1003

munkavállalási tanácsadó /2. rész/

a rohamosan fejlődő számítástechnikai szakág is minden bizonnyal vonzza majd a fiatalokat, csakugy, mint a gyógyszerkutató intézet egy-egy meghirdetett állása, a művészeti, alkotó jellegű munkát igénylő munkahelyek.

a könyvben részletesen ismertetik a betölthető munkaköröket, a munkaidővel kapcsolatos tudnivalókat. a kötetben tallózók megtalálhatják a vállalatok által kínált kereseti és kulturális lehetőségeket, a szociális juttatásokat, s a továbbtanulási módokat. a döntés előtt állók a tanácsadókönyv egyik fejezetében jogi utat is kapnak. megtalálható a kötetben azoknak a vállalatoknak a címjegyzéke, amelyek közép- és felsőfokú szaktanfolyamot szerveznek, továbbá a nappali tagozatos szakmunkásképző intézetek, a gép- és gyorsíró iskolák, egészségügyi szakiskolák, valamint a dolgozók szakközépiskoláinak címei is. a gyermekgondozási segélyen lévő anyák, ha nem az egészségügy területén dolgoznak - a segélyezési idő alatt - csecsemő- és gyermekgondozónői szakképzést szerezhetnek. a kötet erről is tudósít.

a végzős gimnáziumi tanulók ezekben a napokban kivétel nélkül kézhez kapják a kiadványt, s jut belőle a közgazdasági szakközépiskolákba és a gép- és gyorsíróiskolákba is. akik ezek után sem tudnak választani, azoknak a XI. kerületi Bicskei utca 6-ban az ifjúsági munkavállalási tanácsadó iroda próbál segíteni. /mti/

ri/mi/ag/mz hgy

00.11 230383 1424

-. -

sb0004 4 160 mtib1004

gyorsabb helyreállítás - üres lakások a józsefvárosban

1983. március 23. - a józsefvárosban az elmúlt évben összesen 425 üres lakást állítottak helyre, ebből 278-at a rendeletek szabta 45 napos határidőn túl. a munkálatok nagy részét kisiparosok, állami vállalatok, ipari szövetkezetek végezték el a kerületi ikv megrendelése alapján.

az üres lakások kiutalásának meggyorsítása érdekében az ikv a múlt év végén - asztalosokból, szobafestőkből, üvegesekből és vízszerelekből álló - szakipari csoportot hozott létre. ezzel is igyekeznek elejét venni annak, hogy - mint az korábban számos esetben előfordult - másfél, két évig is üresen álljanak egyes bérlemények. külső kivitelezők bevonásával ebben az évben eddig 18 üres lakást ujtottak fel, s ötvenben megkezdték a munkálatokat. a viii. kerületi tanácsnál áttértek a megüresedő lakások kantonrendszerű nyilvántartására. feldolgozzák a lakosságtól és a különféle szervektől érkező információkat, gondoskodnak a műszaki vélemények beszerzéséről, a kerületi ikv adatai alapján tájékoztatják a pályázni szándékozókat a lehetőségekről - így is azt kívánják szolgálni, hogy a rossz műszaki állapotú lakások mielőbb kiutalhatók legyenek.

a január 1-ével életbe lépett rendelkezések szerint a lakáshasználatbavételi díjat meghaladó helyreállítási költségek esetén a tanács egyéni pályázóknak is kiutalhatja a megüresedett lakásokat. a kerületi ikv-nál intézkedési tervet készítenek ezeknek a bérleményeknek felmérésére, azaz műszaki állapotuk meghatározására. így a második negyedévtől kezdődően a körzeti házközelőségek folyamatosan szolgáltathatnak majd adatokat a pályázatra javasolható lakásokról.

a múlt év végén 932 üres lakást tartottak nyilván a józsefvárosban, ezek egy részét - kétszázkettsöt - hagyatéki ingóságok foglalják el. igen magas azoknak a lakásoknak a száma is, amelyek jogilag üresnek számítanak, de az azokban lakó, jogcím nélküli lakáshasználók elhelyezéséről még nem gondoskodtak. /mti/

na/ka/s ag hgy

00.12 230383 2005

--

sb0005 4 130 mtib1005

mosolycsekk a főtaxi-nál - versenyben az utasokért /1.rész/

1983. március 18. - az utóbbi napokban megszorodtak azok a hirdetések, amelyekben a főtaxi ajánlja szolgáltatásait, pedig korábban nehezen találtak „kockás kocsit”, a siető fővárosiak. a változás okáról, a fővárosi autótaxi vállalat törekvéseiről tájékoztatta hegyi géza forgalmi igazgatóhelyettes az mti munkatársát.

budapest utcáin ma már mintegy háromezer magántaxis cirkál, s közülük minden ötödik a fővárosi autótaxi vállalatától lépett ki, amikor önállósította magát. a kockások kénytelenek voltak szigorítani a költséggazdálkodást, javítani szolgáltatásaik minőségét. ennek eredményeként végül nemcsak „hozták”, hanem tul is teljesítették a terveket, s csaknem 90 millió forint nyereséggel zárták a múlt évet.

a vállalat létszáma csökkent, ám az öt és félezer főállású, és a mintegy másfélezer mellékállásban foglalkoztatott gépkocsivezető így is több fuvarot teljesített, mint egy esztendővel korábban. az információs lánc javításának, a jó szervezésnek köszönhetően kevesebb volt az üres kilométer, vagyis ritkábban jártak utas nélkül a kocsik.

a főtaxi-nál tovább folytatták a „forródrót-hálózat”, kiépítését: kilenc új telefonvonalat kötöttek a forgalomirányító központ puljtjaiba, így már 42 helyről - szállodákból, kórházakból, a leggyakrabban kocsit rendelő intézményekből - hívható közvetlenül a főtaxi.

a gépkocsikölcsönzés az átlagosnál is nagyobb mértékben teljesítette tul a tervet, s ez 13 ezer dolláros többletet jelentett 1981-hez képest. a 700 ezer dolláros bevétel önmagában is szép eredmény, ráadásul egy dollárt átlagosan mindössze 21 forintjért „termel”, vállalat.

idén nemcsak megtartani, hanem növelni is igyekeznek az utasok számát, ezért - a hirdetésekén kívül is elsősorban - tovább javítják a szervezetséget, a gazdálkodás színvonalát. még termékszerkezet váltással is próbálkoznak, hiszen a tavaly - néhány tucat tehergépkocsival - bevezetett tehertaxi-szolgáltatást idén jelentősen fejleszteni fogják. a kis teherkocsik előnye a viszonylag olcsó tarifa és az, hogy többségük urh-készülékkel van felszerelve, így gyorsan elérhető.

az idén 70 éves vállalat vezetői a jelek szerint nagy súlyt helyeznek arra, hogy a közönséggel nap mint nap kapcsolatban álló gépkocsivezetők kulturáltan, udvariasan, előzékenyen viselkedjenek, ezzel is öregbítsék a kockások jó hírnevét. /folyt. köv./ sr/er/s

00.12 230383 2437

--

sb0006 4 130 mtib1006

mosolycsekk.../2. rész/

az év elején meghirdetett munkamozgalom során a kiemelkedően dolgozó gépkocsivezetőket összesen 600 ezer forinttal jutalmazzák. az értékelés szempontjai közé tartozik a kifogástalan öltözködés, megjelenés, a gépkocsi esztétikai állapota, a példamutatóan szabályos közlekedés, az utasok udvarias kiszolgálása.

a város utcáit járó ellenőrök az arra érdemeseknek havonta ötszáz dicsérő lapot osztanak ki, s három ilyen elismerő oklevél ezer forint jutalmat ér. a gépkocsivezetők által mosolycsekknek elnevezett dicsérő lapok „kiosztása”, februárban kezdődött, s azóta már jónéhányan összegyűjtötték a jutalomra valót. /mti/

sr/er/s ag hgy

00.13 230383 0685

-.-

sb0007 4 160 mtib1007

uj sorozatok a tv-ben /1.rész/

1983. március 22. - termelőszövetkezeti elnököket és állami gazdaság-igazgatókat bemutató sorozat vetítését kezdi meg a közeljövőben a magyar televízió. a politikai adások főszerkesztőségének új alkotása a nagysikerű téli esték című magazinműsor folytatásaként kerül a képernyőre. az áprilistól, havonta jelentkező adásokban a gazdaságvezetők saját sorsuk alakulásán túl megismertetik a nézőkkel azt is: nagyüzemükben hogyan és milyen vállalkozásokkal értek el olyan eredményeket, amelyekkel a magyar mezőgazdaság méltán büszkélkedhet.

ugyancsak a következő hónaptól sugározzák - orient-express ideiglenes címmel - a szocialista országok életéről tájékoztató magazinműsört. benda lászló szerkesztő-műsorvezető és munkatársai színes, a magyar nézők érdeklődésére számot tartó összeállításokban számolnak be a baráti országok eredményeiről, gondjairól és örömeiről.

mindkét új műsorsorozat szervesen illeszkedik a televízió politikai adások főszerkesztőségének tevékenységéhez, amelyről erdős andrás, a paf vezetője az mti munkatársának elmondta: évente 13 ezer percnyi műsoridővel gazdálkodnak a képernyőn. ebből mintegy ötezer percnyi programot készítenek a külpolitikai szerkesztőség

munkatársai, s ugyanennyi időt tesz ki a „klasszikus”, belpolitikai anyag, valamint a két, állandó műsor, az ablak és a hírháttér adása. az utóbbiban - amely a visszajelzések szerint igen közkedvelt a nézők körében - foglalkoznak majd a kormányzati munka kulisszatitkaival is.

a televízió negyedszázados fennállása óta számos népszerű, ma is „élő”, műsört indított utjára a paf. közülük nemrégiben újították fel a szülőföldem című sorozatot, amelyben országos híri írók, költők és politikusok mutatták, illetve mutatják be szülőföldjüket, miközben a nézők előtt kibontakozik a neves közéleti személyiség életútja is. e sorozat részeként a napokban vetíti a tv a háromszoros józsef attila-dijas fodor andrásról készült filmet, s már forgatják a következőt, amelynek főszereplője juhász ferenc, kétszeres kossuth-dijas költő lesz. /folyt.köv./

i/kj/mz

00.13 230383 2104

-.-

sb0008 4 160 mtib1008

uj sorozatok a tv-ben /2. rész/

Látható a szakszervezeti mozgalom történetét feldolgozó 6 részes film, amelynek vetítését az elmúlt héten kezdte meg a televízió. a sorozatot május végén gáspár sándorral, a szot főtítkárával készített interjú zárja. a beszélgetés - kötődve az előző adásokhoz - a mozgalom időszerű kérdéseit vázolja fel.

a szalagtárban sugárzásra vár radványi dezső és kigyós sándor külföldön élő magyarokról szóló sorozatának újabb epizódja: a merre hajlik a gyertya lángja? című filmben az országhatárainkon túl élő, magyar származású papok nyilatkoznak a hazalátogatásuk alkalmával szerzett tapasztalataikról, kinti munkájukról.

a dokumentumfilm osztály munkatársai két alkotást forgattak a közelmúltban. a női század című film - amelyet hazánk felszabadulásának 38. évfordulójához kapcsolódóan, március 30-án láthatnak a nézők - az 1944-ben, debrecenben megalakult első önkéntes, női katonai századdal ismerteti meg. ugyancsak a napokban mutatják be szilágyi györgy: hanyas vagy; című, nagysikerű rádiós műsorának animációs változatát, a ma már szállóigeként emlegetett szöveget a képek erejével erősítve fel. az alkotók egyórás montázst is adnak arról: az 1928-ban születettek hogyan látják ma saját korosztályukat.

a televízió egyébként - a hagyományokhoz hiven - idén is élő közvetítésben számol be a május 1-i felvonulásról, a vidéki rendezvényekről. este a képernyőn ezuttal is jelentkezik a felvonulók kívánságát teljesítő önkéntesek. /mti/

i/kj/ag/mz hgy

00.14 230383 1520

-.-

sb0009 4 150 mtib1009

a tavalyinál jobb ellátás traktorokból

1983. március 23. - a gabonatermesztés fejlesztésének második ütemét valósítják meg a mezőgazdasági nagyüzemek - mindinkább előtérbe kerülnek az intenzív módszerek - s ehhez nagy teljesítményű vontatókra van szükségük. megnőtt az érdeklődés a traktorok iránt. a az ideai ellátás jobb lesz az elmúlt évinél; nemcsak az eladásra szánt készlet nagyobb, hanem lehetőség nyílik a vontatópark teljesítményének fokozására is. ugyanakkor a kínálat a korábbinál jobban igazodik a kereslethez, azaz a közepes géposztályokból is nagyobb a raktárkészlet. ezekkel a traktorokkal viszonylag kis üzemanyag költséggel végezhetnek olyan munkákat, amelyeket eddig sokszor nagytraktorokra bízta, miután a gazdaságok esetenként nem rendelkeztek kisebb vonóerő-teljesítményű, ám a munkák ellátásához kellőképpen erős gépekkel.

a termeléshez szükséges vontatókat a velük szemben támasztott magas követelmény miatt több forrásból szerzik be. örömdetesen megnőtt a magyar - rába-gyármányu - vontatók száma. a győri gyár öt termelési rendszerrel kötött szerződést, ennek keretében a gépek eladásához hozzákapcsolja műszaki ellátásukat, a garanciális szervizszolgáltatást, továbbá, ami - nemkülönben fontos - az alkatrész- és cseredarab-ellátást. közel 300 hazai gyármányu nagy traktort árusítanak majd. az elmúlt időszakban különösen keresetté váltak a középteljesítményű gépek; ide sorolható a népszerű, szovjet gyármányu mtz-50-es traktor, továbbá az újdonságot jelentő román u-4-45-ös gép, amelyből az idén érkezik az első nagyobb szállítmány. további mtz-gépek gazdagítják a választékot, a 80-as és a 82-es típusból. mindent egybevetve több mint 3200 szovjet traktort kínálnak a termelőknek. megjelenik a földéken a csehszlovák zetor-160-as is, amely szintén az egyik keresett ,,géposztály,, képviselője.

a magyar mezőgazdaság ideai traktorellátását közel hétezer gép szolgálja, ez 1500-al több mint az elmúlt évben eladott mennyiség. a készlet alkalmas arra is, hogy a gazdaságok felújítsák gépparkjukat, kicseréljék a gyakran több éve kényszerből járatott gépeket. az intenzív gabonatermeléssel foglalkozó üzemek tőkés gépekhez is hozzájuthatnak, a korábban már jól bevált típusok mellett bemutatkozik a fiat-traktor. /mti/

jf/er/s hgy

00.15 230383 2292

-.-

sb0010 4 150 mtib1010

nagyobb magyar szállítmányokat fogadnak a szocialista országok kikötői

1983. március 23. - Lehetőség van arra, hogy a korábbiaknál nagyobb mértékben vegyék igénybe a hazai fuvarozók és a külkereskedők a kgst kikötők kapacitásait a magyar tengerentúli szállítások során - állapította meg a magyar kereskedelmi kamara fuvarozási és szállítmányozási tagozata.

jelenleg a népgazdaság évente mintegy 2.4-2.6 millió tonna árut exportál a tengeren túlra, illetve importál Európán kívüli országokból. a múlt esztendőben a jugoszláv kikötők mintegy egymillió tonna, a kgst kikötők 800 ezer tonna, a tőkés országok kikötői - elsősorban hamburg - mintegy 600 ezer tonna árut fogadtak magyar megbízás alapján. mivel 1982-ben a nemzetközi szállításoknál tapasztalható visszaesés miatt az ndk és a lengyel kikötők szabad kapacitásai lényegesen bővültek, v nagyobb részt vállalhatnak a magyar tengerentúli áruforgalom lebonyolításában.

már az első negyedévben mintegy 150 ezer tonna árut fogadott magyar megrendelésre két lengyel kikötő, gdansk és gdynia. az elképzelések szerint a lengyel kikötőkön keresztül lebonyolított magyar tranzitforgalom a múlt esztendeihez képest az idén megduplázódhat. mindez jelentősen csökkentheti a külkereskedelmi vállalatok konvertibilis devizakiadásait. /mti/

pf/mi/s sl hgy
00.15 230383 1321

-.-

sb0011 4 160 mtib1011

emlék a „nemzet napszamosainak,,

1983. március 23. - baranya városaiban és falvaiban emléket állítanak a „nemzet napszamosainak,, azoknak a hajdan élt néptanítóknak, akik különösen sokat tettek az oktatásügy fejlesztéséért és a nép felemelkedéséért, munkásságukkal hozzájárultak az irodalom, a művészet és a tudomány haladásához. a tanítás mellett folytatott közéleti tevékenységük gyakran ütközött ellenállásba, olykor üldöztetésbe is.

már életében a szegények iskolaépítőjének nevezték el az 1871 és 1939 között élt szieberth róbert felügyelő igazgatót, aki maga is sokgyermekes, szegény családból származott. fáradhatatlan munkálkodásának eredményeként hat iskola épült pécsett, valamennyi munkásnegyedben és peremterületen. 1918-ban megnyitotta a tanítók házát, amelyben a pedagógusok árvaít, szegénysorsu gyermekeit helyezte el. a kiváló nevelő, oktatásszervező és iskolaépítő emlékét márványtáblán örökítették meg az egyik általa épített iskolában.

a sásdi általános iskola albert istván nevét vette fel, és szobrot is állított neki az iskola udvarán. az 1866 és 1937 között élt néptanító értékes pedagógiai és népművelői munkásságot folytatott, amellelt a sád és vidéke című politikai hetilapot szerkesztette, a tanácsköztársaság idején a forradalom szolgálatába állította az ujságot, amiért az ellenforradalmi törvényszék börtönbe záratta, majd kényszernyugdíjazták.

1889 és 1960 között mohácson élt és dolgozott schneider lajos, aki kántortanítóként kezdte a pályáját a külvárosi iskolában. dalárdát és zenekart szervezett, s mintegy másfélezer népdalt gyűjtött a duna-parti városban és környékén. emlékét domborművü arcképe hirdeti, és emlékezetére minden évben népdaléneklési versenyt rendeznek a dél-dunántúli diákok részvételével.

pécsett ugyancsak domborművü portré őrzi az 1879 és 1946 között élt berze nagy jános tanfelügyelő emlékét, aki a két világháború között falusi tanítókból szervezett gyűjtőhálózat segítségével gazdag folklóranyagot tárt fel és írt le. 1940-ben jelent meg a baranyai néphagyományok című ezernyelcszáz oldalas műve. a gyűjtemény értékét jelzi, hogy a néprajzkutatók „baranyai kalevalának,, nevezték el. /mti/

ráb/wné/s az hgy
00.16 230383 2211

-.-

sb0012 4 160 mtib1012

a környezet védelmében - új technológia a galvániszap feldolgozására

1983. március 23. - a környezetet szennyező ipari hulladék, a galvániszap feldolgozására szolgáló kísérleti üzem építését kezdték meg tatabányán, a komárom megyei talajerőgazdálkodási vállalatnál. a magyar tudományos akadémia műszaki kémiai kutató intézetében kidolgozott technológia alapján még az idén megkezdik az ártalmas hulladék feldolgozását. a kutatók olyan technológiát kísérleteztek ki és bocsátottak a vállalkozók rendelkezésére, amellyel újabb hulladék keletkezése nélkül kinyerhetik a galvániszap összes értékes alkotóelemét: a cinket, a nikkelt, a vasat, a rezet és a krómot. az értékes nyersanyagot visszakapja majd az ipar, így valótát takaríthatnak meg. a feldolgozás során káliumszulfátot is nyernek az iszappól, ami magas humusztartalma miatt különösen a homokos talajok javítására alkalmas. több gazdaság, így például a badacsonyi szőlőtermesztési rendszer, a dél-somogyi állami gazdaság és az izsáki termelőszövetkezet már érdeklődik a folyadék műtrágya iránt.

a kísérleti üzem építésére a komárom megyei tanács 3,4 millió forintot adott a környezetvédelmi alapból, az ipari minisztérium csaknem kilencmillió forinttal járult a szennyező hulladék újrahasznosításához. csupán a komárom megyei üzemekben évente háromszáz köbméter galvániszap keletkezik, s a drága fémekeket, a fémsókat tartalmazó hulladék egyelőre a szemétre kerül. a tatabányai üzemben elsősorban a komárom megyei üzemekben összegyűjtött iszap feldolgozását tervezik. a későbbiekben döntenek egy nagyobb teljesítményű rendszer létrehozásáról: az elképzelések szerint ezt az érdekelt üzemek társulásával, közös beruházásban építenek fel. /mti/

ráb/wné/s az hgy

00.16 230383 1738

-.-

sb0013 4 150 mtib1013

guruló horgásztanya

1983. március 23. - kerekeken guruló horgásztanyát, gépkocsival vontatható vikendházakat gyárt a lenti fém- és faipari szövetkezet. a helyszínen betontuskókra helyezhető épületből a kereskedelem próbaképpen ötven darabot rendelt. a lakókocsik, teherutánfutók gyártására szakosodott szövetkezet a kétszáz és háromszáz kiló teherbírású utánfutókból idén száz-száz darabot szállít ausztriába is. a lentiek a szervizgazdái az nszk-ból behozott lakókocsi utánfutóknak is. az al-kó cég alkatrészraktárát épített a lenti szövetkezet telephelyén, ahol az importált járművek szervize van. /mti/

tóa/kné/az/mz hgy

00.17 230383 0642

-.-

sb0014 4 150 mtib1014

ujabb növényvédőszer a nitrokémiától

1983. március 23. - tovább bővítette növényvédőszer választékát a fűzfői nitrokémia, amely a termékcsoporthoz a hazai gyárakban előállított mennyiségnek több mint a felét adja. a tavaszi szezonra új gyomirtószereket és gombaölőszereket hoznak forgalomba; az újdonságok nagy részét saját hatóanyagból állítják elő.

a nagyüzemi kukoricatermelők igényére fejlesztették ki azokat a szerkombinációkat, amelyek a korábbi készítményekkel szemben ellenállóvá vált gyomokat is pusztítják, s három-négy hónapig is megvédik a kukoricát a gyomoktól. az újdonságok között szerepel a kimélő hatású acenit, ez olyan anyagot - ugynevezett antidótumot - is tartalmaz, ami megvédi kukoricánemesítés értékes alapjait és a hibrideket a gyomirtószer esetleges káros hatásaitól.

az import megtakarítás érdekében tovább bővítette a külföldről származó hatóanyagok feldolgozását is a fűzfői gyár olyan - mindeddig importált - növényvédőszeret állítanak elő ily módon, amelyekre csak igen kis mennyiségben van szükség, de felhasználásuk számos növénykultúrában elengedhetetlen. a hatóanyagok vásárlásával és a fűzfői feldolgozással 25-30 százalékos deviza megtakarítást érnek el. a nitrokémia egyébként tíz külföldi céggel - amerikai, francia, japán, nszk-beli és svájci gyárral - tart ilyen jellegű kapcsolatot. a chemolimpex közreműködésével szerzik be az értékes

hatóanyagokat és a továbbfeldolgozás technológiáját is. e termékcsoporthoz is bővül az idén megkezdtek például az arelon előállítását; ez a növényvédőszer kiirtja majd a renkdívül makacs vadzabot is. a bayleton hatóanyaggal a gabona sárgarozsda elleni védelméről gondoskodhatnak, a rovral nevű termékkel pedig hathatósan védekezhetnek majd a szőlőpenész ellen.

a külföldi vegyipari vállalatokkal együttműködve különböző növényvédőszer kész terméké alakításának hatékonyságát is sikerült növelni. a nitrokémia ebben az esztendőben nemcsak a választékát bővíti, hanem a mennyiséget is növeli: mintegy két százalékkal több növényvédőszert. /mti/

bév/mné/s az hgy

00.18 230383 2077

-.-

sb0015 4 170 mtib1015

virágzás

1983. március 23. - a tavasz beköszöntével virágba borultak a mandulafák a szekszárdi dombvidéken. a déli fekvésű, szélről védettebb völgyek és domboldalok kertjeiben már a sárgabarack fehér virágai is kipattantak, sőt néhol - kissé túl hamar - virágoznak az őszibarackfák is.

a dombvidéki és az ártéri - így a gemenci - erdőkben, az árokpartokon, töltéseken már tömegesen nyílik az illatos vadibolya, valamint a kék csillagvirág és a galambegysaláta sárga virága. a sötétvölgyi parkerdőben a csertölgyesek és gyertyánosok alja kéklük a májvirágtól, a mecsekszéli erdőkben pedig nyílik a tavaszi kankalin. /mti/

blb/kjné/s az hgy

00.18 230383 0664

-.-

1983.03.23.

sb0016 4 170 mtib1016 /közönségszolgálat/

gyűjtők által készített új érem szegeden

1983. március 23. - iii. béla egyik 1183-ban keletkezett, a tiszai sószállításokra vonatkozó okirata tesz említést először szeged városáról. a nyolcszázadik évfordulóra emlékérmét készítették a város éremgyűjtői fritz mihály szobrászművésszel. az érem egyik oldala egy zsámolyos trónon ülve, kezében tartott királyi jelvényeivel örökíti meg iii. bélát. a bronzpatinázott, 42,5 milliméter átmérőjű érem másik oldalán egy feltételezetten xii. századi sószállító hajó rajza látható.

az érdekes új érmét szerdai napokon tizenhat órától, vasárnaponként kilenc órától a szegedi éremgyűjtők foglalkozásain, a szegedi juhász gyula művelődési központban szerezhetik be az érdeklődők. /mti/

dén/f/s az hgy

00.19 230383 0762

-.-

1983.03.23.

sb0017 4 160 mtib1017

szolnoki tit-program: „égi utazás”, a toronyház tetején

1983. március 23. - újabb népszerű ismeretterjesztő programot kínált a tit szolnoki szervezete: hétfőnként - ha derült az idő - „égi utazásra”, hívják este a csillagos égbolt titkait fürkészőket a jubileumi téri toronyház tetején álló csillagvizsgálóban. a leemelhető kupola alatt álló harminc centiméter átmérőjű tükröstávcső - amely a hazai bemutató távcsövek legjobbjai közé számít - szinte kézzel tapintható közelségbe hozza az égitesteket. a kétórás bemutatókon a csillagászati szakosztály tagjai tudományos idegenvezetőként közreműködnek: előadásokon magyarázzák el a látottakat. a csillagda alatti szinten lévő előadóterem csoportok fogadására is lehetőséget nyújt. /mti/

laz/kné/az/gw hgy

07.59 230383 0773

-.-

sb0018 4 150 mtib1018

halivadékok dinnyésről

1983. március 23. - fogy a telettetőtavak „népessége”, dinnyésen: a halászati termelőszövetkezet ivadéknevelő tógazdaságában naponta több tízezer pontyot, busát és amurt fognak ki, s indítanak utnak az ország különböző vidékeire. ezen a tavaszon kétmillió háromszázezer egy, illetve kétnyaras ivadékot küldenek el a haltenyésztő gazdaságokba; a potykák, amurok és busák temperált vizű műanyagtartályokban teszik meg az utat a halastavakig.

dinnyésen évente tízmilliónál több ivadékot állítanak elő. egy részüket már néhány napos korban értékesítik, a többit egy, illetve kétnyaras korukig nevelik. a halkeltetés, a tavaszi szaporító munka - az időjárástól függően - április végén, május elején kezdődik majd meg. /mti/

dáv/fné/az/zsu hgy

08.00 230383 0784

[Handwritten signature] 840

-.-

bel

- 16 -

1983.03.23.

sb0019 4 150 mtib1019

szőnyegexport szegedről

1983. március 23. - a szegedi háziipari szövetkezet rongyszőnyegei iránt évről évre növekszik a kereslet külföldön: a tavalyi kilencvenezer négyzetméter helyett idén már száztizezer négyzetméternyi pamutrongy-hulladékból szőtt szőnyeget gyártanak osztrák, olasz, nszk-beli, svéd és tengerentúli megrendelésre, együttesen mintegy huszonötmillió forint értékben. az utóbbi vásárlás egy - usa-beli - atlantai bemutató eredménye. a jórészt iparművész által gyerekszobákba, vikendházakba, konyhákba tervezett rongyszőnyegeket házi szövőszékeken, bedolgozók készítik el, csaknem félszáz szín- és szövés minta szerint. ez a cikk teszi ki a szegedi szövetkezet idei mintegy negyvenmillió forintos termelési értékének a nagyobb hányadát. /mti/

dob/f/az/zsu hgy
08.03 230383 0792

--

sb0020 4 150 mtib1020 /közönségszolgálat/

autóbuszjegyek székesfehérvárott is

1983. március 23. - megkezdték a helyi autóbuszjáratokra érvényes jegyek árusítását székesfehérvárott, és dunaujvárosban, mivel a volán 14-es számú vállalat helyi járatain egy hét múlva - március 28-án - az eddigi két forint bedobásával működő jegykiadó automatákról áttérnek a jegylukasztó készülékek használatára. a két városban az autóbusz pályaudvarokon, a buszvezetőknél, a postahivatalokban és a hírlapárúsító pavilonokban, valamint több üzletben lehet megvásárolni az utazásra jogosító fehér színű jegyeket. két hétig még a jegykiadó automaták is működnek majd a buszokon, de április 10-től csak előreváltott, s kilyukasztott menetjeggyel utazhatnak fejeér megye városaiban is a helyi járatokon közlekedők. /mti/

dáv/fné/az/gw hgy

08.05 230383 0790

F. J. J.

--

bel

- 17 -

1983.03.23.

sb0021 4 160 mtib1021 /közönségszolgálat/

lux erika zongoraestje békéscsabán

1983. március 23. - március 28-án, hétfőn este a békéscsabai jókai színházban hangversenyez lux erika. a zongoraesten beethoven: c-moll variációk, schumann: bunte blatter, brahms: variációk egy schumann-témára, chopin: f-moll fantázia, berceuse, barcarolla és polonéz-fantázia című műveit hallhatják a csabai zenebarátok. lux erika csabai hangversenyét eredetileg későbbi időre tervezték, a programváltozás nyomán kerül sor hétfőn a zongoraestre. /mti/

sam/ke/az/gw hgy

08.19 230383 0523

--

sb0022 4 150 mtib1022 /közönségszolgálat/

kirándulóknak /1.rész/

1983. március 23. - a természetbarát szervezetek hétvégi turái.

felszabadulási emlékturák:

március 26-án az egri városi természetbarát szövetség az ifjusági szervezetekkel együttműködve rendez turát. találkozás nagyeged, dobó istván kilátónál, ünnepség 11 órakor.

március 27-én a budapesti természetbarát szövetség a pilis hegységben, a vöröskősziklán emelt felszabadulási emlékműnél rendez ünnepséget.

március 27-én a borsodi természetbarát szövetség miskolcon szervez emlékturát, amelynek keretében 10.45 órakor a majális parkban megkoszorúzzák a munkásmozgalmi emlékművet, s ünnepi műsor is lesz.

március 27-én a veszprémi természetbarátok szokásos tanácsköztársasági és felszabadulási emlékturájának ünnepségét a bakonyban, porva-csesznek vasútállomás melletti emlékműnél és gázaházán tartják.

március 26, szombat:

angyalföldi természetbarát és testedző egyesület:

F. J. J. 93°

kiskovácsi puszta - lajos forrás - görbehajtás - pomáz.
találkozás 8.30 órakor a margithidi hév állomáson. vezető: ravasz
miklós. kerékpáros tura horány - szigetmonostor - pocsmegyer - pokol
csárda - tahitótfalu - horány. találkozás 9.30 órakor dunakeszin, a
révnél.

budapest sport egyesület:

margitszigeti séta - kirándulás. találkozás 10 órakor a szigeti
bejárónál. vezető: major lórántné.

budapesti híradástechnikai se:

libegővel a jános hegyre, könnyű sétaturával normafa-csillebérc
- farkasrét. találkozás 9.30 órakor a libegő alsó állomásán. vezető:
dóra ildikó.

gép- és vegyipari spartacus se:

ács - harkályi erdő - ács. találkozás 6 órakor a keleti
pályaudvaron. vezető: csalóközi józsef és szőke elemérné.

ibusz se:

séta a budai hegységben. találkozás 9 órakor a pasaréti téri
templom előtt. vezető: ifju györgy.

óbudai petőfi se:

geológiai tura, nagybörzsöny - bányapuszta - nagyhideghegy -
királyrét. találkozás 6.30 órakor a nyugati pályaudvaron. vezető:
mocsári attila. /folyt./ zsu
08.45 230383 2006

930

--

sb0023 4 150 mtib1024 /közönségszolgálat/

kirándulóknak /2.rész/

pákozd - sárhegy - pogánykő - bodzavölgy - hurkavölgy - sukoró.
találkozás 7.30 órakor a kelenföldi pályaudvaron. vezető: bakay
ferenc.

orvosegyetem sc:

séta a sashegyen. találkozás 10 órakor a farkasréti temető
bejárataánál. vezető: márkus istván.

soroksári vörös meteor se:

pomáz - holdvilágárok - csikóváraltja - pomáz. találkozás 8.30
órakor a batthyány téren. vezető: bobák bálint.

törekvés se:

balatonföldvár - katonavár - köröshegy. találkozás 6.30 órakor a
déli pályaudvaron. vezető: entz ferenc.

vasuti főosztály se:

piliscsaba - piliscsév - klastrompuszta - kesztölc - dorog.
találkozás 7.20 órakor a nyugati pályaudvaron. vezető: szecsődy
tamás.

bakony vegyész torna club:

veszprémfajsz - koloska völgy - balatonfüred. találkozás 7.20
órakor a veszprémi volán pályaudvaron. vezető: kegrer gyula.

székesfehérvári pénzügyintézetek vörös meteor se:

szár - várgesztes - vértéskoza. találkozás 6.50 órakor a
székesfehérvári volán pályaudvaron. vezető: péter gyula.

nagykőrösön, a csókási erdőben turát és sportvetélkedőt
rendeznek, kezdete 10.30 órakor.

március 27, vasárnap:

angyalföldi természetbarát és testedző egyesület:

pilisszentlászló - paprét - vértésmező - édeslyuk - kalicsa
patak - hegytető. találkozás 7.30 órakor a hév árpádhidi
végállomásán. vezető: dispiter györgy.

930

Lajosforrás - pomáz. találkozás 8 órakor a batthyány téren.
vezető: csibi lászló.

Lipótmező - vadaskerti nyereg - hüvösvölgy. találkozás 10 órakor
a moszkva téren. vezető: mátéffy ödön.

budapesti híradástechnikai gyár:

nagyjaink síremlékeinek megtekintése a mező imre uti temetőben.
találkozás 10 órakor a temető főbejáratánál. vezető: csajka katalin.

/folyt./ zsu
08.56 230383 1806

-. -

sb0024 4 150 mtib1026 /közönségszolgálat/

kirándulóknak /3.rész/

gázművek mtk:

fenyőgyöngye - hármashatárhegy - virágos nyereg - óbuda.
találkozás 9 órakor a 65-ös busz szépvölgyi uti végállomásán.
vezető: tóth sándor.

ibusz sc:

mátraderecske - recsk - szederjes tető - kishána. találkozás
7.20 órakor a keleti pályaudvaron. vezető: czeibert lajos.

máriaremete - remetehegy - zsiroshegy - solymár. találkozás 9
órákor a moszkva téren. vezető: ágoston antal.

kpvdsz vörös meteor természetbarát egyesület:

dobogókő - sikáros - dömötörkapu - lajosforrás. találkozás 8
órákor a batthyány téren. vezető: székely sándor.

posta számítástechnikai sk:

pomáz - csikóváraljai turistaház - gyopár forrás - pomáz.
találkozás 9 órákor a batthyány téren. vezető: dobozy andrás.

gép- és vegyipari spartacus se:

 930

hármashatárhegy - nelli pihenő - csucshegy - rózsika forrás -
solymár. találkozás 10 órákor a batthyány téren. vezető: fundéliusz
anna.

komép sc, tatabánya:

tatabánya - kistréti vadászház - koldusszállás - tuskórét -
természetbarát forrás /szalommasütés/ - tarján. találkozás 7.45
órákor a tatabányai újvárosi autóbuszpályaudvaron.

székesfehérvári pénzügyintézetek vörös meteor se:

zánka - hegyestű - monoszló - pongyér hegy - zánka. találkozás
7.10 órákor a székesfehérvári máv pályaudvaron. vezető: gerebics
lajos.

vérteskozma és környéke. találkozás 7.30 órákor a
székesfehérvári volán pályaudvaron. vezető: kovács józsefné.

diósgyőri vtk:

„megyénk kistavaihoz,, jelvénytérkép mozgalom 1. számú turája.
utvonal egyénileg garadna völgy - savós völgyi feljáró. találkozás
13.00 órákor a tó kezdeténél. /mti/

kf/bam/zsu hgy
09.10 230383 1693

-. -

sb0025 4 160 mtib1027 /közönségszolgálat/

öt nap a színház jegyében

1983. március 23. - a színházi világnap /március 27-e/
tiszteletére ötnapos rendezvénysorozat kezdődik pénteken
zalaegerszegen, a városi művelődési központban. a nyitónap
programjában vágvölgyi ilonának, a helyi állandó színház
jelmeztervezőjének munkáiból nyílik kiállítás. szombaton délelőtt 11
órától a ruszt józsef rendezésében színre kerülő ördögök című john
whiting dráma nyilvános olvasópróbáján vehetnek rész az érdeklődők,
este pedig a „lakat alá a lányokkal!,, előadása után a város
színházának művészeivel és vezetőivel találkozhatnak. vasárnap 9
órától színházzal kapcsolatos filmeket vetítenek, képmagnós
felvételen pedig többek között peter brook rendezésében weiss: marat
halála és - a kaposvári csiky gergely színház előadásában - ibsentől
a tenger asszonyát láthatja a közönség. hétfőn délután 5-től duró
győző, a katona józsef színház dramaturgja tart filmvetítéssel

 930

bel

- 22 -

1983.03.23.

illusztrált előadást a japán színházról. a zárórendezvény gálffy
lászló önálló estje lesz, a kedden este nyolc órakor kezdődő
programban rimbaud: szív dobog a reverenda alatt és csehov: a
dohányzás ártalmasságáról című művét adja elő a jeles színművész.
/mti/

tas/kné/az/gw hgy

09.11 230383 1209

.-

sb0026 4 130 mtib1029

elutazott a jemeni nőküldöttség

1983. március 23.- szerdán elutazott hazánkból fathia muhammed
abdalla, a jemeni nők általános szövetségének főtitkára, a jemeni
népi demokratikus köztársaság legfelsőbb népi tanácsa elnökségének
tagja vezette nőküldöttség. a vendégek a magyar nők országos
tanácsának meghívására látogattak hazánkba. itt tartózkodásuk idején
tárgyalásokat folytattak a nőtanács vezetőivel, megállapodásban
rögzítették, hogy a két nőszövetség a következő négy évben tovább
bővíti együttműködését. ellátogattak pest és csongrád megye több
ipari és mezőgazdasági üzemébe, valamint gyermekintézményekbe. /mti/

me/ka/gw pr

09.35 230383 0656

.-

sb0027 4 130 mtib1034

koszoruzási ünnepség

1983. március 23. - csuta károly asztalosmunkás, a vasuti
munkások forradalmi mozgalmanak egyik kiemelkedő vezetője
születésének 100. évfordulója alkalmából koszoruzási ünnepséget
rendeztek szerdán a farkasréti temetőben.

urnáját megkoszorúzták a magyar szocialista munkáspárt budapesti
bizottságának, a vasutasok szakszervezetének, valamint a máv
vezérigazgatóságának képviselői.

bel

- 23 -

1983.03.23.

elhelyezték a megemlékezés virágait családjának tagjai, a nevet
viselő szocialista brigádok képviselői, volt harcostársai és
tisztelői is. /mti/

t cs/ag/gw bam

10.45 230383 0594

.-

sb0028 4 150 mtib1035

megindult a szegedi „paprikás gépezet”,

1983. március 23. - a négyezeröttszáz hektáros szegedi
tájkörzetben kivonultak a határba a vetőgépek: szerdán minden
felhasználható erővel megkezdték a fűszerpaprika magjának vetését.
jól előkészített, csendes esőktől áztatott földbe kerül a vetőmag.
az idén az összes terület 50 százalékán alkalmazzák a közvetlen
termőhelyi magvetést és 40 százalékán a hagyományos palántaültetést,
amihez majd a fagyveszély elmúltával, májusban fognak hozzá.

a szegedi új élet, a pusztaszeri hétvezér és a forráskuti
haladás tsz, valamint a gorzsai állami gazdaság körzetében dolgozott
szerdán a legtöbb speciális aprómagvető-gép. ezeknek óránkénti
teljesítménye eléri az egy hektárt. az egyre terjedő módszerrel, a
termőhelyi magvetéssel több nehéz fizikai munkafolyamatot - a
palánták előnevelése, felszedése, szabadföldi kiültetése -
hagyhattak el a nagyüzemek.

a palántáról való ültetést elsősorban a háztájiban alkalmazzák,
az így nevelt „piros arany”, előbb érik és a korai termésért
felárat kapnak a termelők, akik már augusztus végén szüretelhetik a
piros csöveket. /mti/

tób/f ká/er pr

11.32 230383 1152

.-

sb0029 4 130 mtib1036

makrisz agamemnon kitüntetése

1983. március 23. - a magyar népköztársaság elnöki tanácsa makrisz agamemnon kossuth-díjas szobrászművésznék kiemelkedő művészi és közéleti munkássága elismeréseként, 70. születésnapja alkalmából a magyar népköztársaság babérkoszorúval ékesített zászlórendje kitüntetését adományozta.

a kitüntetést losonczi pál, az elnöki tanács elnöke szerdán adta át. jelen volt kornidesz mihály, az mszmp központi bizottságának osztályvezetője és köpeczi béla művelődési miniszter. /mti/

ár/zsu pr
12.05 230383 0536

-.-

sb0030 4 150 mtib1037

átadták a máv kétszázadik integra-dominó biztosítóberendezését

1983. március 23. - a kál-kápolnai vasutállomáson szerdán átadták az ország vasutvonalain működő kétszázadik integra-dominó biztosító berendezést.

a korszerű, automatikus irányítású integra-dominó berendezések felszerelését husz éve kezdték meg. az első ilyen készüléket a mostanihoz hasonlóan ugyancsak a miskolci igazgatóság területén, a vámosgyörki vasutállomáson helyezték üzembe. a szerdán átadott berendezéssel a hatvantól miskolcon át mezőzomborig villamosított vonalszakasz mind a tizenöt állomásán már automatikusan szabályozzák a jelzést, állítják a váltókat.

a kál-kápolnai állomáson szerdától működő biztosító rendszer része annak a nagyszabású rekonstrukciónak, amellyel a vasutállomást korszerűsítik. a felújítás során átépítették az állomás vágányzatát, s mind a hét budapest, illetve miskolc felé haladó szerelvényeket fogadó vágányt ellátták a korszerű biztosító berendezéssel. a vasutállomás új épületében még az idén átadják rendeltetésének a személyforgalmi részt, valamint a jegyváltó részleget és a szociális létesítményeket is. /mti/

kör/szn/st/zsu pr
12.10 230383 1165

-.-

sb0031 4 160 mtib1038

átadták az idei székely mihály-émlékplakettet

1983. március 23.- molnár andrás, a magyar állami operaház fiatal tenoristája kapta idén a székely mihály-émlékplakettet, amelyet szerdán mihály andrás igazgató adott át a kitüntetettnek az operaház klubjában. molnár andrás 1979 óta magánénekes a dalszínháznak. az elmúlt években több főszerepben bizonyította tehetségét: nagy sikerrel énekelte lohengrint, don josét, hunyadi lászlót, taminót és parsifalt wagner, bizet, erkel és mozart operáiban.

a székely mihály-émlékplakettet először 1964-ben ítelték oda, a világhírű magyar basszista halálának egy éves évfordulója alkalmából - ilosfalvy róbertnek. azóta a kitüntetésben részesült - többek közt - házy erzsébet, faragó andrás, komlóssy erzsébet, réti józsef, ágay karola, bende zsolt, andor éva, ütő endre, sólyom nagy sándor, begányi ferenc és kincses veronika. /mti/

dal/ka/kö ag pr

12.18 230383 0911

-.-

sb0032 4 180 mtib1039

időjárásjelentés /1.rész/

1983. március 23. - a meteorológiai intézet jelenti 1983. március 23-án 12.00 órakor:

hüvös éjszaka

szárazföldünk nagy részének időjárását két nagyméretű ciklon alakítja. az egyik a brit-szigetek fölött, a másik a balti-tenger környékén örvénylik. ez utóbbi a szovjetunió európai területére enyhe levegőt sodor. ott gyakori az eső, de havazás is előfordul. ugyanakkor a sarkvidék felől hideg léghullámok érkeznek európa középső része fölé. ma reggel a német-lengyel síkságon az alpok és a kárpátok területén sok helyen erős szél fújt, és szórványos záporok, hózáporok alakultak ki. a brit ciklon nagy sebességgel ismét enyhe, neves levegőt szállít egyelőre nyugat-európa fölé. a brit szigeteket és franciaországot összefüggő felhőzet borítja, amelyből sokfelé esik az eső. a kárpát-medencét is lassanként eléri az enyhe levegő.

13⁴⁰

hazánkban kedden erősen felhős, vagy borult idő volt, sokfelé esett az eső, zápor, az éjszakai órákban néhány helyen havas eső, hó is előfordult. a lehullott csapadék mennyisége a dunántúlon többfelé elérte a 10-15, helyenként a 15-20, néhány helyen a 21-27 mm-t is. a hőmérséklet csúcserőteke 9-17 fok között alakult. a délnyugati, nyugati szél sok helyen erős, helyenként viharos volt. szerda hajnalban általában 0 plusz 6 fokig hűlt le a levegő, ma délelőtti felhőátvonulások voltak. néhány helyről záport, a kékesről hózáport jelentettek. a nyugati, délnyugati szél több helyen megerősödött, helyenként viharos széllelkések voltak. a hőmérséklet 11 órakor az ország területén 6-10 fok között váltakozott.

budapest belterületén kedden a hőmérséklet napi középértéke 9,6 fok volt, a százéves átlagnál 2,9 fokkal magasabb.

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 8 fok volt, a tengerszintre átszámított légnyomás 1011 mb, gyengén emelkedik.

/folyt./ zsu
12.44 230383 1867

-.-

sb0033 4 180 mtib1040 /közönségszolgálat/

időjárásjelentés /2.rész/

várható időjárás az ország területén holnap estig:

-----
eleinte felhőátvonulások lesznek elszórtan záporokkal, zivatarral, a hegyekben hózáporokkal, az esti óráktól átmenetileg csökken a felhőzet, majd holnap ismét várható felhősödés.

a ma még többfelé erős nyugati szél mérséklődik, majd napközben megélnkül, a dunántúlon megerősödik a déli szél. a legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet mínusz 3, plusz 2, a legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön 12-17 fok között alakul.

[Handwritten signature]
13⁴⁰

előrejelzés budapestre holnap reggelig:

-----
eleinte még többször lesz erősen felhős az ég, és zápor, zivatar is várható. később csökken a felhőzet. a nyugati szél éjszakára mérséklődik. a hőmérséklet 21 órakor 4, holnap hajnalban 0 fok körül alakul. /mti/ **a duna vízállása budapestnél 346 cm, vízhőfok 8,0 fok.**

zsu
12.49 230383 0898

-.-

sb0034 4 150 mtib1042

gyártót keres az óra- és ékszerkereskedelmi vállalat

(szedőn budapesten)
1983. március 23. - az óra- és ékszerkereskedelmi vállalat párisi utcai bemutatótermében lukács istván vezérigazgató sajtótájékoztatót tartott a vállalat „vevők vagyunk”, kiállításának megnyitása alkalmából. mint mondotta, a termeltetők tanácsának tagjaként rendszeresen részt vesznek az országos „vevők vagyunk”, kiállításokon, s ennek eredményeként már jónéhány cikk hazai gyártását sikerült megszervezniük. évi 90 ezer gázöngyújtóra például már belföldi gyártó, illetve összeszerelő partnert találtak, s öt éves szállítási keretszerződést kötöttek. jelenleg tárgyalnak százezer manikürkészlet hazai gyártásáról is.

a mostani önálló akciójuk megrendezését azért látták szükségesnek, mert az egyre növekvő és változó igényeket a jelenlegi árubeszerzési forrásokból nem tudják kielégíteni. új termelőkkel, kisiparosokkal, gazdasági munkaközösségekkel, tsz-melléküzemágakkal, ipar- és népművészekkel, ötvösökkel kívánják bővíteni kapcsolataikat. a kiállításon csaknem kétszáz cikket mutatnak be, amelyekből eddig csak keveset tudtak beszerezni, avagy csak valutáért megvásárolhatók, esetleg egyáltalán nem akadt rájuk gyártó. termelőt keresnek egyebek közt évi 220 ezer különféle öngyújtóra, százezer manikürkészletre, 110 ezer fém karóracsatra, százezer italtartóra, százhuszezer uti varrókészletre, mintegy ötvenezer különféle bizsuárura, 100 ezer darab kristálytisza celluloid „óraüvegre”, huszezer fali kvarcóra szerkezetre, tizezer kvarcóra nyomógombra.

ujdonság a hasonló jellegű kiállításokhoz képest, hogy ezuttal forgalmazásra felajánlott tárgyak is láthatók a vitrinekben. a vállalat felkérésére a kiosz mutatja be a kisiparosok mintegy 120 cikket felölelő ajánlatát, főként bizsukat, lakásdiszító tárgyakat

[Handwritten signature]

és üvegpocharakat, a vezérigazgató véleménye szerint a kisiparosok tevékenysége főként azért jelentős, mert egyes területeken - például a divatékszereknél - olyan gyorsan változik a divat, hogy a nagyipar nem képes azt követni.

a kiállítás látogatóinak, a gyártásra vállalkozóknak katalógus is rendelkezésére áll, amelyben csak mennyiségeket tüntettek fel, árakat azonban nem, - megfelelő ajánlat esetén készek rugalmas árkúra is. az egy hétig nyitvatartó kiállítással nem fejeződik be a vállalat termelés-szervező tevékenysége, a katalógus alapján továbbra is várják a gyártók jelentkezését. /mti/

mg/ka/kö bam ie
14.05 230383 2427

-.-

sb0C35 4 150 mtib1043

megszűnt a vizes gázkitörés battonyán

1983. március 23. - battonya mellett, a kőolajkutató vállalat 144-es föltáró kutatófurásánál kedden keletkezett vizes gázkitörés szerdán reggel 9 óra 32 perckor megszűnt. a történetekről győri gyula, a kőolajkutató vállalat főmérnöke tájékoztatta az mti békéscsabai munkatársát. mint elmondotta a kutatófurásnál 509 méterig már elhelyezték a csöveket. ezt követően 525 méterig továbbhaladtak, amikor egy furócsere során az elért mélységben elhelyezkedő homokkő-tárolóból metángáz kíséretében nagymennyiségű forróvíz tört a felszínre. mint szerdán reggel műszeres vizsgálattal meg is állapították, a gáz mennyisége nem volt veszélyes, robbanástól tehát nem kellett tartani. ennek ellenére a kellő óvintézkedéseket megtették. a vízáramlás kedd délutántól fokozatosan csökkent, majd a kitörés végleg megszűnt.

a további munkákra a vízfeltörés kedvezőtlenül hat, ugyanis nagymennyiségű homokot, iszapot hozott fel. a furás körzetét, ahol jelenleg félderékig ér a homokos iszap, meg kell tisztítani. a kitérőselhárító brigád jelenleg a furóberendezés állapotát ellenőrzi, majd a tűzoltóság közreműködésével eltávolítják a homokos iszapot, és azt követően a kutatófurásnál a munka folytatódhat. /mti/

pty/ke/ká/mz ie
14.06 230383 1275

-.-

sb0036 3 150 mtib1044

uj áruk, növekvő ^{behozatal a} szocialista országokból /1. rész/

1983. március 23. - az idén a tervek szerint a mult esztendőhöz képest 9.5 százalékkal bővül a népgazdaság szocialista országokból származó, rubel elszámolású importja. különösen gyors növekedés várható a gépipari termékek behozatalában, ami 12 százalékkal lesz több az előző évinél. számos olyan új gyártmányt is vásárolnak a külkereskedők, amelyeket korábban más piacokról, többnyire konvertibilis valutáért szereztek be. tapasztalható, hogy a hazai felhasználók jelenleg jobban megfontolják, mennyiért és honnan importálnak. ugyanakkor a szocialista országok kínálata is bővült. mindez arra készítette a külkereskedőket, hogy a korábbiaknál alaposabb piacutató munkát folytassanak a szocialista országokban, feltérképezzék az új beszerzési lehetőségeket. ennek eredményeként több külkereskedelmi vállalat néhány új termékből lényegesen bővítette behozatalát.

az idén új szocialista beszerzési forrásokat sikerült bekapcsolni az elektronikai ipar alkatrészellátásába is. az elektromodul csak a szovjetunióból több mint 100 millió forint értékű integrált áramkört és mikroprocesszort vásárolt 1983-ban. az ndk-ból félvezetőket, különböző elektronikai alkatrészeket importál az év folyamán. mindez elsősorban azért fontos, mert a hazai alkatrészgyártás messze nem tudja kielégíteni a magyar elektronikai ipar igényeit. több szocialista országban már korábban jelentős mértékben fejlesztették az elektronikai alkatrészgyártást, s jelenleg számos cikket exportálnak is. az elektromodul szakemberei az új gyártmányokkal folyamatosan megismertetik a hazai felhasználókat, hogy tovább bővíthessék a mikroelektronikai alkatrészek szocialista importját. /folyt. köv./

of/er

14.43 230383 1742

Bla

-.-

sb0037 3 150 mtib1046

bővülő behozatal a szocialista országokból /2. rész/

a transelektro külkereskedelmi vállalat is bevonta szocialista piacfeltáró munkájába ipari partnereit. így már a múlt évben 2 százalékkal többet vásároltak a kgst-országokból mint egy évvel korábban. az idén az előzetes adatok szerint további 30 százalékos importbővüléssel számolnak. egyebek között speciális kismotorokat és hegesztőgépeket vásárolnak szovjet és ndk-beli vállalatoktól. 1983-ban csehszlovák tömítőlemezekkel és klímaberendezésekkel, bolgár préssporral bővül az importcikk-lista. csupán ez utóbbiakból mintegy 100 millió forint értékben hoz be a vállalat az év végéig.

a metrimpex több mint 3 millió rubelért importált az utóbbi időben új termékeket, többek között különböző anyagvizsgáló műszereket, szabályozó automatikai elemeket és egyéb cikkeket a szocialista országokból. az ndk-ból csaknem 1.5 millió rubelért kis számítógépeket vásároltak hazai ipari és szervezési vállalatoknak. egy-egy komputert már üzembe helyeztek a medicor műveknél, illetve az irodagéptechnikai vállalatnál. szintén az ndk-ból egymillió rubel értékben importáltak gázórát a fővárosi gázművek, illetve az országos kőolaj- és gázipari tröszt megrendelésére. a hazai ellátás javítására a szovjetunióból 500 elektromos írógépet, bulgáriából pedig több ezer táskairógépet hoztak be.

a szocialista importlehetőségek bővülése egyben elősegíti a fogyasztási cikkek hazai kínálatának szélesítését is. a komsumex külkereskedelmi vállalat 1983-ban a szovjetunióból több ezer új 240, illetve 160 literes hűtőszekrényt importál. csehszlovákiából helytakarékos „tátramat”, automata mosógépek érkeznek és kétmillió rubelért különféle fürdőszobai csaptelepeket, mosdókagylókat is beszerez a külkereskedelmi vállalat. az év folyamán már kapható lesz az üzletekben a csehszlovák gyártmányú egy és kétliteres szódavíz-szifon is, amelyből 38 ezer érkezik az országba. a komsumex ndk partnere új va-80-as automata mosógépével ismerteti meg a hazai vásárlókat, amelyből az idén még csak kisebb mennyiséget, 500 darabot szállít magyarországra. a termék ez év szeptemberétől már kapható lesz a vállalat szakboltjában. emellett néhány távolabbi országból is érkeznek új termékek, például vietnamból 200 ezer rubelért zsebkéseket és különféle kézi szerszámokat, a korei népi demokratikus köztársaságból pedig többek között huzalszegeket importálunk. /mti/

pf/er bam/sz/ni ie

14.52 230383 2432

Buz

--

sb0038 4 130 mtib1047

a tolna megyei tanács vb. ülése - szélesedő jogi felvilágosítás

1983. március 23. - tolna megyében jelentősen egyszerűsítették és gyorsították a tanácsok hatósági ügyintézését a lakosság számára létrehozott ügyfélszolgálati irodák. - közölték a tolna megyei tanács végrehajtó bizottságának szerdai ülésén, amelyen a jogpropagandáról és a jogi felvilágosító tevékenységről számoltak be. a megyében először szekszárdon, majd bátaszéken, dumaföldváron, gyöngyön, hógyészen, tolnán, pakson és simontornyan nyílt ügyfélszolgálati iroda.

a jogpropaganda módszerei igen változatosak. bonyhádön rendszeresen közzéteszik a lakásügyi tanácsrendeletet, a pénzügyi tudnivalókat, az üzemekben fogadónapokat tartanak. dombóváron tanácsi hiradó formájában ismertetik a fontos jogszabályokat, a lakásügyi tanácsrendeletet, s a növényvédelmi tájékoztatót több száz példányban küldték meg a vállalatoknak, intézményeknek. szekszárdon várospolitikai fórumok, a nagyobb vállalatok jogsegély-szolgálatával kialakított kapcsolat, a városrendezési terv társadalmi vitája, a lakásügyi tanácsrendelet nagy példányszámu közzététele, a tanácsrendeletek gyűjteményes kiadása segíti a színvonalasabb jogpropagandát. az ülésen rámutattak azonban arra is, hogy a kisebb településeken nem kielégítő mértékű és színvonalú a jogi ismeretek terjesztése. a testület határozatot hozott a jogi felvilágosítás további szélesítésére, különös tekintettel a fiatalok jogi műveltségének előmozdítására. /mti/

blb/kjné/ká/mz ie

15.04 230383 1509

--

sb0039 4 150 mtib1048 /közönségszolgálat/

a magyar nemzeti bank tájékoztatója /1. rész/

1983. március 23.

hivatalos devizaárfolyamok
érvényben: 1983. március 24-től

d e v i z a n e m	vételi	közép	eladási
	árf. 100	egységre	ft-ban
angol font	5955,46	5961,42	5967,38
ausztrál dollár	3499,35	3502,85	3506,35

H

belga frank	84,69	84,77	84,85
dán korona	470,81	471,28	471,75
finn márka	736,95	737,69	738,43
francia frank	558,90	559,46	560,02
hollandi forint	1497,34	1498,84	1500,34
japán yen /1000/	168,51	168,68	168,85
kanadai dollár	3273,12	3276,40	3279,68
kuvaiti dinár	13785,89	13799,69	13813,49
norvég korona	558,57	559,13	559,69
nszk márka	1676,95	1678,63	1680,31
olasz Lira /1000/	27,98	28,01	28,04
osztrák schilling	238,68	238,92	239,16
portugál escudo	42,76	42,80	42,84
spanyol peseta	29,81	29,84	29,87
svájci frank	1943,36	1945,31	1947,26
svéd korona	536,54	537,08	537,62
tr. és cl. rubel	2597,40	2600,00	2602,60
usa dollár	4024,10	4028,13	4032,16

15.05 230383 1186

-. -

sb0040 4 150 mtib1049 /közönségszolgálat/

a magyar nemzeti bank tájékoztatója /2. rész/

az államközi megállapodásokon alapuló hivatalos árfolyamok változatlanul az 1982. szeptember 21-i közlésnek megfelelően vannak érvényben.

valuta /bankjegy és csekk/ árfolyamok érvényben: 1983. március 24-től

p é n z n e m vételi eladási árf. 100 egys. ft-ban.

angol font	5782,58	6140,26
ausztrál dollár	3397,76	3607,94
belga frank	82,23	87,31
dán korona	457,14	485,42
finn márka a/	715,56	759,82
francia frank	542,68	576,24
görög drachma b/	44,78	47,56
hollandi forint	1453,87	1543,81
japán yen /1000/	163,62	173,74
jugoszláv dinár a/	50,67	53,81
kanadai dollár	3178,11	3374,69
kuvaiti dinár	13385,70	14213,68

Hi

norvég korona	542,36	575,90
nszk márka	1628,27	1728,99
olasz Lira /1000/	27,17	28,85
osztrák schilling	231,75	246,09
portugál escudo	41,52	44,08
spanyol peseta	28,94	30,74
svájci frank	1886,95	2003,67
svéd korona a/	520,97	553,19
usa dollár	3907,29	4148,97

a/ vásárolható legmagasabb bankjegy-cimlet: 100-as
b/ vásárolható legmagasabb bankjegy-cimlet: 500-as

/mti/ kf/kö bam ie
15.11 230383 1302

-. -

sb0041 1 130 mtib1050

az országgyűlés tavaszi ülészaka elé

1983. március 23. - tóth ferenc, az mti tudósítója írja:

csütörtök délelőttre összehívott ülésén az országgyűlés - a várható napirend szerint - három nagy témakörrel tárgyal: az elnöki tanács tevékenységéről, valamint a legfelsőbb bíróság és a legfőbb ügyészség munkájáról. mindegyik témáról beszámolót hallgatnak meg a képviselők.

a tavaszi ülészakot előkészítő képviselői tanácskozásokon - megyei és fővárosi csoportüléseken, valamint az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának ülésén - a törvényhozó testület tagjai már előzetesen megismerkedhettek a bírósági és az ügyészségi munka főbb tapasztalataival. a választópolgárok nevében a képviselők, a közvéleményt is tolmácsolva, jelentősen gazdagították a jogrend, a törvényesség érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatok tárházát. egyetértőleg szóltak arról, hogy hazánkban - nemcsak az itthoni, hanem a külföldi közvélemény szerint is - rend és biztonság jellemzi a közállapotokat. ennek ékes bizonyítékaként került szóba, hogy éppen a közbiztonságot említik az egyik legvonzóbb tényezőként -, a vendégszeretet, az idegenforgalmi látványosságok mellett - a hazánkba látogató turisták. természetesen nem áltathatjuk magunkat, hiszen tény, hogy például az elmúlt évben 140 ezer bűncselekmény miatt kellett eljárnia az igazságszolgáltatásnak. a bűncselekmény növekvő száma - az igazságszolgáltatás vezetőinek véleménye szerint - társadalmi összefogást sürget a jogsérelmi cselekmények visszaszorítása, méginkább a megelőzés érdekében. a rend, a

Bu

törvényesség megerősítésében számítani kell minden tisztességes állampolgárra, hiszen a negatív társadalmi jelenségek elleni küzdelemben csak az ultima ratio, a végső eszköz lehet a büntetőjogi fellépés. ennél sokkalta nagyobb szerepe van a törvénytiszteletre nevelésnek, a jogpropagandának, annak, hogy az emberek önként kövessék a jogi előírásokat. ez a dolog egyik oldala, a másik viszont az, hogy az állampolgárok számára biztosított jogokat, azok érvényesülését maradéktalanul garantálni kell, hiszen ezek a törvényesség alappillérei.

ami az ülészak munkáját illeti, a napirendi témákban az alkotmány előírásai alapján tájékoznak és nyilvánítanak véleményt a képviselők, hiszen mind az elnöki tanács, mind a legfelsőbb bíróság és a legfőbb ügyészség közvetlenül az országgyűlésnek van alárendelve, s most beszámolási kötelezettségét teljesíti. /mti/

i of/mm/-ár/mz ie

15.12 230383 2466

-. -

sb0042 4 160 mtib1051 /közönségszolgálat/

forgalmi változások

1983. március 23. - a fővinform jelenti, hogy az i. kerületi hegyalja uton, a bah-csomópont felé vezető utpálya jobb szélső sávját a gázművek - üzemzavar miatt - az asztalos jános utcai buszmegállónál felbontotta. a munkálatokat várhatóan csütörtökön fejezik be.

csütörtökön 9 órától 15 óráig mossák a margit-hid északi oldalát, ezért a pestről budára vezető jobb szélső sávot szakaszosan lezárják.

villamospótló autóbuszok közlekednek március 24-ről 25-re virradó éjszaka 1.15 órától 3.50 óráig a 49-es jelzésű éjszakai villamos helyett a vonal teljes hosszában.

március 24. és 28. között éjszakánként a 28-as jelzésű villamos a józsef körút és a kápolna tér között közlekedik. a 28-as éjszakai villamos a józsef körút és a kada utca között, a 37-es jelzésű villamos vonalán jár. /mti/

sr/er -ár ie

15.12 230383 0855

Bu

-. -

sb0043 4 180 mtib1052 /közönségszolgálat/

nagymamák és unokák kirándulása

1983. március 23. - nagymamák és unokák részére szervez könnyű hétvégi kirándulást március 26-án a sajtó sportkör természetbarát szakosztálya. a turavezető a metró moszkva téri kijáratánál 10 órakor várja az érdeklődőket. /mti/

kf/gg/bam/mz ie

15.13 230383 0294

-. -

sb0044 4 150 mtib1053 /közönségszolgálat/

az európai nagyvárosok hőmérséklete

1983. március 23. - az európai nagyvárosok csütörtökre várható maximális hőmérséklete:

párizs:	8 fok
london:	7 fok
osló:	3 fok
stockholm:	3 fok
helsinki:	4 fok
berlin:	10 fok
varsó:	10 fok
leningrád:	4 fok
moszkva:	7 fok
kijev:	14 fok
prága:	12 fok
bécs:	14 fok
róma:	20 fok
madrid:	14 fok
belgrád:	17 fok
bukarest:	20 fok
szófia:	19 fok
athén:	22 fok /mti/

kf/mz bam

15.18 230383 0646

Bu

-. -

sb0045 4 150 mtib1054 /közönségszolgálat/

a környező országok időjárása

1983. március 23. - a környező országok határmenti körzeteinek várható időjárása péntek reggelig:

ausztria:

időnként felszakadozik a felhőzet, többfelé várható eső, zápor. a hőmérséklet csütörtökön kora délután 12, 16, pénteken hajnalban 1, 6 fok között alakul.

csehszlovákia:

erősen megnövekszik a felhőzet és többfelé várható eső, zápor. a hőmérséklet csütörtökön kora délután 10, 15, pénteken hajnalban 1, 6 fok között alakul.

szovjetunió:

átmenetileg csökken, majd újra erősen megnövekszik a felhőzet és eső, zápor várható. a hőmérséklet csütörtökön kora délután 12, 17, pénteken hajnalban 2, 7 fok között alakul.

románia:

átmenetileg csökken, majd erősen megnövekszik a felhőzet, délutántól többfelé várható eső. a hőmérséklet csütörtökön délután 13, 18, pénteken hajnalban 2, 7 fok között alakul.

jugoszlávia:

felszakadozik a felhőzet, de sokfelé várható eső, zápor. a hőmérséklet csütörtökön kora délután 13, 17, pénteken hajnalban 2, 7 fok között alakul. /mti/
kf/bam er ie

15.18 230383 1159

Bu

-. -

sb0046 4 170 mtib1055

égzengés, havazás a mátrában

1983. március 23. - téliesre fordult és szokatlanul változatos volt az időjárás szerdán a mátrában. a délelőtti napsütést eső, majd tartós hózápor váltotta fel. tizenkét órától körülbelül fél órán át sűrűn havazott, miközben dörgött az ég, és villámlott. kékestető fehérbe öltözött.

a hőmérséklet a déli órákban minusz 1 fokra süllyedt, s a hidegben a frissen esett hó a fák ágaira fagyott. /mti/

kov/lné/kö ká ie
15.20 230383 0464

-. -

sb0047 4 130 mtib1056

nemzetközi fejlődési szeminárium lesz hazánkban - az obt fejlődési bizottságának ülése /1. rész/

1983. március 23. - hazánk lesz a házigazdája annak a nemzetközi szemináriumnak, amely a nyári prágai békevilágtalálkozó előkészítése jegyében fejlődéssel, a termeléssel foglalkozva márciusban tanácskozik majd - jelentették be az országos béketanács fejlődési bizottságának szerdai ülésén, a hazafias népfront székházában. az ülésen a fejlődési bizottság idej munkatervének megvitatása mellett tájékoztató hangzott el az el nem kötelezett országok mozgalmáról és az új-delhiben nemrégiben megtartott csucserőkezletükről is.

a béke világtanács és az országos béketanács fejlődési bizottsága közös rendezésében március 30. és április 1. között a fegyverkezés és a gazdasági fejlődés kérdéseiről nemzetközi szemináriumot tartanak hazánkban. a gárdonyban megrendezendő szeminárium elsődleges célja néhány olyan fontos, a világ fejlődésével összefüggő kérdés megvitatása, amelyek az emberiség döntő többségének mindennapi életét befolyásolják. a tanácskozáson mindenekelőtt a fejlődő országok helyzetére ható politikai és gazdasági tényezőket vizsgálják majd. a szeminárium témái közül kiemelkedik a fegyverkezési hajszá gazdasági, társadalmi és politikai következményeiről folytatandó vita, valamint a világgazdasági válság és a nemzetközi helyzet összefüggésének elemzése. szó lesz majd a fejlődő országok és európa közötti kapcsolatokról az új nemzetközi gazdasági rend létrehozásában.

H

a gárdonyi nemzetközi fejlődési szemináriumra eddig 18 országból jeleztek részvételt. a tanácskozáson több nemzetközi szervezet is képviselteti magát: a szeminárium résztvevője lesz a demokratikus ifjúsági világszövetség, a nemzetközi demokratikus nőszövetség, a szakszervezeti világszövetség képviselője is. e rendezvény egyik előkészítő programja lesz a béke világmozgalom idei legnagyobb szabásu eseményének, a prágai békevilágtalálkozónak, amely a békéért, a leszerelésért, az enyhülésért folytatott harc témaköreinek szenteli munkáját.

az országos béketanács fejlődési bizottságának szerdai ülésén a résztvevők megvitatták a bizottság idei munkatervét is.

/folyt. köv./ er

15.23 230383 2196

.-

sb0048 3 130 mtib1057

nemzetközi fejlődési ... /2. rész/

a fejlődési bizottság több olyan akciót szervez, amelyekkel hozzájárulhat a fejlődő országokról hazánkban kialakított kép bővítéséhez. a magyar külügyi intézettel és néhány más szervezettel közösen nemzetközi szemináriumot tartanak az iszlám szerepéről; afrikai, ázsiai és latin-amerikai hetet is rendeznek, amelyek keretében fórumokat és kerekasztal-beszélgetéseket tartanak.

a munkaterv vitájában felszólalók kifejtették, hogy a program csak úgy lehet teljes, ha a fejlődési bizottság fokozza a harmadik világgal kapcsolatos ismeretterjesztő és propaganda munkáját is. erre elsősorban azért van szükség, mert a hazai köztudatban még sok téves nézet él a harmadik világ országairól. /mti/

fr/ka er ie

15.27 230383 0761

H'

.-

sb0049 4 130 mtib1058

a berlini biboros látogatása

1983. március 23. - dr. Lékai László biboros, esztergomi érsek meghívására látogatást tett hazánkban Joachim Meisner berlini püspök, a közelmúltban kinevezett új biboros. a berlini érsek és kísérete felkereste a katolikus egyház különböző intézményeit, és a dr. Lékai László biborossal folytatott megbeszéléseken tájékoztatták egymást országaik egyházi helyzetéről. /mti/

mi/-ár/mz ie

15.32 230383 0429

.-

sb0050 4 160 mtib1059 /közönségszolgálat/

ujabb Manfred Mann, s koncert

1983. március 23. - az április elején budapestben vendégszereplő Manfred Mann, s Earth Band a nagy érdeklődésre való tekintettel nemcsak április 6-án és 7-én, de 5-én is fellép a Budapest Sportcsarnokban, este 7 órai kezdettel. jegyek az 5-i koncertre a Sportcsarnok pénztárában még kaphatók. /mti/

jk/ag er ie

15.34 230383 0356

H'

.-

sb0051 4 150 mtib1060

javult a kölcsönök forgási sebessége - küldöttközgyűlést tartott a kta

1983. március 23. - küldöttközgyűlést tartott szerdán debrecenben a hajdu-bihar megyei termelőszövetkezetek szövetsége mellett működő kölcsönös támogatási alap /kta/. mint szombati lászló, az intéző bizottság elnöke elmondta, a múlt esztendőben hetvenhárom tagszövetkezetnek adtak rövid határidőre különböző összegű kölcsönt az átmeneti, sürgősen rendezendő pénzügyi gondok megoldására, huszonhat, tsz pedig fejlesztések finanszírozására kapott hitelt. a kölcsönök 35 százalékát a kedvezőtlen adottságu és tartósan pénzügyi problémákkal küzdő gazdaságok vették igénybe. az átmeneti pénzhiányokra nyújtott kölcsönök forgási sebessége az elmúlt évben tovább javult, s 1983-ban már két és félszer tudták kihelyezni az ilyen célra rendelkezésre álló pénzt.

az 1983-as feladatok taglalásakor elmondották, hogy a kilencvenhét taggazdaság ebben az esztendőben 48 millió forintot fizet be az alapba. a felhasználásnál változatlanul előtérbe kívánják helyezni a térségi meliorációs programhoz kapcsolódó beruházásokat, az intenzív gabonaprogrammal összefüggő gépbeszerzéseket, a sertés- és szarvasmarhahús-termelést, az alaptevékenységben előállított termékek továbbfeldolgozását, s ezek közül is főként azokat, amelyek az export növelésére, vagy importmegtakarításra adnak lehetőséget. /mti/

szü/éva/kö kz ie
15.42 230383 1392

-.-

sb0052 4 180 mtib1061

állatgyógyászati patika nyílt pécsett

1983. március 23. - szerdán pécsett megnyílt az ország első állatgyógyászati patikája. a belváros egyik legforgalmasabb pontján, egy üresen maradt üzlet épületében alakították ki az autóbusz pályaudvar, a vásárcsarnok és a domus áruház közelében. ujdonsága, hogy a humán gyógyszereket forgalomba hozó részlege mellett teljesen különálló szakgyógyszertárként működik az állat-patika, amely nagyméretű raktárával, hozzáértő személyzetével nemcsak baranya ötvenhét gyógyszertárát, hanem akár a szomszédos somogy és tolna megyét is képes ellátni ha arra van szükség.

Bz

hazánkban az állatgyógyászatban alkalmazott készítményeknek csupán kis töredékét forgalmazzák a gyógyszerárak, a nagyobbik hányadát a különféle szaküzletekben, vetőmagboltokban, zöldségtelárushelyeken szerzik be a nagyüzemi és a háztáji gazdák. mivel azonban ezek a boltok nem képesek megfelelő szaktanácsot, a használattal kapcsolatos utbaigazítást adni, fennáll a veszély, hogy a szakszerűtlen gyógyszeradagolást az állatállomány sínyli meg. az ország első állatgyógyászati szakgyógyszertárának dolgozói a különleges feladat megoldására elméleti és gyakorlati téren is jól felkészült szakemberek, akik a beteg állatok gyógyszerelésével kapcsolatos témákról részletes, megbízható és megszívlelendő tájékoztatást nyújtanak a hozzájuk fordulóknak. /mti/

kász/bné/kz/mz ie

15.45 230383 1406

-.-

sb0053 4 150 mtib1062

az egymilliomodik tonna acél a konverterből

1983. március 23. - ünnepélyes pillanathoz érkezett szerdán a dunai vasmű konverter-acélműve: az 1981 augusztusában felavatott korszerű berendezésből lecsapolták az egymilliomodik tonna acélt. az ünnepi csapoláson részt vett soltész istván ipari miniszterhelyettes is. a csaknem 9 milliárd forint értékű beruházással létesített konverter-acélmű a minőségi acélgyártás szempontjából jelentős változást hozott, ugyanakkor a 45 perces adagidő révén és az energiafelhasználás csökkentésével javítja az acélgyártás önköltségét a dunai vasműben.

a folyamatszabályzó számítógéppel ellátott, szovjet gyártmányú konverter másfél év alatt érte el névleges kapacitását. /mti/

zsi/fné/kö kz ie

15.46 230383 0748

Bz

-.-

sb0054 4 130 mtib1063

tanácskozás a tejipari vállalatok trösztjénél /faluvégi Lajos/

1983. március 23. a tejipari vállalatok trösztjének vezetői szerdán megbeszélést tartottak az iparág időszerű kérdéseiről, a belföldi ellátás javítását és az export bővítését szolgáló feladatokról. a tanácskozáson részt vett faluvégi Lajos, a minisztertanács elnökhelyettese, az országos tervehivatal elnöke.

a tröszt vezetői értékelték az elmúlt évi a gazdálkodás eredményeit, s megvitatták azokat a fontosabb feladatokat, amelyek szorosan kapcsolódnak a gazdálkodás hatékonyságának további javításához, az iparági fejlesztés céljaihoz. kijelölték az ezzel összefüggő, soron következő teendőket.

különös hangsúlyt kapott a tanácskozáson az anyag- és energiatakarékosság, a tejipari termelés melléktermékeinek fokozott hasznosítása, s a technológia korszerűsítéséből adódó megtakarítások lehetősége. foglalkoztak azzal is, hogy a jövőben nagyobb gondot kell fordítani a tejipari szállítások koordinálására, s a belföldi ellátás elsőbbségének biztosítása mellett a gazdaságos export növelésére, illetve az ezt szolgáló termékszerkezet kialakítására.

a tanácskozáson a kormány elnökhelyettese elismerően szólt arról a felelősségteljes munkáról, amelyet a tröszthöz tartozó vállalatok dolgozói, vezetői végeztek, s aláhuzta: továbbra is megfontolt, ám még rugalmasabb gazdálkodást kell folytatniok. /mti/

ka/s jf ie

15.56 230383 1410

--

sb0055 4 150 mtib1065

jó uton az autójavítás

1983. március 23. - az első néhány hét tapasztalatai azt mutatják, javulást ígér a személygépkocsi-javító hálózat ujonnan átszervezett formája; bár vannak zökkenők és megoldatlan problémák, az új kisvállalatok és a gépkocsitulajdonosok egyaránt megtalálják számításukat - állapították meg szerdán a muosz-ban, ahol az iparág vezető szakemberei tájékoztatták az újságírókat, az autójavítás jelenlegi helyzetéről.

As

emlékeztettek arra, hogy az afit tröszt átszervezésének célja mindenekelőtt az volt, hogy javuljon a szolgáltatás minősége, s ugyanakkor megtalálják a lehetőséget az egészséges verseny kibontakoztatására.

a kisvállalatokban dolgozó szakembereket kedvezően érintette, hogy az új gazdálkodási formában mód nyílt az ugynevezett jutalékrendszer bevezetésére, amelynek alapján nem órabér szerint, hanem az árbevételel arányosan díjazták a szerelőket. ezt az igen ösztönző bérezést a kisvállalatok 60 százalékánál már bevezették, s hamarosan sor kerül erre a többi új javító vállalatnál is. az új rendszer kedvező az ügyfeleknek is, hiszen a szerelők válogatás nélkül végzik el a rájuk bízott javítani valókat, s jó minőségű munkával igyekeznek a megrendelőket megtartani.

a kisvállalatok tevékenységi körük bővítésével is az ügyfelek kedvében akarnak járni, így például jónéhány helyen a személygépkocsik mellett elvállalják a kistehergépkocsik javítását, s alváz- és üregvédelmi feladatokat is elvégeznek. sok kisvállalat az állami biztosítóval kötött együttműködési szerződést, melynek alapján felvásárolják a totálkáros gépkocsikat, s azok alkatrészeit saját javításaikhoz használják fel, illetve a többletet a kiskereskedelmi forgalomban értékesítik. /mti/

t/bi/s/bam/mz ie

16.16 230383 1748

--

sb0056 4 130 mtib1068

székfoglaló előadás

1983. március 23. - rapcsák andrás, akit a magyar tudományos akadémia 1982. évi közgyűlésén rendes tagjává választott, geodetikusan ekvivalens metrikus terek alapfüggvényei címmel székfoglaló előadást tartott szerdán az akadémia székházában. /mti/

ig -ár hgy

16.58 230383 0297

As

--

sb0057 4 130 mtib1069

kovács józsef temetése

1983. március 23. - kovács józsefnek, a nyiregyházi bessenyi györgy tanárképző főiskola kossuth-díjas nyugalmazott főigazgatójának a temetése március 25-én, délután három órakor lesz budapesten, a farkasréti temetőben. /mti/

kal/ummé/kz/ig hgy

17.03 230383 0286

-.-

sb0058 4 180 mtib2001 /közönségszolgálat/

a tourinform jelenti - a hétvége programajánlatai /1. rész/

1983. március 23.

a tavaszi fesztivál programjaiból:

a budapesti tavaszi fesztivál ideje alatt tekinthető meg a pesti vigadóban a senlis-i cziffra alapítvány festményeket, grafikákat, üvegterveket, archeológiai leletek felvonultató tárlata, ugyancsak a fesztivál keretében nyitották meg a gyűjtőúton című dokumentum-kiállítást, mely a magyarországon évtizedek óta folyó népművészeti leletmentő munkát mutatja be.

március 24-én, csütörtökön délután 5 órától látható a derkovits tereben frisch lászló festőművész tárlata. március 25-én, pénteken a műcsarnokban a derkovits-ösztöndijasok beszámoló kiállítását nyitják meg, a kőbányai ifjusági klubban a csak munkanapokon látogatható kelemen páli: fele se mese című festészeti kamarakiállítása, ugyancsak péntektől látható. pápán, a jókai művelődési központban március 27-től, vasárnaptól tekinthető meg zsu sajó, bécsi festőművész tárlata.

március 24-én, csütörtökön a zeneakadémia nagytermében este 7-kor bartók-estet hallhat a közönség sándor györgy zongoraművész és a magyar állami hangverseny előadásában, sándor jános vezényletével. a pesti vigadóban este fél 8-kor kezdődik kovács béla klarinét-estje a tatrai vonósnégyes, szücs lóránt és balogh józsef közreműködésével.

a kálvin téri református templomban este 8-kor kistétényi melinda kodály-művekből összeállított orgonaestjén hegedűn közreműködik kovács zsuzsanna.

március 25-én, pénteken a bnv területén megrendezett utazás ,83 kiállításon délelőtt 11-kor a közgazdasági egyetem táncegyüttese ad műsort, délben a karsai pantomimcsoport tart bemutatót. délután 3-kor kezdődik a zenebeszéd című játékos program, vágó istván vezetésével. a pesti vigadóban este fél 8-kor a budapesti madrigálkórus lép fel szekeres ferenc vezetésével.

március 26-án, szombaton az utazás ,83 kiállítás színpadán délelőtt 10-kor a micimackó című báb-játékot adja elő az orange együttes. délelőtt 11-kor az állami artistaképző intézet növendékei mutatkoznak be. délben a makám és a kolinda együttes népzenei műsora hallható. este 6-kor az amszterdami táncszínház folklórműsora szórakoztatja a közönséget.

március 27-én, vasárnap az utazás ,83 kiállításon déli 12-kor halász judit lép fel rodolfo és a bojtorján együttes társaságában, este 6-kor a bojtorján együttes műsora hallható. /folyt.köv./ mz

17.09 230383 2398

-.-

sb0059 4 160 mtib2002

megnyílt a mozgássérültek klubja nyiregyházán

1983. március 23. - szerdán, nyiregyházán megnyílt a mozgássérültek szabolcs-szatmár megyei egyesületének klubja. a jórészt társadalmi összefogással létrehozott klub hetente három alkalommal szervez sport- és kulturális programokat, innen irányítják a mozgássérültek olvasószolgálatát, itt rendezik a nyelvtanfolyamaikat. /mti/

kal/ummé/kz/ig hgy

17.11 230383 0411

-.-

sb0060 4 150 mtib2003

kitüntetés a mém-ben

1983. március 23. - az elnöki tanács nyugállományba vonulása alkalmából, eredményes munkássága elismerésül a szocialista magyarországi érdemrendet adományozta balassa ivámnak, a történelemtudományok doktorának, a magyar mezőgazdasági múzeum főigazgatóhelyettesének.

nyugállományba vonulása, ^{alkalmából} eredményes munkája elismerésül a munka érdemrend arany fokozatát adományozta kőnczöl kálmánnak, az ágker kft ügyvezető igazgatóhelyettesének és stróbl kálmánnak, a faipari kutató intézet igazgatójának.

a kitüntetésekét váncsa jenő miniszter szerdán adta át a mém-ben. /mti/

jf/s jf hgy

17.17 230383 0632

--

sb0061 4 150 mtib1070

szovjet kohászati kiállítás dunaujvárosban

1983. március 23. - szerdán dunaujvárosban a magyar-szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés aláírásának 35. évfordulója alkalmából, megnyitott az 50 éves magnitogorszki kohászati kombinát bemutató kiállítás. megnyitó beszédet julij hárin, a szovjetunió budapesti nagykövetségének tanácsosa mondott, majd leonyid ragyukevics, a magnitogorszki kohászati kombinát vezérigazgatója ismertette az urali óriásüzem félévszázados fejlődését. a vezérigazgató elmondta, hogy a 62 ezer dolgozót foglalkoztató magnitogorszki kohászati kombinát az elmúlt ötven év alatt 371 millió tonna acélt termelt, termékeit 27 országba exportálja, magyarországra lemeztermékeket, zománcozott edényt szállít.

a kiállítás bemutatja a szovjet kohászati termelés egykilencedét adó kombinát világszínvonalu termékeit, érzékelteti a műszaki-tudományos fejlesztésben és a szocialista együttműködésben

betöltött kiemelkedő szerepét. a dunai vasmű a gazdaságosabb kohójárat üzemmódjait vette át az urali gyáróriástól, részt vettek a magnitogorszki hengerészek a dunaujvárosi meleghengermű indításában, bejáratásában is. /mti/

zsi/fné/s kz hgy

17.18 230383 1213

--

sb0062 4 180 mtib2004 /közönségszolgálat/

mentesítő vonatok

1983. március 23. - a MÁV értesíti az utazóközönséget, hogy az utazás zavartalansága érdekében mentesítő vonatokot indít március 26-án, szombaton lentiből 15 óra 15 perckor a budapest déli pályaudvarra, onnan pedig 23.30-kor szombathelyre. március 27-én, vasárnap zalaegerszegről indul mentesítő vonat 17 óra 30 perckor a budapest déli pályaudvarra. március 25-én, pénteken 23 óra 40 perckor a budapest keleti pályaudvarról győrbe, március 26-án, szombaton 23 óra 50 perckor a budapest nyugati pályaudvarról indítanak mátészalka állomásra mentesítő vonatot. /mti/

bi/mz/s bam hgy

17.23 230383 0616

--

sb0063 4 180 mtib2005 /közönségszolgálat/

a tourinform jelenti a hétvége programajánlatai /2. rész/

a budapesti sportcsarnokban reggel 9-től éjjel 11-ig egésznapos hagyományőrző kirakodóvásárt és a 2. magyarországi táncház-találkozót rendezik meg. a mátyás templomban este 8-kor brany német requiem-je csendül fel az mrt énekkara és a MÁV szimfonikusok előadásában, Lukács Ervin vezényletével.

egyéb rendezvények:

-----
 március 25-én, pénteken este fél 9-kor a corvin moziban a bikini együttes koncertjékerül sor kisfilmek kíséretében, a planetáriumban este fél 8-kor a multimedia stúdió lézerofónia című programja látható.

március 26-án, szombaton a nemzeti galéria barokk termében walter moore schubert dalciklusokból összeállított hangversenye hallható csengery adrienne és polgár lászló közreműködésével, délután 4 órai kezdettel.

a planetáriumban este 9 órai kezdettel a multimédia stúdió rock slágerekre épített léze-rock című összeállítása látható.

vidéki események:

-----
 március 25-én, pénteken szentendrén, a pest megyei művelődési központban délelőtt 10-kor halász judit ad műsort a gyerekeknek a bojtorján együttes kíséretével.

március 26-án, szombaton a debreceni agrártudományi egyetem^{en} este 7 órától a hortobágy népi táncegyüttes jubileumi műsora látható. szponban a liszt ferenc művelődési központban este fél 8-kor a magyar kamarazenekar hangversenye hallható, koncertmester tátray vilmos. /mti/ ~~ugyan~~ ~~csak~~ a planetáriumban, március 28-án, hét-
 főn a műsormúzeum keretében a fény világa című
 an/-ár/mz hgy program felújítása látható.

17.23 230383 1477

..

sb0064 4 130 mtib2006

a magyar szolidaritási bizottság nyilatkozata

1983. március 23. - szerdán a magyar szolidaritási bizottság nyilatkozatot tett közzé, arra reagálva, hogy hónapok óta tartó felkészülés után az egyesült államokban kiképzett, és modern fegyverekkel ellátott somozista ellenforradalmi erők fegyveres támadást indítottak a társadalmi haladás útján járó nicaraguai forradalmi hatalom ellen. növeli a veszélyt, hogy az amerikai imperializmus zsoldjában álló, kalandor vállalkozásokra kész hondurasi rezsím olyan katonai manőverekbe kezdett, amelyek a nicaragua elleni külső támadás előkészületeire utalnak. a dokumentum rámutat: az akciók hátterében azok az amerikai szélsőséges körök találhatók meg, amelyek nem akarják tudomásul venni a népek önrendelkezési jogát, s minden támogatást megadnak a fejlődő

országokban létrejött haladó rendszerek megdöntésére vállalkozó ellenforradalmi erőknek.

a magyar szolidaritási bizottság - közvéleményünk állásfoglalásának megfelelően - felháborodását fejezi ki az ellenforradalmi akciókkal szemben, és követeli a nicaragua függetlenségét és nemzeti szuverenitását veszélyeztető külföldi katonai akciók azonnali megszüntetését. teljes szolidaritást vállal nicaragua haladó társadalmi erőivel, amelyek az egész nép érdekeit szolgáló igazságos és demokratikus társadalom felépítéséért küzdenek - hangzik a nyilatkozat. /mti/

na/tr/s -ár

17.26 230383 1390

..

sb0065 4 170 mtib2008

szélvihar nógrádban - forgószél salgótarjánban

1983. március 23. - szokatlan erejű, helyenként száz-százhusz kilométeres szélvihar száguldott át szerdán nógrád megyén dél-délkelet irányból. balassagyarmat térségében tizenöt méter magasságig emelkedő porvihart kavart, emiatt a közúti közlekedés teljesen lelassult, helyenként átmenetileg megbénult. károkat okozott a szél a villamosvezetékben is, a nagybátony-lucfalva husz kilovoltos távvezeték meghibásodása lucfalva térségében háromórás^q hosszat szünetelt az áramszolgáltatás mihálygerge térségében. a salgótarjáni kemervó és napsugár lakónegyed, valamint a madzsar józsef kórház körzetében erős forgószél alakult ki. ennek ereje fákat döntött ki, telefonvezetékét szaggatott le, háztetőket tépett fel, ablakokat tört be. a dimitrov uton egy teljes tetőszerkezetet emelt a magasba a légörvény, s vagy száz méter után a megyei kórház területén tette le. a forgószél keltette vákuum valószínűleg kiszívta a kórházi irattár ablakát, s a polcokon lévő iratok tömkelegét szórta szanaszét. rengeteg ablakot tört be a szélvihar a kórház épületén, kárt tett több lakóházban és a belső berendezésében is.

az állami biztosító megkezdte a károk felmérését. /mti/

csiz/mfné/kz/ig hgy ^qáramkimaradást idézett elő. Ugyancsak három óra

17.47 230383 1247

..

sb0066 4 160 mtib2010 /közönségszolgálat/
a kecskeméti színház közleménye

1983. március 23. - a kecskeméti katona józsef színház közli, hogy shakespeare: szentivánéji álom című vígjátékának március 25-re tervezett bemutatóját technikai okok miatt egy nappal későbbre, március 26-ra halasztották. a premierre a katona-bérletek érvényesek. /mti/

lak/bné/az/mz hgy

17.49 230383 0338

-. -

sb0067 4 150 mtib2011

videoton sajtótájékoztató

1983. március 23. - hogyan lehet a számítógépeket és az azokhoz kapcsolódó központokat az idegenforgalom, a turizmus szolgálatába állítani - erről tartott bemutatóval egybekötött sajtótájékoztatót szerdán, a videoton az utazás '83 kiállításán.

a videoton rendszerének, amelyet külföldi megrendelésre készítettek, s rövidesen hazánkban is bevezetnek, lényege: a fővárosba központot telepítenek, s ehhez a budapesti utazási irodák kapcsolódnak. a vidéki nagyvárosokban is elhelyeznek egy-egy központot, s ezek szintén csatlakoznak az utazási irodákhoz, ha kiépül a hálózat, akkor az ország bármelyik pontján megtudhatjuk, hol van hely a szállodákban, lehet-e a társasutazásokra jelentkezni, s milyen programokat ajánlanak az egyéni utazóknak. a hálózat kiépítése nem csupán az egyéni szállodai helyfoglalást teszi lehetővé, hanem az egyéni és vállalati igények alapján komplett társasutazások megrendelését is; szobafoglalással, az utvonall kijelölésével, továbbá az éttermi-, idegenvezetői- és a tolmácsolási-szolgáltatásokkal együtt. /mti/

bi/s/jf/ig hgy

17.58 230383 1104

-. -

sb0068 4 130 mtib2009

kitüntetés

1983. március 23. - az elnöki tanács gáti istván nyugalmazott rendőr ezredesnek, 70. születésnapja alkalmából a szocialista magyarországi érdemrendet adományozta. a kitüntetést szerdán kamara jános, rendőr altábornagy, belügyminisztériumi államtitkár adta át. /mti/

tr/ig hgy

18.00 230383 0307

-. -

sb0069 4 160 mtib2012 /felhasználható: 19 órától!/
bemutató a madách kamarában

1983. március 23. - tolnay klári, szabó sándor és békés itala főszereplésével, huszti péter rendezésében szerdán mutatta be a madách kamara noel coward alkonyi dal című kétrészes játékát. a darabot vajda miklós fordította, a dizsleteket szinte gábor, a jelmezeket felkai anikó tervezte.

a xx. század egyik legnépszerűbb angol szerzője jól ismert hazánkban is. az 1970-ben lovagi rangot kapott író a színpadi technika nagymestere: szellemes dialógusai mögött ironizáló társadalomkritika lappang. nagyszerűen kidolgozott jeleneteinek hősei mindig hálás szerepet kínálnak a színészeknek. az alkonyi dal főszereplője egy idős író, akinek eddigi sikeres élete alapvetően megváltozik régi szeretőjének váratlan felbukkanásával. e darabjával coward arra a kérdésre keres és ad választ: mennyire szükséges és érdemes az embernek vállalnia önmagát, teljes énjét, jó tulajdonságaival és hibáival együtt. /mti/

dal/ka/ig hgy

18.02 230383 0965

-. -

sb0070 4 150 mtib2013

magyar-szovjet együttműködés a mezőgazdaságban

1983. március 23. - az agrártermelésről megrendezett magyar-szovjet tudományos konferencián szerdán a hazafias népfőszékházában a két ország szakemberei az együttműködés bővítésének lehetőségeit vitatták meg. a tanácskozás munkájával kapcsolatban bogárné józsef akadémikus, az mta világgazdasági kutatóintézetének igazgatója, aki a konferencián a hazai küldöttséget vezeti, az mti munkatársának elmondotta: a mezőgazdasági termékek cseréje mellett, elsősorban a hazánkban kidolgozott termelési rendszerek átadásával szélesíthetők a kapcsolatok az agrártermelésben.

az elmúlt években fokozatosan bővült hazánk szovjetunióba irányuló mezőgazdasági exportja, s jelenleg már kivitelünkben az agrártermékek részaránya - ha igen kis mértékben is - meghaladja a gépipari cikkekét is. a szakemberek már eddig is értek el eredményeket a magyar agrártermelési rendszerek exportjában, például a bábolnai baromfifitenyésztési rendszert a szovjet mezőgazdaság számos területén sikeresen alkalmazzák. jelenleg kísérleteket folytatnak az iparszerű kukoricatermelési rendszer átvételére is. ennek azért is nagy a jelentősége, mert a szovjetunióban a tudósok által kidolgozott prognózisok szerint fokozatosan módosulni fog a gabonatermelés szerkezete, mégpedig úgy, hogy a kukoricatermelés részaránya nő. a magyarországon kidolgozott módszerek bevezetésével kapcsolatos tennivalókat vitatják meg a mostani tanácskozáson, meghatározva a két ország tudósainak e téren hosszabb távon megoldandó feladatait.

az akadémikus kifejtette: a szovjet piac a magyar élelmiszer-gazdaság termékeinek biztos felvevője olyan időszakokban is amikor a tőkés piacokon értékesítési nehézségek mutatkoznak, ami - közvetve - hátrányos a magyar mezőgazdaság fejlődésére is. a tanácskozáson egyebek között a világpiac hatásait is elemzik és részletesen körvonalazzák azokat a területeket, ahol a szovjet-magyar kapcsolatok további lehetőséget kínálnak a közös munkára. /mti/

pf/jf/ig hgy

18.03 230383 2025

li

--

sb0071 4 160 mtib2014 /felhasználható: 19.35 órától!/
a

a cziffra-alapítvány gálakonzertje

1983. március 23. - szerdán a budapesti tavaszi fesztivál keretében rendezték meg a cziffra-alapítvány gálakonzertjét a pesti vigadóban. a hangverseny házigazdája cziffra györgy, a magyar származású, franciaországban élő világhírű zongoraművész volt, akinek senlis-i alapítványa hosszú évek óta segíti a fiatal művészek tehetségének kibontakoztatását. a hangversenyen fellépett anne lorence savin hárfaművész, jean jacques daumaine basszbaritonista, alexis galperine hegedűművész és kassai istván zongoraművész, aki a közelmúltban megnyerte debussy-zongoraversenyt.

ax

x x x

amikor cziffra györgynek néhány évtizede végre osztályrészéül jutott az igazi művészi elismerés, hírnév, akkor határozta el, hogy alapítványt létesít fiatal, tehetséges művészek javára: olyan intézményt szervez, amely mindazt nyújtani tudja az arra érdemes fiataloknak, amit tőle a sors annak idején megtagadott. cziffra ugyanis a 20-as évek pestjének egyik legnyomorúságosabb részén, angyalföldön töltötte gyermekkorát, s a nélkülözés hosszú évtizedeken át társa maradt életének. amikor megfelelő helyet keresett az alapítványnak, összehozta a véletlen andré malraux-szal, a nagy íróval, az akkori kulturális miniszterrel, aki nagyon helyeselte a tervet, és helyszínül a párizstól 50 kilométerre levő középkori hangulatu kisvárost, senlis-t ajánlotta. cziffrának megtetszett a hely, megvette és újjáépítette az egykori szent frambourg királyi kápolnát, ahol 1977. szeptemberében felavatta a liszt ferenc auditóriumot. azóta e kápolna a művészetek temploma lett. nemcsak a zené: az évi koncertsorozatokon fellépő fiatal muzsikusok mellé sorakoznak a fiatal képzőművészek, akik kiállítótermet kaptak az alapítvány jóvoltából a kápolna altemplomában. e művészek legsikeresebb alkotásait - szintén a fesztivál keretében - március 27-ig tekinthetik meg az érdeklődők a pesti vigadó kiállítótermében. /mti/

dal/pá/ig -ár hgy

18.13 230383 1986

li

--

sb0072 4 130 mtib2015

kisz-vándorzászló átadási ünnepség tapolcán és gyulán

1983. március 23. - szerdán újabb két kisz-szervezet vette át kiemelkedő mult évi mozgalmi és termelőmunkájával kiérdemelt kitüntetését: a kisz központi bizottságának vándorzászlóját.

a bakonyi bauxitbánya vállalat ifjúkommunistáinak, a vállalat tapolcai központjában rendezett ünnepségén, fejti györgy, a kisz központi bizottságának első titkára nyújtotta át a zászlót. ez alkalomból mondott beszédében kiemelte, hogy bár az értékesítési nehézségek miatt az elmúlt évben a vállalatnak csökkentenie kellett a termelését, a gazdaságosság javításával, a ráfordítások csökkentésével pótolni tudták az ebből adódó kiesést. a fiatalok, akik példamutatóan részt vesznek a társadalmi munkában, élenjárnak a szakmai továbbképzésben és az önképzésben. Sennél a vállalatnál a kisz tagjainak a fele legalább középiskolai végzettséggel rendelkezik.

a gyulán működő békés megyei kórház 150 tagu kisz szervezete köpf lászlónétól, a kisz központi bizottságának titkárától vette át a zászlót. az orvosokat, nővéreket, ápolókat tömörítő kisz szervezet politikai és szakmai vitakörei, mint köpf lászlóné ünnepi beszédében elmondta, gyakran az egész intézményt mozgósítják. több pályázaton is sikerrel szerepeltek a gyulai kórház ifjúkommunistái. /mti/

bév/sam/kz/ig hgy

18.32 230383 1335

--

sb0073 4 180 mtib2016

időjárásjelentés

1983. március 23. - az országos meteorológiai intézet jelenti szerdán este: enyhe, szeles idő

előrejelzés az ország területére csütörtök estig:

csak időnként lesz felhős az ég, legalább néhány óras napsütés várható, eső nem valószínű. megelégnék, a dunántulon megerősödik a déli szél. a hőmérséklet kora délután 12, 17 fok között alakul. /mti/

ig hgy

18.37 230383 0450

--

sb0074 4 150 mtib2017

új fűszerpaprika fajták

1983. március 23. - visszaszerrezte rangját a világpiacon a magyar fűszerpaprika - állapították meg a kalocsai művelődési központban szerdán rendezett fűszerpaprika-nemesítési tanácskozáson. míg 1970-ben 4500, addig 1982-ben már 8500 tonna örleményt exportáltak.

a fűszernövényt termelő gazdaságok tanultak a korábbi évek szakszerűtlen túltermeléséből, s a kereslethez igazodva alakították ki paprika termőterületeiket. az utóbbi évtizedekben megnégyszereződött az egy hektárra jutó termés, s most a hozammövelésnél nagyobb súlyt helyeznek a gazdaságok a paprika minőségére, piaci értékesíthetőségére. ehhez a tudomány is segítséget nyújt. a már meglévő 15 államilag elismert fajtán kívül újabb hat hibridet ajánlanak a kalocsai és a szegedi kutatók a gyakorlat számára. valamennyi korai érésű, s így kevésbé van kitéve az őszeleji fagyoknak. pirosabbra érnek a csövek, gazdagabb a c-vitamin tartalmuk, színben, ízben, illatban harmonikus örleményt adnak. ilyen például a csipősségmentes, a kalocsai 50-es. a kalocsai csg-60-as csokrosan érik és így gépi betakarításra is alkalmas. a szegedi 1-es folyamatos növekedésű, így késő őszig érleli felálló csöveit.

az új fajták már az idén üzemi táblákra kerülnek, s természetességükhez a kutatók adnak technológiát. elterjesztésükkel tovább javulhat a hazai fűszerpaprika-készítmények minősége, az új nemesítésű hibridek ugyanis kilogrammonként egy-két grammal több festékanyagot tartalmaznak a jelenleg köztermesztésben lévőknél. koraiságukkal előbbrehozzák a feldolgozási igényt és enyhítik a tárolás gondjait. /mti/

lász/bné/s st ie

18.45 230383 1633

Li

--

sb0075 4 130 mtib2019

jan fojtik megbeszélései budapesten

1983. március 23. - az mszmp központi bizottságának meghívására március 22-23-án baráti látogatáson hazánkban tartózkodott jan fojtik, a csehszlovák kommunista párt kb elnökségének póttagja, a kb titkára. kíséretében volt ludovít pezlár, a szlovák kommunista párt kb elnökségének tagja, a kb titkára.

kádár jános, az mszmp központi bizottságának első titkára találkozott és szívélyes, elvtársi légkörű megbeszélést folytatott a csehszlovák vendégekkel.

aczel györgy és óvári miklós, az mszmp politikai bizottságának tagjai, a kb titkárai véleménycserét folytattak jan fojtikkal és ludovít pezlárral a két párt és ország közötti ideológiai együttműködés sokoldalú továbbfejlesztésének lehetőségeiről. egyetértettek abban, hogy a lenini nemzetiségi politika elveinek érvényesítése hatékonyan segíti elő a két szomszédos országban a szocializmus építését és internacionalista kapcsolataik fejlődését.

a megbeszéléseken részt vett andrej barcák, a csehszlovák szocialista köztársaság magyarországi nagykövete.

jan fojtik és kísérete szerdán elutazott hazánkból. /mti/

gg/ig hgy

19.14 230383 1153

-. -

sb0076 4 180 mtib2028

belpolitikai hireink tartalomjegyzéke /1. rész/

1983. március 23.

sb0001 új nagybani piac nyílik
 sb0002 munkavállalási tanácsadó /1. rész/
 sb0003 munkavállalási tanácsadó /2. rész/
 sb0004 gyorsabb helyreállítás
 sb0005 „mosolycsekk”, a főtaxisnál /1. rész/
 sb0006 „mosolycsekk”, a főtaxisnál /2. rész/
 sb0007 új sorozatok a tv-ben /1. rész/
 sb0008 új sorozatok a tv-ben /2. rész/
 sb0009 a tavalyinál jobb ellátás

Hi

sb0010 nagyobb magyar szállítmányokat ...
 sb0011 emlék a „nemzet napszámósainak”,
 sb0012 a környezet védelmében
 sb0013 guruló horgásztanya
 sb0014 újabb növényvédőszer
 sb0015 virágzás
 sb0016 gyűjtők által készített
 sb0017 szolnoki tit-program
 sb0018 halivadékok dimnyésről
 sb0019 szőnyegexport szegedről
 sb0020 autóbusszjegyek székesfehérvárott
 sb0021 lux erika zongoraestje békéscsabán
 sb0022 kirándulóknak /1. rész/
 sb0023 kirándulóknak /2. rész/
 sb0024 kirándulóknak /3. rész/
 sb0025 öt nap a színház jegyében
 sb0026 elutazott a jemeni nőküldöttség
 sb0027 ülést tartott az országos béketanács
 sb0028 befulladt a battonyai ...
 sb0029 koszoruzási ünnepség
 sb0030 megindult a szegedi „paprikás gépezet”,
 sb0031 makrisz agamennon kitüntetése
 sb0032 átadták a máv kétszázadik ...
 sb0033 átadták az idei székelly ...
 sb0034 időjárásjelentés /1. rész/
 sb0035 időjárásjelentés /2. rész/
 sb0036 gyártót keres az óra- és ékszer ...
 sb0037 megszűnt a vizes gázkitörés
 sb0038 bővülő behozatal ... /1. rész/
 sb0039 bővülő behozatal ... /2. rész/
 sb0040 a tolna megyei tanács vb ülése
 /folyt. köv./ er

20.35 230383 1521

///

-. -

sb0077 4 180 mtib2029

belpolitikai hireink tartalomjegyzéke /2.rész/
 sb0041 a magyar nemzeti bank ... /1.rész/
 sb0042 a magyar nemzeti bank ... /2.rész/
 sb0043 az országgyűlés tavaszi ...
 sb0049 forgalmi változások
 sb0050 nagymamák és unokák
 sb0051 az európai nagyvárosok hőmérséklete
 sb0052 a környező országok időjására
 sb0053 égzengés, havazás a mátrában
 sb0054 nemzetközi fejlődési /1.rész/
 sb0055 nemzetközi fejlődési /2.rész/
 sb0056 a berlini biboros látogatása
 sb0057 újabb manfred mann, s koncert
 sb0058 javult a kölcsönös ...
 sb0059 állatgyógyászati patika nyílt
 sb0060 az egymilliomodik tonna acél
 sb0061 tanácskozás ... /faluvégi lajos/
 sb0062 jó uton az autójavítás
 sb0063 székfoglaló előadás
 sb0064 kovács józsef temetése
 sb0065 szovjet kohászati kiállítás
 sb0066 a tourinform jelenti - /1./
 sb0067 megnyílt a mozgássérültek...
 sb0068 kitüntetés a mém-ben
 sb0069 mentesítő vonatok
 sb0070 a tourinform jelenti - /2./
 sb0071 a mszb nyilatkozata
 sb0072 szélvihar nógrádban
 sb0073 kitüntetés
 sb0074 a kecskeméti színház
 /folyt.köv/ -ig
 20.36 230383 1026

H

--

sb0078 4 180 mtib2030

belpolitikai hireink tartalomjegyzéke /3.rész/
 sb0075 videoton-sajtótájékoztató
 sb0076 bemutató a madách kamarában
 sb0076 magyar-szovjet együttműködés
 sb0077 a cifra-alapítvány
 sb0078 kisz-vándorzászló átadási ünnepek
 sb0079 időjárásjelentés
 sb0080 új fűszerpaprika fajták
 sb0081 jan fojtik megbeszélései
 sb0082 tartalomjegyzék /1.rész/
 sb0083 tartalomjegyzék /2.rész/
 sb0084 tartalomjegyzék /3.rész/

készült az mti belpolitikai főszerkesztőségében

főszerkesztő: kovács györgy
 szerkesztette: fehér péter
 izsák erika
 oltványi ottó
 halasi györgy

/mti/ ig hgy

- v é g e -

20.37 230383 0683

H

an tovább

sb0077 4 180 mtib2029

belpolitikai hireink tartalomjegyzéke /2.rész/

sb0041 a magyar nemzeti bank ... /1.rész/
 sb0042 a magyar nemzeti bank ... /2.rész/
 sb0043 az országgyűlés tavaszi ...
 sb0049 forgalmi változások
 sb0050 nagymamák és unokák
 sb0051 az európai nagyvárosok hőmérséklete
 sb0052 a környező országok időjására
 sb0053 égzengés, havazás a mátrában
 sb0054 nemzetközi fejlődési /1.rész/
 sb0055 nemzetközi fejlődési /2.rész/
 sb0056 a berlini bíboros látogatása
 sb0057 újabb manfred mann, s koncert
 sb0058 javult a kölcsönös ...
 sb0059 állatgyógyászati patika nyílt
 sb0060 az egymilliomodik tonna acél
 sb0061 tanácskozás ... /faluvégi lajos/
 sb0062 jó uton az autójavítás
 sb0063 székfoglaló előadás
 sb0064 kovács józsef temetése
 sb0065 szovjet kohászati kiállítás
 sb0066 a tourinform jelenti - /1./
 sb0067 megnyílt a mozgássérültek...
 sb0068 kitüntetés a mém-ben
 sb0069 mentesítő vonatok
 sb0070 a tourinform jelenti - /2./
 sb0071 a mszb nyilatkozata
 sb0072 szélvihar nógrádban
 sb0073 kitüntetés
 sb0074 a kecskeméti színház
 /folyt.köv/ -ig
 20.36 230383 1026

H'

--

sb0078 4 180 mtib2030

belpolitikai hireink tartalomjegyzéke /3.rész/

sb0075 videoton-sajtótájékoztató
 sb0076 bemutató a madách kamarában
 sb0076 magyar-szovjet együttműködés
 sb0077 a cziffra-alapítvány
 sb0078 kisz-vándorzászló átadási ünnepségek
 sb0079 időjárásjelentés
 sb0080 új fűszerpaprika fajták
 sb0081 jan fojtik megbeszélései
 sb0082 tartalomjegyzék /1.rész/
 sb0083 tartalomjegyzék /2.rész/
 sb0084 tartalomjegyzék /3.rész/

készült az mti belpolitikai főszerkesztőségében

főszerkesztő: kovács györgy
 szerkesztette: fehér péter
 izsák erika
 oltványi ottó
 halasi györgy

/mti/ ig hgy

- v é g e -

20.37 230383 0683

H'

M.T.I.

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.008/x

Belföldi hírek

parlament

bkk.1. dr.szijártó károly beszámolója

of/a-ár

1983. március 23.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk - szövegében minimálisan rövidítve - azt a beszámolót, amelyet dr. szijártó károly legfőbb ügyész mond el az országgyűlés csütörtöki ülésén.

az anyag feloldásig e m b a r g ó s !
x x x

a legfőbb ügyész előjáróban utalt arra, hogy az ügyészi szervezet tevékenységéről legutóbb 1980-ban, a tavaszi ülészakon számolt be. a magyar népköztársaság ügyészi szervezete azóta is teljesítette az alkotmányban, az ügyészi törvényben és más jogszabályokban, a jogalkalmazás jogpolitikai irányelveiben megfogalmazott feladatait - hangsúlyozta dr.szijártó károly, majd így folytatta:

- az ügyészi tevékenységnek is része van abban, hogy a magyar népköztársaságban továbbra is jó a közrend és a közbiztonság,

/folyt.köv./

- 1 -

bkk.1./ dr.szijártó károly.....1.folyt./-a

szilárd a törvényesség, s mindez szocialista építőmunkánk nélkülözhetetlen előfeltétele. az állami, gazdasági és társadalmi szervek kötelességüknek megfelelően biztosították a törvényes rendelkezések betartását, betarttatását. a törvényesség tovább fejlődött.

az elért eredmények megállapítása mellett azonban a törvényesség területén adódó további tennivalók meghatározására minden szervnél nagy gondot kell fordítani. a bűnözés jelenlegi helyzete, illetve a különböző jogalkalmazó szervek gyakorlatában még olykor jelentkező jogsértések felhívják a figyelmet a feladatok folyamatos kijelölésének fontosságára. a társadalmi-gazdasági rend építésének nehézségeivel együttjáró átmeneti feszültségek ugyanis bizonyos körülmények között elősegíthetik a bűncselekmények elkövetését, illetve a jogsértések előfordulását. a tapasztalatok szerint egyes emberek magatartása vagy életmódja adott esetben eltér a szocialista társadalomban általánosan elfogadott szabályoktól, normáktól és követelményektől. az ilyen jelenségek ellen a jog eszközeivel is határozottan fel kell lépni. következetesen törekedni kell felderítésükre, szankcionálásukra és ismételt előfordulásuk megelőzésére. a társadalom becsületes többségének nyugalmát és biztonságát minden jogalkalmazó szervnek elsősorban törvényes tevékenységével kell elősegítenie.

a bűnözés mértéke az utóbbi években némileg emelkedett. ennek ellenére struktúrája, veszélyessége és területi megoszlása alapvetően nem változik. ez is arra utal, hogy visszaszorítása hosszútávú és össztársadalmi feladatot jelent. tennivalóinkat ennek tudatában kell kidolgoznunk. 1982-ben csaknem 140 ezer közvédas bűncselekmény vált ismertté, s ez a megelőző évhez képest 3,6 százalékos növekedést jelent. a bünelkövetők száma tavaly 77 174 volt.

a bűnözés körülbelül 70 százaléka továbbra is a társadalomra egyhétében

/folyt.köv./

bkk.1./ dr.szijártó károly.....2.folyt./-a

veszélyes cselekmények, a vétségek körébe tartozik.

a bűnözés szerkezetében változatlanul a legjelentősebb kategória a vagyon elleni bűncselekmények nagy csoportja. ezen belül a társadalmi tulajdont károsítók részesedése 33.4, a személyek javai ellen irányulóké pedig 66.6 százalék. a vagyon elleni bűnözés 4,1 százalékkal nőtt, mert több lett mind a személyek javait, mind a társadalmi tulajdont károsító bűncselekmények száma. a lopások és a betöréses lopások mindkét csoportban gyakoribbak, a társadalmi tulajdon elleni lopások száma 8.8, a betöréses lopásoké 5.8 százalékkal emelkedett. a társadalmi tulajdonban bűncselekménnyel okozott kár összege több mint egymilliárd forint volt. ebben közrehatott, hogy sokasodtak a nagyobb kárt okozó cselekmények. a társadalmi tulajdon elleni bűncselekmények közül 33 egyenként 1 millió forint feletti kárt jelentett. egy esetben pedig a gondatlanul elkövetett bűncselekménnyel okozott kár a 700 millió forintot is meghaladta. a statisztika azonban azt is mutatja, hogy a vagyon elleni bűncselekmények zöme / 55.5 százaléka / tavaly is 1.001 és 10 000 forint közötti kárt okozott.

az össz-bűnözésen belül - a vagyon elleni bűncselekmények után - a másik legnagyobb kategória: a közlekedési bűncselekmények. igaz, arányuk csökkent / 1982-ben 12.6 százalék / 1981-ben 13,1 százalék /, és számuk is valamelyest kevesebb lett. ezen belül azonban a közúti járművek ittas vezetése 0.6 százalékkal többször fordult elő.

az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményeknél némileg javult a statisztika. az emberölések száma / az erős felindulásban elkövetettekkel együtt / tavaly az 1981. évi 214-ről 190-re, az emberölési kísérleteké a megelőző évi 237-ről 167-re, a szándékos súlyos testi sértevéké 5.187-ről 5.040-re csökkent. az életveszélyt okozó testi sértések száma viszont növekedett

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ dr.szijártó károly.....3.folyt./-a

/1980-ban 216, 1981-ben 217, 1982-ben 306/. a rablásoknál a számok / 1981-ben 1.213, 1982-ben 1.117/ 7.9 százalékos csökkenést mutatnak.

az elmúlt év adatai alapján örömmel állapíthatjuk meg, hogy az állam elleni bűncselekmények száma tovább csökkent, s tavaly nem érte el / mint 1981-ben/ az össz-bűncselekményekhez mért 0.1 százalékos arányt sem.

a bűnözés területi változásai azt jelzik, hogy az elmúlt évben nógrád, borsod, szabolcs-szatmár, heves és békés megyében csökkent / 10 és 2,4 százalék közötti mértékben/ az ismertté vált bűncselekmények száma, másutt mindenütt növekedett.

az 1982-ben ismertté vált 77.174 bűnelkövető közül 26.250, tehát az összesnek 34 százaléka volt büntetett előéletű. a bűnelkövetők 10.1 százaléka volt fiatalkorú / 7.829/, számuk 5.9 százalékkal növekedett. a fiatalkorú bűnözés az 1965 és 1982. közötti 18 évben sajnos emelkedő tendenciát mutat. a 10 000 fiatalkorú lakosra jutó fiatalkorú bűnelkövetők száma tavaly volt a legmagasabb: 146.9.

ezután arról szólt a legfőbb ügyész, hogy a bűnözés okainak folyamatos elemzése nélkülözhetetlen és fontos feladat, amely kiinduló pontja a bűnözés megelőzésére és visszaszorítására irányuló össztársadalmi tevékenységnek és a bűnüldözés irányításának is. a bűncselekmények okainak a vizsgálatával, illetőleg a bűnmegelőzés feladatainak megjelölésével az ügyészi szervezet

/folyt.köv./

- 4 -

parlament

bkk.1./ dr.szijártó károly.....4.folyt./-a

hagyományosan foglalkozik. e tevékenység az elmúlt időszakban a korábbinál is intenzívebbé és sokrétűbbé vált.

tapasztalatokra hivatkozva dr.szijártó károly rámutatott: a bűncselekmények elkövetését közvetlenül kiváltó, ugynevezett egyszerűbb okokra az illetékesek gyakran oda sem figyelnek, noha már a régi rómaiak is kimondták, hogy az alkalom szüli a tolvajt. de mi szüli az alkalmat? és miért van az, hogy az egyik ember él az adódó alkalommal, a másik pedig nem? tényként állapítható meg - mondta -, hogy minden egyes bűncselekmény nem egy, hanem sok szubjektív és objektív ok és körülmény együttes hatására vezethető vissza. a társadalmi előrehaladást megtestesítő egyes körülmények is - így például az iparosodás, a városiasodás, a motorizáció, az életszínvonal és az igények növekedése is járulékosan, más tényezőkkel kölcsönhatásban, és bizonyos személyi körre kiterjedően - szerepet játszhatnak bizonyos bűncselekmények elkövetésében.

a bűnözés közvetlen és közvetett okai között továbbra is jelentős az alkoholizmus és a munkakerülő életmód.

a bűnügyi statisztikák évről-évre visszatérő adatai szerint a bűncselekmények elkövetői közül minden ötödik alkoholtól befolyásolt állapotban cselekszik. az ilyen cselekmények között a járművezetés ittasan körülbelül 66 százalék, a többi az egyéb bűncselekmény.

/folyt.köv./

- 5 -

bkk.1./ dr.szijártó károly.....5.folyt./-a

a tapasztalatok azt is igazolják, hogy az alkohol a bűnözésre nemcsak az elkövető, hanem a sértett személyén keresztül is hat. az ittas ember kiszolgáltatottsága, elesettsége, „gyengesége”, miatt gyakran válik a személy elleni bűncselekmények áldozatává. ittasok közötti tettlegesség esetén nem egyszer az ittasság foka dönti el, hogy melyikük lesz elkövető, illetve az áldozat.

a mértéktelen alkoholfogyasztás kedvezőtlen hatása a társadalomra csekélyebb mértékben veszélyes jogellenes cselekményeknél, a szabálysértéseknél is kimutatható. a közrendet sértő súlyosabb szabálysértések elkövetését egyes vendéglátóipari dolgozók is elősegítik, mert nem tartják meg azokat a rendelkezéseket, amelyek tiltják az ittas személy, valamint a fiatalok kiszolgáltatását szeszestállal. a fiatalok italozását elősegítő bűnös nemtörődömségükre már csak azért is indokolt nyomatékosabban felhívni a figyelmet, mert az alkoholizmus, mint betegség vagy káros szokásrendszer kialakulása - a szakértők megállapítása szerint - az esetek legnagyobb többségében a 14-18 éves életkorban kezdődik el. e korosztály az általános iskolából kikerülve kiesik az ugynevezett preventív gyermekvédelem látószögéből. a gyámügyi szervek csak akkor foglalkoznak a fiatalokkal, amikor magatartásukban már deviáns jelenségek mutatkoznak, vagy éppen bűncselekményt követnek el. az alkoholos állapotban bűncselekményt elkövető fiatalok száma és aránya túlzottan magas. a veszélyeztetett környezetben élő gyermekek is gyakran fogyasztanak szeszest italt. alakulása

az alkoholizmus megelőzésének lehetőségei között a jogi szabályozás kerek egészét alkot, jól szolgálja, illetve jól szolgálhatná a megelőzés ügyét. az, hogy az alkoholizmus elleni küzdelem mégsem hoz nagyobb eredményeket, nem a jogszabályalkotásra, hanem a jogalkalmazás és a végrehajtás hiányosságaira vezethető vissza.

/folyt.köv./

bkk.1./ dr.szijártó károly.....6.folyt./-a

a munkakerülés és a bűnözés kapcsolata egyértelműen kimutatható - mondotta a továbbiakban a legfőbb ügyész. - a nyílt vagy leplezett munkakerülés, a szándékos távolmaradás a társadalmi termeléstől sérti alkotmányunk szellemét és ellentétes társadalmi céljainkkal is. a hasznos foglalkozás nélkül élők egy része munkakerülő, csavargó életmódot folytat. az ilyen személyek a megélhetésükhöz szükséges javakat a társadalom különböző jogi normáit sértő módon, bűncselekmények, illetve szabálysértések útján szerzik meg.

a bűnözés szempontjából velük mint potenciális bűnelkövetőkkel kell foglalkoznunk. az esetek azt jelzik, hogy közülük többen élőködő, parazita módon tartják fenn magukat. vannak közöttük spekulációból élők, akik ügyeskedő magatartásukkal, legtöbbször illegális eszközökkel, mások munkája eredményének elsajátításával szereznek esetenként az átlagos kereseteket többszörösen meghaladó mértékű anyagi javakat. évente 7-8 ezer olyan személy ellen indul büntető eljárás különböző bűncselekmények miatt, akiknek az elkövetéskor nem volt munkaviszonyuk, és munkakerülő, csavargó életmódot folytattak.

a munkakerülő, élőködő életmód az elkövetett bűncselekmény és a szabálysértés mellett a társadalomnak még számos területen okoz erkölcsi és anyagi kárt. ezért az ilyen személyek felderítése és a társadalom számára hasznos munkára szorításuk az eddigieknél nagyobb figyelmet és hatékonyabb intézkedéseket igényel. jelenleg folyamatban van egy ügyészi vizsgálat, értékelés

/folyt.köv./

bkk. 1./ dr. szijártó károly.....7. folyt./-a

a munkakerülő életmód és a jogi szabályozás összefüggéseiről. annyi már most látható, hogy a munkakerülő, csavargó életmód elleni határozottabb fellépésre, szélesebb körű társadalmi összefogásra van szükség, mert a büntetőjog eszközei nem elégségesek e káros jelenségek felszámolására. a részletesebb tennivalók kidolgozásáig is eredményt hozhatna azonban, ha a jogalkalmazó szervek szemléletében olyan változás következne be, hogy az ilyen személyek kötelezettségeinek következetesebb kikényszerítése végett határozottabban élnének a rendelkezésükre álló jogi eszközökkel, a szociális támogatásokból kizárnák azokat, akik indokolatlanul, munkavégzés nélkül akarnak különböző előnyhöz jutni. gondolkoznunk kell azon is, milyen új intézkedések bevezetésével lehetne hasznos munkára szorítani az ilyen személyeket a családjukkal s a társadalommal szemben fennálló kötelezettségeik teljesítése érdekében.

beszámolója következő részében a legfőbb ügyész azt elemezte, hogy a bűnözés okainak és feltételeinek felszámolása, a társadalmi ellentmondások és feszültségek megszüntetése vagy hatástalanítása megannyi erőfeszítést és általában anyagi ráfordítást igénylő feladat, amely - mint mondta - csak lépésről-lépésre és csak hosszabb távon oldható meg. az előrelépésnek azonban vannak olyan lehetőségei is, amelyek anyagiakat nem vagy alig igényelnek. például a társadalom tagjaira háruló mindennapi feladatok jobb ellátása, az állampolgári felelősségtudat elmélyítése, a jogi és erkölcsi kötelezettségek tudatosítása és minél hiánytalanabb teljesítése.

- a bűnözés megelőzése érdekében a legsürgetőbb feladataink közé tartozik, hogy tartalmasabbá tegyük, kiterjesszük a foglalkozást azokkal, akik életkörülményeik miatt fokozottan veszélyeztetett

/folyt.köv./

bkk. 1./ dr. szijártó károly.....8. folyt./-a

helyzetben élnek, különösen törődve az ilyen fiatalokkal. összefüggő teendő a társadalmi jogtudat fejlesztése a jogpropaganda eszközeivel, az erkölcsi követelmények betartatása, a fokozottabb nevelés a kötelezettségek teljesítésére. mindenütt és mindenben megfelelően kell szabályozni a helyi termelési, gazdasági és más, ugynevezett ügyintéző tevékenység lényeges folyamatait. fokozódjék az állami, társadalmi, vállalati és szövetkezeti belső és külső ellenőrzés hatékonysága és az érdemi ellenőrzés megkövetelése. ésszerűbben kell felhasználni a vagyon védelem meglévő lehetőségeit mind a társadalom, mind az állampolgárok tulajdonában lévő értékek hatékonyabb megóvása érdekében. el kell érni, hogy az állampolgárok fokozottabban védjék vagyontárgyaikat. a megelőzést szolgáló kedvező társadalmi légkör elmélyítését is a feladatok közé sorolta dr. szijártó károly.

a bűnüldöző szerveknek - folytatta - sajátos feladataik vannak a bűnözés megelőzése terén. kiemelt követelmény, hogy a bűncselekmények és más jogsértések ne maradjanak felderítetlenül. elkövetőiket személyre való tekintet nélkül, a jogszabályok által meghatározott módon és mértékben felelősségre kell vonni, ugyanakkor biztosítani kell, hogy alaptalan eljárás senki ellen ne indulhasson, személyi szabadságában törvénytelenül senkit ne korlátozzanak.

az ügyészi szervezet e követelmények teljesítésére, a nyomozás ügyészi felügyeletére különös gondot fordított az elmúlt

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1./ dr. szijártó károly.....9. folyt./-a

időszakban is. elemeztük például a néha még előforduló alaptalan büntető eljárások legfontosabb okait, és rámutattunk a hibás döntések kiküszöbölhetőségének módjaira. a megállapításokat az ügyészségi és a belügyi vezetés minden szintjén megtárgyaltuk. az elemzés nyomán bevezetett ellenőrzések és konkrét intézkedések eredményeképpen egyharmadával csökkent a bűncselekmény hiányában történt nyomozás-megszüntetések száma. alaposnak tűnő, de később megalapozatlannak bizonyuló feljelentések természetesen ma is előfordulnak, ezeket sajnos nem is lehet teljes mértékben megelőzni, kiküszöbölni.

hasonlóan nagy figyelmet fordított az ügyészség a nyomozás felügyelet keretében a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedések törvényességére. az elmúlt években visszatérően vizsgáltuk az előzetes letartóztatások, az őrizetbe vételek és a személyi szabadságot korlátozó egyéb kényszerintézkedések alkalmazásának gyakorlatát. a sorozatos vizsgálatok, utóvizsgálatok tapasztalatai alapján foganatosított intézkedések eredményeképpen a személyi szabadság indokolatlan vagy nem kellően megalapozott korlátozása a büntető eljárások során ma már csak elvétve fordul elő.

a nyomozások során a legnagyobb gondot a bűncselekmények elkövetőinek felderítése okozza. ezt ügyészi eszközökkel segítjük, de természetesen az eredményes nyomozás, különösen az ismeretlen tettesek felderítése elsődlegesen a rendőrség feladata. az eredményes felderítés fontosságára utaló tény, hogy az utóbbi években emelkedik az ismertté vált bűncselekmények száma, ugyanakkor a felderített elkövetők száma csökken. évenként emelkedik azoknak a bűncselekményeknek a száma, amelyek tettesét a bűnüldöző szervek nem derítik fel. 1982-ben 39.400 ilyen bűncselekmény volt, s ez az előző évihez képest tíz százalékos növekedést jelent.

a bűnüldözés hatékonysága szempontjából is kiemelkedő jelentőségű,

/folyt.köv./

li

parlament

bkk. 1./ dr. szijártó károly..... 10. folyt./-a

hogy az elkövetést minél hamarabb kövesse a büntetőjogi felelősségre vonás, mert ennek visszatartó hatása is van.

a törvényi előfeltételek fennállása esetén az ügyészek az elmúlt években növekvő számban éltek a bíróság elé állítás eszközeivel, mert így az elkövetés után nyomban megtörténik a felelősségre vonás. évenként több mint 3.000 vádlott esetében kezdeményezték, hogy a bíróság a bűncselekmény elkövetését követő néhány napon belül hozzon érdemi határozatot. a tárgyalás mellőzésével pénzbüntetés kiszabására tett ügyészi indítványok száma az elmúlt három év mindegyikében meghaladta a 13 ezret. ennek a jogintézménynek az ügyészségi gyakorlata jól szolgálta a bűncselekmények elkövetőinek gyors felelősségre vonásával kapcsolatos jogpolitikai célkitűzések megvalósulását.

a bűncselekmények elkövetésétől a büntető eljárás jogerős befejezéséig eltelt idő azonban növekvő tendenciát mutat. a két hónapon túl befejezett nyomozások aránya valamelyest növekedett. az elsőfoku bíróság nem jogerős érdemi határozatától a másodfoku bíróság érdemi határozatáig eltelt idő tekintetében csökkent a 30 napon belül, valamint az 1 és 2 hónap között befejezett ügyek aránya. ezzel szemben nőtt azoké, amelyeket 6 hónapon túl fejeztek be. az időszerűség javítása, magyarázva a mihamarabbi felelősségrevonás érdekében tehát vannak tennivalók a nyomozás és a bírósági eljárás során egyaránt.

arra a témára tért rá ezután dr. szijártó károly, hogy a gazdasági fejlődés új körülményei és követelményei sok vonatkozásban érintik az ügyészi tevékenységet is:

az előző beszámoló óta eltelt időszakban számos olyan új rendelkezés jelent meg, amelynek közös célja a termelés, a szolgáltatások és a kereskedelmi tevékenység javítása, a fogyasztók igényeinek kielégítése és

/folyt.köv./

li

bkk.1./ dr. szijártó károly.....11. folyt./-a

a hiányosságok kiküszöbölése. a népgazdaság működését szabályozó új rendelkezésekkel kapcsolatban az az elv követendő, hogy az esetleg jelentkező negatív hatások ellen elsősorban gazdasági intézkedésekkel kell fellépni. azonban nem szabad megengedni a rendelkezések kijátszását, a rendelkezések közötti esetleges rések, hiányosságok, rendezetlenségek kihasználását, meg kell akadályozni, hogy egyesek ügyeskedéssel, munka nélkül vagy munkájukkal arányban nem álló mértékű jövedelemhez juthassanak. az ilyen jelenségek feltárása, a vadhajítások lenyírbálása részben a bünülődöző szervek feladata, de korántsem csak azoké.

fokozott felelősség hárul minden gazdálkodó egységre, felügyeleti szervekre és a népgazdaság felügyeletét, ellenőrzését ellátó valamennyi szervre. ennek fontosságát tapasztalatokkal támasztotta alá a legfőbb ügyész:

a jogszabályok szerint a kiskereskedelmi és vendéglátóipari üzleteknek, továbbá a vállalatok egyes részlegeinek szerződéses üzemeltetése közben az egység által más gazdasági szervezettől, nem készpénzért vásárolt áru ellenértékét a bérbeadó vállalat, szövetkezet egyenlíti ki. a beszerzés ellenértékét az egység vezetőjének, a vállalat által meghatározott határidőn belül kell a vállalat részére megtérítenie. ez a rendelkezés már eddig is több visszaélésre adott lehetőséget. egységek vezetői késedelmeskedtek a befizetésekkel, ami által tulajdonképpen illegálisan hitelt vettek igénybe. az is előfordult, hogy nagyarányú, az egység rendszeres forgalmát messze meghaladó beszerzéseket eszközöltek és azok ellenértékét nem fizették meg.

a kisipari, kiskereskedelmi engedélyek kiváltásának lehetőségével egyesek úgy éltek vissza, hogy önkényesen kiterjesztették az engedély határait és nemegyszer a kisipar, kiskereskedelem fogalmát meghaladó volumenű ipari vagy kereskedelmi tevékenységet folytattak.

/folyt.köv./

bkk.1./ dr. szijártó károly.....12. folyt./-a

többen visszaéltek azzal is, hogy a kisiparos, kiskereskedő beszerzését a saját maga által kiállított, ugynevezett önbizonylattal igazolhatja. ez lehetőséget adott egyrészt illegális beszerzési források kihasználására - például orgazdaság, vámorgazdaság -, másrészt az árfelhajtó tevékenység leplezésére. ügyeskedő kiskereskedők gyakran nagy tételekben vásároltak fel az állami kiskereskedelemben kurrens árukat, hiánycikkeket és azokat magas haszonnal árusítva a vevőket károsították meg.

a példák is igazolják, hogy a gazdálkodással kapcsolatos jogszabályi rendelkezések érvényesülését elsősorban nem büntetőjogi eszközökkel kell segíteni. fokozott figyelmet igényelnek az említett és hasonló jelenségek a gazdálkodás felett felügyeletet és ellenőrzést gyakorló különböző szervektől, hogy kellő időben megszüntethessék a nem kívánatos törekvéseket.

kitért a beszámoló arra, hogy a szocialista törvényességnek a gazdálkodás körében való töretlen érvényesülése érdekében az ügyészségek az elmúlt években is számos gazdálkodó szervnél vizsgálták a munkaviszonyt, a szövetkezeti tagsági viszonyt, a munkavédelemmel kapcsolatos jogalkalmazási gyakorlatot, a fegyelmi és kártérítési felelősségre vonást, valamint a társadalmi tulajdon védelmével kapcsolatos kötelezettségek teljesítését:

- Legutóbb 239 mezőgazdasági termelőszövetkezetben vizsgáltuk a munkavédelmi előírások megtartásának törvényességét. azt állapítottuk meg, hogy ezeknél az egyre inkább iparosodó - tehát egyre több baleseti veszélyt hordozó - mezőgazdasági nagyüzemeknél a még tapasztalható hiányosságok ellenére is határozott fejlődés következett be a legutóbbi - 1976-ban tartott -

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ dr.szijártó károly.....13.folyt./-a

ügyészi vizsgálat óta. fejlődött a munkavédelemmel kapcsolatos általános szemlélet, szervezettebbé és rendszeresebbé vált az oktatás, a termelőszövetkezetek belső munkavédelmi szervezete, a berendezések műszaki színvonala javult. a megelőző munkát kellene most már tovább erősíteni.

az ügyészek változatlanul részt vesznek a munkaügyi és gazdasági perekben is. az ügyészi fellépés a bíróság előtti indítványokkal, fellebbezésekkel, a jogsértések okainak feltárása után a megszüntetésükre irányuló felhívással, a szignalizációval kívánja erősíteni a munkafegyelmet és a társadalmi tulajdon védelmét. az ügyészi tevékenység kiterjed a szerződéses fegyelem szilárdítására és a jó minőségű munka megkövetelésének elősegítésére is.

most, amikor gazdasági építőmunkánkat nehezebb feltételek között kell végeznünk, különösen fontos, hogy a gazdálkodó szervezetek fokozottabban törekedjenek a munka hatékonyságának fokozására. nyilvánvaló, hogy ez a célkitűzés csak akkor valósulhat meg maradéktalanul, ha a vezetők és beosztottak egyaránt körültekintően eléget tesznek munkaköri kötelezettségeiknek, a munkaidőt jól kihasználják, munkaköri feladataikat fegyelmezetten végzik. éppen ezért az ügyészségek a fegyelmi ügyek és az ezekkel kapcsolatosan keletkezett döntőbizottsági eljárások törvényességét rendszeresen vizsgálják. a munkaügyi pereket figyelemmel kísérik, közreműködnek abban, hogy a jogalkalmazás jogpolitikai irányelveinek megfelelő fegyelmi büntetések betöltsék rendeltetésüket. népgazdasági feladataink teljesítése, a fegyelmezett dolgozók igazságérzete azt kívánja, hogy a munkáltatók - indokolt esetekben - határozottabban éljenek a fegyelmi felelősségre vonás eszközeivel. ügyelni kell azonban arra, hogy a fegyelmi jogkör gyakorlása ne legyen formális, mert a liberális

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ dr.szijártó károly.....14.folyt./-a

intézkedések nem szolgálják a munkafegyelem megszilárdítását.

ügyészi tapasztalataink alapján is hangsúlyozni kell, hogy a munkáltatói jogkört gyakorló vezetőknek és a munkahelyi kollektíváknak egyaránt jelentős a szerepük a fegyelemsértések megelőzésében. ahol jó az üzemszervezési munka, nem akad az anyagellátás, hatékony az ellenőrzés, ott kedvező a munkafegyelmi helyzet. ahol viszont gyenge a vezetés, a folyamatos munkavégzés feltételei hiányoznak, az ellenőrzés felületes, a munkahelyi kollektíva nevelő, meggyőző munkája erőtlenné válik, ott a munkafegyellemmel is baj van.

a gazdálkodással összefüggő ügyészi tevékenység körében szólt a legfőbb ügyész a gazdasági bírság intézményéről is:

- a bírsággal sújtott gazdálkodó szervek vezetőinek egy része népgazdasági érdekekre hivatkozva igyekszik menteni a kifogásolható vállalati vagy szövetkezeti tevékenységet. márpedig nem ismerhetünk el népgazdasági érdekek olyan magatartást, amely sérti a jogrendet és nem egyeztethető össze a tisztességes gazdálkodás elveivel. a gazdasági bírság kiszabására irányuló indítványaim többsége - közölte dr.szijártó károly - a büntető eljárásokba bevont igazságügyi szakértők által feltárt tényeken alapul. emellett azonban az ügyészek egyre több olyan ügyben is fellépnek, amelyekben más szerv kezdeményezte a gazdasági bírság kiszabását, és segítik a gazdálkodási fegyelem erősítését szolgáló intézkészési gyakorlatot. most vizsgáltuk meg, hogy a gazdasági bírság kiszabását követő személyi felelősségre vonások hogyan alakultak az elmúlt években. tapasztalataink sajnos kedvezőtlenek. gyakran előfordul, hogy nem vonják le a megfelelő fegyelmi és kártérítési konzekvenciákat az érintett szervek felelős dolgozóival szemben.

/folyt.köv./

bkk.1./ dr.szijártó károly.....15.folyt./-a

a továbbiakban a legfőbb ügyész elmondta: - a szocialista törvényesség érvényesülését a gazdálkodás körében az ügyészi szervezet az eddigieknél is hatékonyabban kívánja szolgálni. ezért e téren erőink jobb összpontosításával segítjük az időszerű törvényességi feladatok végrehajtását.

változtatlanul figyelemmel kísérjük az egész jogélet alakulását, a jogalkotástól a jogalkalmazás folyamán keresztül egészen a meghozott határozatok végrehajtásáig. rendszeresen megteesszük észrevételeinket a magasabb szintű jogszabályok tervezeteire is, és segítjük az alkotmányossági, törvényességi követelmények érvényre juttatását.

alkotmányos alapelv, hogy az alacsonyabb szintű jogszabályok legyenek összhangban a magasabb szintű jogszabályokkal. tapasztalatunk szerint ezen a területen összességében rend van. csupán elvétve találkozunk olyan esetekkel, amikor az alacsonyabb szintű jogszabály - egy vagy néhány pontja - ellentétes a magasabb szintű szabályozással. ilyenkor az ügyészi szervezet fellépése alapján az illetékes szervek megteszik a szükséges intézkedéseket, és megszüntetik az ellentéteket.

a tanácsi rendeletek is általában törvényesek. főleg a korábbi években észleltük, hogy a magasabb szintű jogszabályokkal való összhang megteremtésére, a tanácsrendeletek folyamatos „karbantartására”, a rendeletet alkotó tanácsok és a felügyeleti szervek nem fordítottak kellő figyelmet. fontos tanulságként állapítottuk meg, hogy a felügyeleti szerveknek és az ügyészi szerveknek is az eddigieknél jobban kell segíteniök a helyi jogalkotás törvényességét. az erre irányuló intézkedést már meg is tette a minisztertanács tanácsi hivatala és a legfőbb ügyészség.

az államigazgatási jogalkalmazás törvényességét az elmúlt években

/folyt.köv./

li

bkk.1./ dr.szijártó károly.....16.folyt./-a

is ügyészi vizsgálatokkal, illetve vizsgálatok kezdeményezésével segítettük elő. nagy figyelmet fordítottunk az állampolgárok jogait és kötelességeit érintő államigazgatási határozatok törvényességére. ennek megfelelően országos vizsgálat keretében értékeltük a kisajátítási, a telekalakítási és a jogellenesen külföldre távozottak ingatlanainak állami tulajdonba vételére irányuló eljárások, valamint a gazdálkodás rendjét sértő és az állampolgárok személyes szabadságát korlátozó szabálysértési eljárások törvényességét. a vizsgált államigazgatási hatóságok eljárásai általában törvényesek, a hozott határozatok túlnyomó többsége érdemben is megfelel a jogszabályi rendelkezéseknek. mégis, valamennyi vizsgálatot követően viszonylag nagyszámú ügyészi intézkedésre volt szükség helytelen jogszabályértelmezés, olykor törvénysértő gyakorlat, illetve mulasztás miatt. megnyugtató ugyanakkor, hogy a törvénysértő határozatok száma - a vizsgálatokkal érintett ügyek számához képest - nem jelentős.

a törvényesség erősítésére irányuló általános felügyeleti ügyészi tevékenységben kiemelkedő helyet foglal el az állampolgárok törvényességi kérelmeinek és egyéb beadványainak lelkiismeretes intézése. az ügyészi szervekhez érkező törvényességi kérelmek évek óta tartó csökkenése, valamint az a tény, hogy a kérelmek túlnyomó része alaptalan, arra utal, hogy kedvezően fejlődik a hatósági ügyintézés szakmai színvonala és mindinkább érvényesülnek a jogalkalmazás jogpolitikai irányelvei is.

az ügyészi szervek tapasztalatai igazolják azt is, hogy az állampolgárok többségére az önkéntes jogkövetés a jellemző. a kötelesség kikényszerítésére viszonylag ritkán kerül sor, de ezekben az ügyekben gyakran tapasztalható a végrehajtás alóli kibuvás és a felelősség-áthárítás szándéka is.

/folyt.köv./

li

bkk. 1./ dr. szijártó károly.....17. folyt./-a

az ügyészi polgári jogi munkában alapvető követelmény, hogy - főként az állami és társadalmi érdekek védelme céljából, de az állampolgárok törvényes jogainak érvényesülése végett is - az ügyészek eredményesebben segítsék a polgári bíróságok egységes ítélkezését. ennek érdekében az ügyészek évenként mintegy három és félezer perben lépnek fel, az első foku ítéletek ellen pedig csaknem kétezer fellebbezést jelentenek be. jogerős polgári bírósági ítéletek ellen az elmúlt két esztendőben összesen 661 esetben emeltem törvényességi óvást.

az ügyészi szervezet tevékenységének változatlanul fontos része a közreműködés a büntetőbíróságok eljárásában. ennek során ügyészi eszközökkel segítettük a jogalkalmazás jogpolitikai irányelveinek megfelelő, a bűnözés szerkezetének változásaihoz is igazodó arányos és egyéniesített felelősségre vonást a törvények megsértőivel szemben, és azt is, hogy eközben ne szenvedjenek sérelmet törvényes jogok vagy érdekek.

a bíróságok ítélkezését elsősorban a helyes határozat hozatalára irányuló indítványokkal, valamint a hibás bírósági határozatok ellen bejelentett fellebbezésekkel segítettük. törekedtünk arra, hogy az élet és a testi épség ellen irányuló, valamint a közrendet és közbiztonságot súlyosan sértő bűncselekmények elkövetőit példásan megbüntessék. ügyészi eszközökkel hozzájárultunk, hogy a büntető törvénykönyv új rendelkezéseit a bíróságok megfelelően alkalmazzák. ügyeltünk arra is, hogy - a törvényes előfeltételek meglétekor - az alkoholista bűnelkövetők kényszergógyítására sor kerüljön. az anyagi haszonszerzés végett elkövetett bűncselekmények esetén ügyészeink indítványozták a vagyoni hátránnyal járó fő- vagy mellékbüntetések, illetve intézkedések alkalmazását.

az állampolgárok büntetőjogi panaszai közül évente körülbelül 1500 panasz érinti a büntetőbírósági tevékenységet. mindegyik panaszt

öfolyt.köv./

bkk. 1./ dr. szijártó károly.....18./-a

tüzetesen megvizsgáljuk, és bár hosszú évek óta átlagosan csupán 13 százalékuk bizonyult alaposnak, jelentőségük mégsem elenyésző, mert gyakran így értesültünk olyan törvénysértésekről, amelyek miatt elvi iránymutatás céljából is törvényességi óvást kellett emelni. az utóbbi két évben 388 büntető tárgyú törvényességi óvást nyújtottam be.

a legfelsőbb bíróság tevékenységét a büntető, a polgári, a gazdasági és a munkaügyi ítélkezés elvi irányítása terén azzal is segítettük, hogy kezdeményezéseinkkel, észrevételeinkkel közreműködtünk az irányelvek, kollektív állásfoglalások meghozatalában.

szólt dr. szijártó károly a katonai ügyészi szervekről is, amelyek a fegyveres erővel és testületekkel összefüggő ügyészi feladatokat látják el. fegyveres szerveink feladatai is az évről-évre fokozódó követelményekhez igazodtak. ezekre a megnövekedett feladatokra a rövidített - másfél esztendő - szolgálati idő alatt kell felkészíteni a sorállományt. ez csak úgy teljesíthető, ha nagyobb fegyelem és feszesebb szolgálati rend biztosítja a feltételeket.

a parancsnoki és vezetői állomány, valamint a katonai ügyészek sokoldalú, elvi alapokon nyugvó együttműködése jól szolgálta a törvényi előírások megvalósítását. az együttműködés során a katonai ügyészek hathatósan segítették a parancsnoki munkát a törvényesség további szilárdításában, a harckészültség és hadrafoghatóság biztosításában, a fegyelem és szolgálati rend fenntartásában.

/folyt.köv./

bkk. 1./ dr. szijártó károly..... 19. folyt./-a

eredményesen léptek fel a bűncselekmények következetes üldözésével, a törvényesség betartása feletti vizsgálatokkal, jogpropaganda munkával és egyéb eszközökkel az eseti törvénysértések megszüntetése és előfordulásuk megelőzése érdekében.

beszámolója végén a legfőbb ügyész kiemelte:

- a törvényesség követelményei a jövőben is azt igénylik a bűnüldöző és más jogalkalmazó szervektől, hogy az alkotmányos rendet biztosítsuk, a bűnözés és a jogsértések megelőzése érdekében fellépjünk, és erre mozgósítsuk az illetékes szerveket, az állampolgárokat, aki bármilyen indítéktól vezérelve törvénybe ütköző cselekményt hajt végre, az viselje is annak következményeit. ennek természetesen széles skáláját biztosítják a jogszabályok. a büntető eljárás mellett van szabálysértési eljárás, elkövetés, polgári jogi, munkajogi és még sok más forma. jogsértő cselekmény esetében a cselekmény társadalomra veszélyességével arányban álló, és a visszatartást, a megelőzést is eredményesen szolgáló felelősségre vonás a jövőben sem maradhat el.

a szocialista törvényesség megőrzése és fejlesztése változatlanul megköveteli, hogy az állampolgárok, az állami, a hatósági, a gazdálkodó és egyéb szervek minden területen és minden körülmények között betartsák a jogszabályok rendelkezéseit, illetve megköveteljék betartásukat. jogsértés esetén pedig alapvető kötelességük azok megszüntetése, az okok feltárása, a felelősségre vonás és a megelőzés érdekében az eredményes intézkedések kidolgozása.

/folyt. köv./

bkk. 1./ dr. szijártó károly..... 20. folyt./-a

az elmondottak alapján dr. szijártó károly kifejezte azt a meggyőződését, hogy a magyar népköztársaság ügyészsége a reá háruló feladatokat a változó társadalmi és jogi feltételek között is teljesíteni képes. arra törekedünk és a jövőben is azt tekintjük alapelvünknek, - hangsúlyozta -, hogy elősegítsük a szocialista törvényesség érvényesülését, fejlesztését a társadalmi fejlődéssel, a külső és belső feltételek alakulásával együttjáró változások közepette is.

befejezésül kérte, hogy beszámolóját fogadja el az országgyűlés. /mti/

- -

parlament

bkk.2. dr.szilbereký jeno beszámolója

a/of/-ár

1983. március 23.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk - minimális mértékű szövegrövidítésekkel - azt a beszámolót, amelyet dr.szilbereký jeno, a legfelsőbb bíróság elnöke ad elő az országgyűlés csütörtöki ülésén.

az anyag e m b a r g ó s !

x x x

bevezetőjében dr.szilbereký jeno felidézte, hogy az országgyűlés legutóbb 1980-ban tárgyalt a legfelsőbb bíróság munkájáról. most arról ad áttekintést a beszámoló, hogy a legfelsőbb bíróság miként látta el az alkotmányban és a bíróságokról szóló törvényben meghatározott ítélkező és elvi irányító feladatait az 1981. és 1982. évben; szükségképpen érinti az alsófokú bíróságok ítélkezését, érintkezik a belügyminiszter múlt évi és a legfőbb ügyész jelenlegi országgyűlési beszámolójával.

- amikor a bűncselekményeket elkövetők felelősségrevonásáról, vagy az állampolgárok és a vállalatok peréről van szó, hajlamosak vagyunk csak a bűnözést és a jogsértést látni. ezért szeretném felhívni a figyelmet arra - mondta a legfelsőbb bíróság elnöke -, hogy az évi kereken kilencvenezer bűnügy, százötvenezer vagyoni és családjogi, huszezer munkügyi, tizenötezer gazdasági per ellenére országunkban milliók élnek békességben, tisztelik, megtartják a törvényeket, becsülettel végzik munkájukat. országunkra általánosan jellemző a rend és a jogbiztonság, a szocialista törvényesség érvényesülése. ez nemcsak a bíróságok, hanem az állampolgárok tapasztalata, és ez a nemzetközi vélemény, beleértve a nemzetközi jogász közvéleményt is.

az állampolgárok döntő többsége önként követi a jogszabályok előírásait. ennek jó társadalmi előfeltétele hazánk szilárd belső politikai helyzete. kifejezésre jut ez az emberek jogi tudatában is.

a jog önkéntes követésétől a hatósági jogalkalmazásig, a neveléstől a jogi kényszerig széles a skála.

/folyt.köv./

- 22 -

parlament

bkk.2./ dr.szilbereký jeno.....1.folyt./-a

mai viszonyaink között is jelentkeznek olyan feszültségek, viták és jogsértő magatartások, amelyeket meg kell szüntetni, a törvényes eszközökkel határozottan lépve fel ellenük. az igazságszolgáltatás szerepe éppen az, hogy a törvényt megsértőkkel szemben érvényesíti a törvény rendelkezéseit, büntetéseket szab ki, jogkövetkezményeket alkalmaz, biztosítja társadalmi rendünknek, valamint az állampolgárok alapvető életviszonyaival összefüggő jogoknak a védelmét, a kötelezettségek teljesítését, a jogsértések megszüntetését, segíti ez utóbbiak megelőzését. a törvényesség érvényesülése kedvezően befolyásolja az emberek jogi tudatát, a közgondolkodást, a közhangulatot.

felelősséggel jelenthetem a tisztelt országgyűlésnek - fogalmazott dr.szilbereký jeno -, hogy a legfelsőbb bíróság és a bíróságok jogalkalmazása kiegyensúlyozott, az ítélkezés során egységesen érvényesül a törvényesség, a jogszabályokat társadalmi céljainkkal összhangban értelmezik és alkalmazzák.

ezután arról szolt: a bíróságok egyik alapvető feladata, hogy védjék állami, társadalmi, gazdasági rendünket, az állampolgárok életét, személyes biztonságát.

- az új büntető törvénykönyv több, mint három éve van hatályban. ma már - a bíróságok gyakorlati tapasztalatainak birtokában - megállapíthatjuk: a büntető törvény kellően szolgálja a társadalom védelmét. a legfelsőbb bíróság - a beszámolási időszakban is - elsőrendű

/folyt.köv./

- 23 -

bkk.2./ dr.szilberekj jenő.....2.folyt./-a

feladatának tekintette, hogy eseti döntéseiben és a bíróságok elvi irányítása során olyan állásfoglalásokat hozzon, amelyek a büntető törvény helyes értelmezését és egységes alkalmazását szolgálják, mindig szem előtt tartva a bűnözés alakulásából adódó társadalmi veszélyességet is.

a büntető eljárás során elsősorban abban kell állást foglalni, hogy a bíróság előtt álló személy bűnös-e. iránymutatásainkban következetesen megkívánjuk, hogy törvényesen lefolytatott eljárásban, megalapozott ténymegállapítás alapján döntsenek a bíróságok abban a kérdésben: a vádlott elkövette-e a bűncselekményt. még a legenyhébb büntetés kiszabásának sem lehet helye olyan esetekben, ha a bíróság előtt álló személy bűnössége aggályos. a bűnösség megállapítása esetén azonban a törvénynek és a büntetőpolitikai céloknak megfelelően kell a büntetést kiszabni. úgy kell kiszabni a büntetést, vagy más intézkedést tenni, hogy az alkalmassá váljék a bűncselekmények elkövetésétől való visszatartásra.

a korábban egyébként becsületes életmódu, és a törvénnyel elsősorban, kisebb bűncselekmények elkövetése miatt összeütközésbe került személyekkel szemben lehetőleg szabadságelvonással nem járó büntetéssel, vagy intézkedéssel kell elérni, hogy a továbbiakban törvénytisztelő állampolgárokká váljanak. ugyanakkor a bűncselekményt ismételten, vagy súlyos bűncselekményt elkövetőkkel szemben szigorú büntetés alkalmas a büntetési cél elérésére. a büntetés kiszabása során tehát szükség szerint érvényesül a humánus és a szigor.

/folyt.köv./

bkk.2./ dr.szilberekj jenő.....3.folyt./-a

kitért a beszámoló arra, hogy az állampolgárok biztonságának egyik alapvető követelménye: az emberi élet és a testi épség hatékony büntetőjogi védelme. az ilyen jellegű bűncselekmények száma éveken át azonos szinten mozog. gyakori az olyan emberölés, amelyet családi veszekedés előz meg. egyik súlyos esete, amikor az alkoholista életmódot folytató személy követi el a bűncselekményt, azzal a házastárssal vagy családtaggal szemben, aki az életvitelét és annak következményeit többnyire hosszabb időn keresztül szenvedte, és jogosan kifogásolta.

az intézkedések körében - a legfelsőbb bíróság iránymutatásai nyomán - gyakrabban rendelik el az alkoholisták bűncselekményelkövetők kötelező kényszergyógyítását az erre létesített munkaterápiás intézetben. az ilyen intézkedések száma azért is növekszik, mert az alkoholisták számaránya szinte valamennyi bűncselekmény-kategóriában jelentős.

az utóbbi időben növekedett az anyagi haszon-szerzésből, a különös kegyetlenséggel elkövetett emberölések száma. a közvéleményt is érthetően nyugtalanították az elmúlt években azok a brutálisan végrehajtott gyilkosságok, amelyeket védekezni képtelen gyermekkel vagy idős személlyel szemben követtek el. ezekre a jelenségekre tekintettel a legfelsőbb bíróság irányelvben adott utmutatást az emberi életet, testi épséget sértő cselekmények helyes jogi megítélésében. azóta a bíróságok ítélkezése ezen a területen egy-ségesebbé vált.

- az élet elleni bűncselekmények kapcsán - mutatott rá a legfelsőbb bíróság elnöke - szólni kell a halálbüntetésről, minthogy az elmúlt években bíróságaink

/folyt.köv./

parlament

bkk.2./dr.szilberaky jeno.....4.folyt./-a

ezt a büntetést kizárólag a legsúlyosabb emberölési bűncselekmények elkövetőivel szemben alkalmazták. az utóbbi időben a sajtó és a rádió is nem egyszer foglalkozott e kérdéssel.

a jogfejlődés a halálbüntetés fokozatos háttérbeszorításának, végső soron pedig e büntetés kiiktatásának irányában halad. ezzel minden szocialista jogász egyetért. a bűnözés elleni küzdelem azonban ez idő szerint nem teszi mellőzhetővé ennek a kivételes büntetésnek az alkalmazását. az emberölési cselekmények végrehajtási módjának a már említett eldurvulásával magyarázható, hogy 1981-ben 3, 1982-ben pedig 5 esetben került sor halálbüntetésre. eleget teszünk a büntető törvénykönyv azon rendelkezésének, amely szerint a halálbüntetést csupán akkor lehet kiszabni, ha a tettes személyére is figyelemmel - másként nem lehet megvédeni a társadalmat.

az utóbbi két évben is a vagyon elleni bűncselekmények álltak, számuknál fogva, a bűnözési statisztikában az első helyen. büntető törvénykönyvünk lényegében egységes és megfelelő büntetőjogi védelemben részesíti a különböző tulajdoni formákat. a társadalmi tulajdon jelentőségére tekintettel azonban bíróságaink fokozott büntetőjogi oltalomban részesítik a köztulajdont, a termelés, a forgalom területén a termelőeszközök, berendezések és más vagyoni eszközök legnagyobb részét társadalmi tulajdonban vannak. ez azt is eredményezi, hogy a köztulajdont károsító cselekmények gyakran gazdasági bűncselekményekkel is párosulnak. ezeknek egyes

/folyt.köv./

- 26 -

parlament

bkk.2./ dr.szilberaky jeno.....5.folyt./-a

esetekben kísérő jelensége az elkövetők közötti korrupciós kapcsolat kiépítése. az ilyen esetek száma nem nagy, de előfordulásuk méltán kiváltja a helyi és az országos közvélemény felháborodását is, hiszen társadalmi fel-fogásunktól teljesen idegen jelenség ez. a társadalmi vagyont jelentősebb mértékben sértő visszaélések jellemzője, hogy az elkövetésben rendszerint több személy vesz részt, és esetileg bünszövetséget is alakítanak, ami kiemelkedően veszélyes. erre eddig is figyelemmel volt, és ezután is figyel az ítélkezési gyakorlat. az ilyen cselekmények különféle okainak részletes elemzése nélkül, az ítélkezés során szerzett tapasztalataink alapján megállapítható: az ilyen bűncselekmények fő elősegítője - szinte melegegya -, hogy a gazdálkodó szervezeteknél nem mindenütt megfelelő a belső rend, sokszor hiányzik a kellő ellenőrzés.

igen veszélyesek - számuknál fogva, és mert ma már nagy értékekről van szó - azok a cselekmények, amelyeket az ugynevezett mozgó bűnözésre berendezkedett tettek saját vagy lopott gépkocsival követnek el: fosztogatják az állampolgárok javait. az ilyen, legtöbbször munkakerülő életmód mellett, betörés útján, szervezeten végrehajtott bűncselekmények erősen zavarnak a törvényes rendről és a biztonságról joggal kialakított képet. bíróságaink az ilyen bűncselekményt elkövetőkkel szemben szigorú büntetést alkalmazva, a leghatározottabban fellépnek, és ha szükséges, a jövőben fokozzák a szigorot.

a közlekedési bűncselekmények az össz-bűnözés 13 százalékát jelentik. a közlekedési fegyelmet súlyosan sértik az agresszív járművezetők. a közúti közlekedés jelenlegi helyzetében

/folyt.köv./

- 27 -

bkk.2./dr.szilbereký jend.....6.folyt./-a

még a viszonylag kis mennyiségű szeszital fogyasztása is súlyos közlekedési baleset veszélyét idézheti elő. ezért indokolt az ittasan vezető, és főként az így balesetet okozó járművezetőkkel szemben a határozott felelősségrevonás és a járművezetéstől eltiltás.

köztudomású - folytatta dr.szilbereký jend -, hogy nálunk az állam elleni bűncselekmények száma csekély, az összbünyözéshez képest százalékban alig kifejezhető. tárgyi súlyuk szerint sem jelentettek az utóbbi időben lényeges érdeksérelmet. állami, társadalmi, gazdasági rendünk megdöntésére, vagy gyengítésére irányuló erőcsoportosulással, összeesküvéssel, gazdasági kártevással kapcsolatos bünyű a legfelsőbb bíróságon az elmúlt két évben nem fordult elő. az állam elleni bűncselekmények körében 1981-1982-ben a legfelsőbb bíróság két kémkedési ügyet tárgyalt, ezek elkövetőit külföldi szervezetek a magyar népköztársaság hátrányára felhasználható hírszerző tevékenységgel bízták meg. a korrumpált személyek megfelelő bünyű felelősségrevonással fejezték be dicstelen pályafutásukat.

a bünyű ítékezés sajátos területe a katonai bíraskodás, amely megfelel a követelményeknek. hozzájárul a fegyveres erők és testületek fegyelmének erősítéséhez, segíti a parancsnokok, a vezetők nevelő munkáját a testületeknél.

a legfelsőbb bíróság előtti eljárás során jelentős szerepük van a törvényes funkciójukat ellátó ügyészeknek, védőknek,

/folyt.köv./

bkk.2./ dr.szilbereký jend.....7.folyt./-a

akik indítványokkal elősegítik a törvényes döntések meghozatalát.

beszámolójának következő részében a legfelsőbb bíróság elnöke arról beszélt, hogy az állampolgárok egymás közötti jogvitái, vagyoni, családjogi és egyéb perei viszonylag sok embert érintenek. az utóbbi időszakban az ilyen perek száma az országban évi átlagban 150 ezer volt. ha ehhez hozzászámítjuk az egyéb - például hagyatéki, végrehajtási - eljárásokat, akkor évente további 150-200 ezer ügyben fordulnak a bíróságokhoz. vajon ma is áll reánk amit bessenyei györgy - bihac megye táblabírája - az 1700-as évek végén mondott? hogy,,a széles világnak minden nemzetségei között annyi per seholsem találtak, mint magyarországon,,. ma már nem így van: hiszen tízezer állampolgárra számítva most nem több a jogvita, a per nálunk, mint más országokban, akár szocialista, akár európai nem szocialista országgal történik az összehasonlítás.

- a modern élet, az új jogintézmények bevezetése, néha a jogi szabályozás gyors változása szükségképpen konfliktusokat is okoz. elég utalni például a környezetvédelmi problémákra, a sok baleseti kárra, az ingatlannyilvántartás változtatására, a tartós használati tárgyak, köztük a gépkocsik megélénkült forgalmazására, a kisvállalkozások-szülte gondokra. a jog funkciójához tartozik a konfliktusokat feloldó szerepe. ez részben a bíróságok eljárása útján valósul meg. a bíróságokhoz fordulás tehát többségében érthető, és nemegyszer a lakosságnak a törvényességet megkövetelő helyes jogi nézeteiből és a bíróságok iránti bizalomból származik. egyes perfajták azonban indokolatlanul sokasodnak, némely percsoportban káros törekvések jelentkeznek.

/folyt.köv./

ds

parlament

bkk.2./ dr.szilbereky jenő.....8.folyt./-a

társadalmi-gazdasági fejlődésünk és ezzel kapcsolatban az életszínvonal alakulása a személyi tulajdon gyarapodásához vezetett. ez a kedvező folyamat azzal is jár, hogy szaporodnak a személyi tulajdonban levő vagyontárgyakkal kapcsolatos jogviták. országsszerte széles körben folyik a családi házak, öröklakások, hétvégi házak építése és a meglévők bővítése, felújítása, mindez egyik forrása nemcsak az építkezésekkel kapcsolatos vállalkozási szerződésből eredő szavatossági és egyéb jogvitáknak - ugyanis elég sok a kivitelezési mulasztás és hiba, - hanem a szomszédok közötti tulajdoni, birtokháborítási vitáknak is. a tulajdonosok egy része rendkívül szívósan - perek árán is - védi nemcsak valódi, hanem vélt érdekeit is. a szomszédok vitáiban előfordul, hogy nem a tényleges érdek, hanem a haragos indulat, a per valódi mozgatója.

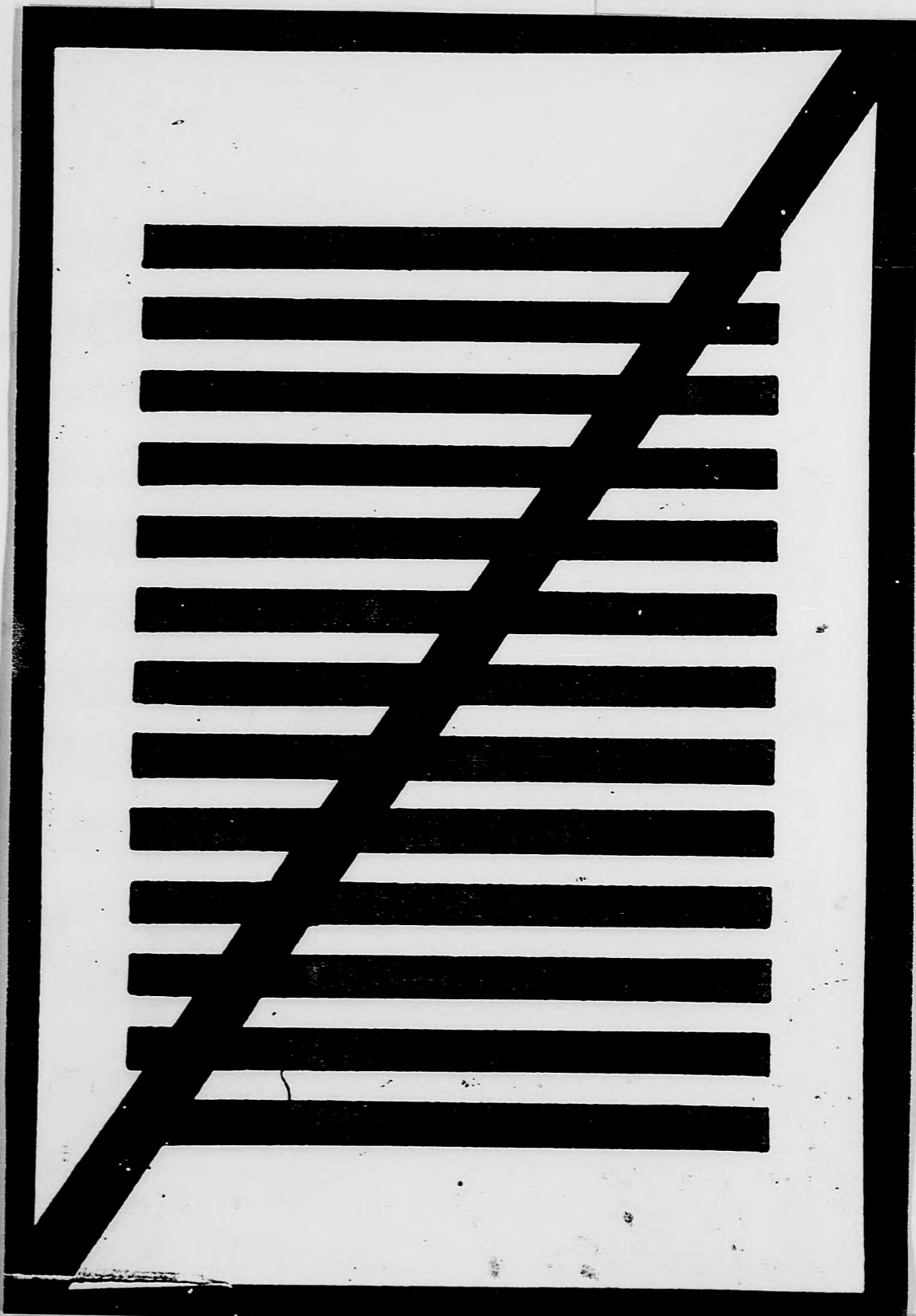
az állampolgárok szerződéseiben esetenként tapasztalható felelőtlen kötelezettségvállalás, illetőleg a kötelezettségek alóli indokolatlan szabadulni akarás, a rosszhiszemű eljárás, s törekvés alaptalan előnyök megszerzésére. egyes perfajták, például az állami lakások bérének nem-, vagy késedelmes fizetése miatti felmondási és lakbérbehajtási perek/ forrása az állampolgári fegyelmetlenség. a legfelsőbb bíróság olyan gyakorlat kialakítására törekedett, hogy hatékonyan védjék a jogos érdekeket.

a család fontos társadalmi funkciót tölt be, zavarai, konfliktusai a társadalomra károsak. a családjogi ítélkezés - a konkrét családi viták intézésén túlmenően - akkor tölti be célját, ha a család védelmét és ezen belül a magáról

/folyt.köv./

F!

Levegő: 3 l. dd.

p a r l a m e n t

bkk. 2./dr. szilbereky jeno .....10. folyt./ko

a másik ilyen tárgykört a szellemi alkotások jelentik, amelyeknek az ipari-műszaki fejlődés szempontjából rendkívül nagy jelentőségük van, nyilvánvalóak azok az érdekek, amelyek a találmányok és újítások tényleges hasznosításához fűződnek, illetőleg anyagilag megfelelően értékelik a gazdasági, műszaki fejlődést szolgáló alkotó, fejlesztő tevékenységet. ilyen érdekek jelentkeznek a szabadalmi, az újítási ügyekben. több iránymutató állásfoglalás segíti ezen a területen az egységes jogalkalmazást.

a perekkel kapcsolatban megemlítette dr. szilbereky jeno, hogy nálunk a bíróság előtti eljárások időtartama nemzetközi összehasonlításban is rövidebb, mint sok országban. mindemellett az utóbbi években tapasztalható egyes pereknek, az eljárások egy részének lelassulása, elhúzódása, s ez bizonyos ügyek bonyolultságával sem magyarázható. a késedelem csökkenti az eljárások hatékonyságát, kedvezőtlen hatása az érintettekre, és nem felel meg a törvényesség követelményeinek sem. ezért a bírósági eljárásokat gyorsítani kell.

- a legfelsőbb bíróságnak - miként elnöke kifejtette - fontos feladata, hogy a gazdálkodó szervezetek, vállalatok és szövetkezetek jogvitáiban érvényesítse a gazdaságpolitikánknak megfelelő jogpolitikai elveket. gazdasági életünk gondjai a gazdasági perekben is visszatükröződnek. gazdaságirányítási rendszerünkben a gazdálkodó szervezetek közötti szerződések gazdaságszervező szerepe fokozódott. ez a szerep azonban csökken, ha egyes gazdálkodó szervezetek forgalmuk jelentős hányadát szerződésen kívüli utakra terelik, s tartósan így bonyolítják le.

/folyt. köv./

as

p a r l a m e n t

bkk. 2. /dr. szilbereky jeno .....11. folyt/ko

a szerződéskötés elmulasztása mögött azonban nemcsak a szállítók gazdasági erőfölénye húzódnak meg. előfordulhat, hogy a vállalatok a változó gazdasági viszonyok között, a szabályozók „mozgása”, az árak mobilitása mellett gyakran - különösen hosszabb távra - nem is képesek a szerződés valamennyi lényeges feltételét olyan szabatosan meghatározni, ahogyan azt a jogszabályokra támaszkodva a bírósági gyakorlat tőlük korábban megkívánta. a rugalmasabb gyakorlat kialakítása végett hozott olyan döntéseket a legfelsőbb bíróság, amelyek elősegítik az alkalmazkodást a változó viszonyokhoz a szerződés megkötése és teljesítése közötti időben, egyaránt szolgálják az eseti, illetve tartós kapcsolatokat és a kooperációt.

korábban sokszor elhangzott, hogy a sérelmet szenvedett vállalatok gyakran nem érvényesítik kárigényeiket a szerződésszegő szállítóval, vagy vállalkozóval szemben, alacsony költségérzékenységük mellett azért sem, mert tartanak a szállító retorziójától. nem is szólva arról, hogy a gyakorlat rendkívül részletes károdokumentációt kívánt. figyelemre méltó, hogy a mezőgazdasági üzemeknek, - különösen a termelőszövetkezeteknek - az átlagosnál nagyobb költségérzékenysége és anyagi érdekelttsége érzékelhető az igények bíróság előtti érvényesítésében is. a legfelsőbb bíróság igyekszik megkönnyíteni a jogos igények érvényesítését a gazdálkodó szervezetek számára. 1982-ben állásfoglalásában kimondotta, hogy - megfelelő feltételek mellett - a bíróság általános kártérítés formájában is megállapíthatja a kártérítés összegét, ha a szerződésszegéssel okozott kár részletesen nem, vagy nehezen számítható ki.

/folyt. köv./

as

parlament

bkk. 2. /dr. szilbereky jeno ..... 12. folyt./kö

jogrendszerünk 1968 óta lehetővé teszi, hogy meghatározott - főként gazdaságirányító - szervek indítványára a bíróságok gazdasági bírságot szabjanak ki azokkal a gazdálkodó szervezetekkel szemben, amelyek nyereségüket a jogszabályok megsértésével vagy gazdálkodásunk elveivel ellentétes tevékenységgel növelik. a gazdasági bírság gazdaságirányítási rendszerünkhöz szabott, elvileg helyes és jó szankció, megfontoltan és indokolt esetben kell alkalmazni. mégis, a gazdasági perek tapasztalatai azt mutatják, hogy az indítványra jogosult nagyszámu szerv közül csak néhányan és jóval kisebb számban tesznek indítványt bírság kiszabására, mint ahogyan az indokolt lenne. az 1981. és 1982. évi összesen 38 ilyen indítvány többségét a pénzügyminisztérium bevételi főigazgatósága, a legfőbb ügyészség, a központi népi ellenőrzési bizottság, illetve az országos anyag- és ár hivatal nyújtotta be. a legfelsőbb bíróság által kiszabott legmagasabb bírság 26 millió forint volt. az indítványok elbírálásánál az ítélkezési gyakorlat abból indul ki, hogy magasabb nyereséget a több, jobb munkával, ésszerű gazdálkodással, a fogyasztói, felhasználói igények jobb kielégítésével kell elérni, nem pedig „ügyeskedéssel”, meg nem engedett eszközökkel, a gazdálkodási szabályok megsértésével.

ami a munkaügyeket illeti, ezekben is érezteti hatását, hogy az utóbbi években hazánkban fokozottan előtérbe kerültek a gazdálkodás hatékonyságának követelményei. ennek megfelelően

/folyt. köv./

- 34 -

parlament

bkk. 2. /dr. szilbereky jeno ..... 13. folyt./kö

nagy súlyt helyezünk egyfelől általában a dolgozók kötelezettségeinek hatékony teljesítésére, a munkafegyelemre, másfelől a dolgozók anyagi ösztönzését szolgáló előírások betartására, a dolgozók jogainak védelmére, beleértve a munkahelyi demokráciával összefüggő jogok érvényesülését is. a munkaügyi vitákban jelentkezik leginkább a társadalmi és egyéni, illetve csoportérdek jogi eszközökkel is történő összehangolásának követelménye.

a kötelezettségek megszegésének számos következménye között a legtöbb problémát a fegyelmi felelősségrevonás szolgáltatta. a jog eszközeivel is biztosítani kell, hogy a munkáltató, illetve a szervezet éljen fegyelmi jogával, ha indokolt, és pedig helyesen éljen azzal, de ne éljen vissza vele.

a népgazdaság és az egyes vállalatok szempontjából is fontos, hogy gazdaságosan foglalkoztassák a dolgozókat. jelentős vállalati átszervezéskor a munkaerő újraelosztása az esetek egy részében munkáltatói felmondás útján történik. az ebből keletkezett viták egységes, törvényes és megnyugtató megoldása érdekében több állásfoglalás született, elősegítendő a megfelelő munkaerő-átcsoportosítást.

/folyt. köv./

- 35 -

parlament

bkk. 2. /dr. szilberekj jend ..... 14. folyt./kő

a törvényesség egyik jelentős garanciájaként említette dr. szilberekj jend, hogy a legfőbb ügyész és a legfelsőbb bíróság elnöke a bíróságok bármely jogerős határozata ellen - a legfelsőbb bíróság előtt - törvényességi óvást emelhet, ha a határozatot törvénysértőnek vagy megalapozatlannak tartja, az óvást hivatalos vagy társadalmi szervek kezdeményezik, illetve állampolgárok kéri. az óvás folytán hozott határozatok az egyes ügyekben és ügycsoportokban a törvényességnek megfelelő egységes jogalkalmazást szolgálják.

figyelemre méltó, hogy a bírósági ügyek 75-80 százalékában az ítéletek első fokon jogerőre emelkednek; az érdekeltek tehát ilyen nagy arányban megnyugvással elfogadják az első foku döntést. a fellebbezők egy része azonban a másodfoku döntéssel sem ért egyet, és kéri az ügye felülvizsgálatát, törvényességi óvás emelését. az utolsó két évben az ilyen kérelmek száma csökkent. a törvényességi óvások száma általában is csökkent, kevesebb volt, mint az összes ügy 0,5 százaléka. egyébként jellemző, hogy bűnügyekben a kérelmezők közül csak néhány sérelmezi a bűnösség megállapítását, és elsősorban a büntetést tartják súlyosnak. a perekben a panaszok többségét a tulajdoni, a volt házastársak közötti lakás- és vagyonmegosztási, valamint gyermekelhelyezési ügyekben nyújtották be.

az alsófoku bíróságok elfogadják és ítélezésükben követik

/folyt. köv./

- 36 -

as

parlament

bkk. 2. /dr. szilberekj jend ..... 15. folyt./kő

a legfelsőbb bíróság eseti döntéseiben és elvi állásfoglalásaiban adott iránymutatásait.

arról is szólt a legfelsőbb bíróság elnöke, hogy a bírósági jogalkalmazás a jog érvényesülésének garanciákkal biztosított legfontosabb útja. az igazságszolgáltatás a társadalom érdekében funkcionál. ezzel összefüggő kérdés: az igazságszolgáltatás társadalmi hatása, az igazságos és meggyőző bírósági döntés kedvező hatása részben önmagában, részben más társadalmi tényezőkkel együtt valósul meg. szocialista társadalmunkban nagy jelentőségű a bíróságok jelzése az állami, társadalmi szervekhez a különféle ügyekben szerzett tapasztalatokról, a jogsértéseket előidéző okokról. ez segíti az illetékes szerveket a káros jelenségek megszüntetésében, megelőzésében. Az emberek és

- a legfelsőbb bíróság - mutatott rá az elnök - nagy súlyt helyezett arra, hogy az illetékes állami, társadalmi vezetők, vezető szervek figyelmét ráirányítsa az ítélezés során szerzett tapasztalatokra. egyebek között tájékoztattuk a minisztertanács elnökét, valamint az építészeti és városfejlesztési minisztert a lakásépítéssel kapcsolatos szavatossági perek, a belkereskedelmi minisztert a fogyasztási cikkek minőségi hibáiból adódó perek, a közlekedési és postaügyi minisztert a szállítmányozási és fuvarozási, az egészségügyi minisztert pedig a származásmegállapítási perek főbb tapasztalatairól. a belügyminiszter figyelmét felhívtuk egyes bűnügyek nyomozásával

/folyt. köv./

- 37 -

as

p a r l a m e n t

bkk. 2. /dr. szilbereký jeno ..... 16. folyt./kő

összefüggő jelenségekre. a különböző eljárásokban általánosítható észrevételeinket több esetben jeleztük az igazságügyminiszternek. jelzéseinkre az illetékesek mindig megfelelően reagáltak, és intézkedéseket tettek. figyelemfelhívásunk segítette a kodifikációt, a jogszabályelőkészítést is.

különféle elvi kérdésekben, például az államigazgatási határozatok megtámadása kapcsán, nyugdíjúgyeknél, családjogi téren, környezetvédelmi szankcióknál folytattunk tájékoztató és tájékoztató megbeszéléseket a minisztertanács tanácsi hivatalával, a szakszervezetek országos tanácsával, illetőleg társadalombiztosítási főigazgatóságával, a magyar nők országos tanácsával, a hazafias népfront különböző szerveivel. ezek a megbeszélések a társadalmi valóság és a társadalmi igények feltárását szolgálták. egyébként testületi, elvi irányító állásfoglalásainkat minden esetben az igazságügyminiszter és a legfőbb ügyész közreműködésével hoztuk.

az igazságszolgáltatás társadalmi hatását, a jogi eszközök alkalmazását dr. szilbereký jeno olyan erőként említette, amely hatékonyan védi, alakítja társadalmi viszonyainkat, formálja az emberek tudatát. társadalmunkban azonban - tette hozzá - számos állami és társadalmi szerv és tényező együttes erőfeszítése szükséges a továbblépéshez, az egészséges közmorál, közgondolkodás alakításához, továbbfejlesztéséhez.

végezetül a legfelsőbb bíróság elnöke kérte, hogy beszámolóját az országgyűlés fogadja el.

/mti/

p a r l a m e n t

bkk. 3. az elnöki tanács beszámolója az országgyűlésnek

of/sr/kő -ár

1983. március 23.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk az elnöki tanács tevékenységéről szóló beszámolót, amelyet katona imre, az elnöki tanács titkára mond el az országgyűlés csütörtöki ülésén.

az anyag e m b a r g ó s - feloldásig!

x x x

katona imre azzal kezdte beszédét, hogy a magyar népköztársaság elnöki tanácsának tevékenységéről szóló beszámolót legutóbb három évvel ezelőtt tüzött napirendjére az országgyűlés. utalt arra, hogy a képviselők azóta is minden ülészakon jelentést kaptak az időközben alkotott törvényerejű rendeletekről, s a személyi, a diplomáciai és az egyéb ügyekben hozott határozatokról a hivatalos lapok és hírközlő szervek is folyamatosan tájékoztatást adtak.

tisztelt képviselőtársak!

nemzeti programunkat a hazafias népfront - a magyar szocialista munkáspárt xii. kongresszusának határozataiból kiindulva - a fejlett szocialista társadalom építésének programjaként hirdette meg és terjesztette az ország lakossága elé. e programot a választópolgárok egyetértéssel fogadták, és egyetértésüket az 1980. évi választásokon ki is nyilvánították. nekünk, megválasztott országgyűlési képviselőknek, valamint az országgyűlésnek és az elnöki tanácsnak így vált alkotmányos kötelezettségünk a program megvalósulásán munkálkodni.

az elnöki tanács az elmúlt három év alatt is azon dolgozott, hogy államhatalmi feladataink végrehajtásával erősítse szocialista államunk törvényes rendjét; jogszabályalkotással, határozataival előmozdítsa szocialista társadalmunk építését, elősegítse a napirenden lévő és jövőt formáló feladatok végrehajtását.

/folyt. köv./

bkk. 3/ az elnöki tanács .... 1.folyt./ kö

az elnöki tanács jogalkotói munkássága e mellett magán viseli mindazokat a vonásokat, amelyek jogrendszerünket általában jellemzik. ez utóbbiakról az országgyűlés egy évvel ezelőtt - az igazságügyminiszternek a jogalkotás helyzetéről előterjesztett beszámolója és annak vitája alapján - átfogó képet kapott. e beszámolóra, a parlamenti vitára, valamint az országgyűlés határozatára is utalva, az elnöki tanács beszámolójában hangsúlyt kell adni annak, hogy társadalmunk fejlődésének utóbbi éveiben jogalkotásunknak és jogalkalmazásunknak indokoltan sürgető és nagy igényt kellett kielégítenie a szocializmus politikai, társadalmi és gazdasági viszonyainak védelméért és fejlesztéséért. lényegében ez tette szükségessé jogrendszerünk nagyarányú reformját, amelyetől azt vártuk, és várjuk a jövőben is, hogy a társadalmi valóságban végbement változásokat figyelembe véve jobban szolgálja a nemzet érdekét, és pontosabban igazodjék a szocialista társadalom által megszabott új igényekhez.

az elnöki tanács a kormány javaslatai és a törvényelőkészítő munka alapján - a magyar jogalkotás egészének feladataihoz igazodva - a legutóbbi beszámoló óta eltelt években eredményesen munkálkodott mindenek előtt az állami élet fejlesztéséért, demokratizmusának további kiteljesítéséért, közigazgatási rendszerünk egyszerűsítéséért, szakmai színvonalának emeléséért. e törekvések jegyében születtek meg például az államigazgatási eljárás korszerűsítésével, az egyes minisztériumok összevonásával, a nemzetközi szerződések kötésének eljárási rendjével kapcsolatos jogi rendelkezések. közigazgatási rendszerünk egyszerűsítése érdekében az elnöki tanács a beszámolási időszakban területszervezési kérdésekben is döntött. ez idő alatt a korábbi időszakhoz képest visszafogottabbá vált a községi közös tanácsok alakítása. a jövőben csak nagyon indokolt esetben, az érdekelt lakosság egyetértésével kerülhet sor újabb közös-tanács kialakítására, illetve egyes esetekben kiigazításra. a községi közös tanácsok létrehozásának folyamata lényegében befejezettnek tekinthető.

/folyt. köv./

as

bkk. 3. /az elnöki tanács ..... 2. folyt./kö

külön csoportba sorolhatók azok a jogszabályok, amelyek a gazdasági életben szükségessé vált változásokhoz megteremtették a gyorsabb és rugalmasabb alkalmazkodás jogi feltételeit. itt kell megemlíteni a különböző típusú szövetkezetekre vonatkozó jogi szabályozás átdolgozását, valamint a földértékelés szabályairól, a kisvállalatokról, szakcsoportokról, a magánkisiparról és magánkereskedelemről szóló törvényerejű rendeleteket, illetőleg módosításokat.

igen fontos területe az elnöki tanács jogalkotási munkájának az állampolgárok élet- és munkakörülményeivel összefüggő egyéb típusú jogi szabályozások továbbfejlesztése. e kategória sokféle anyagából példaként említhetők azok az új jogszabályok, amelyek a természetvédelemről, az alkoholisták kötelező munkaterápiás intézeti gyógykezeléséről, az anyakönyvekről, a muzeális értékek védelméről, az egyesületekről, a külföldre utazásról és az utlevelekről rendelkeznek.

az a cél - mutatott rá katona imre -, hogy olyan jogszabályok lépjenek hatályba, amelyek elősegítik mind az állampolgári jogok érvényesülését, mind pedig az állampolgári köteleességek teljesítését.

külön is beszélni kell jogalkotási gyakorlatunk néhány időszerű kérdéséről - mondotta a továbbiakban. mindenekelőtt arról, hogy az állami élet főbb területein a legfontosabb társadalmi, gazdasági, művelődési viszonyokat, valamint az állampolgárok alapvető jogait és kötelességeit a legmagasabb szintű jogszabályok, vagyis az országgyűlés által megalkotott törvények ez idő szerint már rendezik. ezek a törvények - amelyek állami rendünk alapjait jelentik - hosszabb távra is időtállóan szabályozzák az adott életviszonyokat.

szakmai körökben, illetékes fórumokon és a sajtóban is gyakran vita folyik arról, hogy van-e tulszabályozás a jogalkotói munkában, valóban nagy-e a kibocsátott jogszabályok száma, s ha igen, akkor mi ennek az oka; és végül: megfelelően tudják-e követni az új rendelkezéseket a végrehajtásukért felelős szervek és az állampolgárok? erről szó volt az igazságügyminiszter múlt évi országgyűlési beszámolójában is.

/folyt. köv./

as

bkk. 3. /az elnöki tanács .... 3. folyt./ kö

a jog, amely életviszonyokat szabályoz, magatartásokat ösztönöz, enged vagy tilt, nem maradhat el az élet fejlődése mögött. fontos feladata, hogy - lehetőleg késlekedés nélkül - szabályozott mozgásteret adjon azoknak a rendkívül összetett és egyre bonyolultabbá váló társadalmi, gazdasági folyamatoknak, amelyek meghatározzák a fejlődés menetét. ha nem ezt tenné, úgy a meglévő jogszabályok az élet, az előrehaladás kerékkötőjévé válhatnának.

a kibocsátott jogszabályok viszonylag nagyobb száma tehát nem feltétlenül jelent túlszabályozást. különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a társadalmi és gazdasági viszonyok milyen gyorsan változnak. a kérdést minden egyes jogszabállyal kapcsolatban úgy helyes feltenni, hogy az abban foglalt rendelkezések szükségesek-e vagy sem? ez vonatkozik az elnöki tanács jogalkotó tevékenységének értéklésére is.

az elnöki tanács a kormány javaslatára három év alatt összesen 97 törvényerejű rendeletet alkotott. ezek közül 49, tehát a hozott törvényerejű rendeletek fele nemzetközi egyezmények, szerződések kötelező kihirdetése volt. ezek igen fontosak, de mégsem számíthatók az állampolgárokra közvetlen magatartás-szabályokat előíró rendelkezések közé.

a számokat illetően el lehet fogadni azt az észrevételt, hogy sok a tvr., de egyenként, külön-külön mérlegelve a viszonylag nagyszámu törvényerejű rendeletet, arra a következtetésre jutunk, hogy azok megalkotása az élet közismerten felgyorsult hazai és nemzetközi igényeiből indult ki; az állami irányítás, a gazdaság, a kultúra, az egészségügyi- és a szociális ellátás fejlesztését, a lakosság szükségleteinek jobb kielégítését, a termelés és szolgáltatás hatékonyságát, az állampolgári jogokra és kötelességekre vonatkozó alkotmányos előírások következetesebb érvényesítését szolgálta.

/folyt. köv./

bkk. 3. /az elnöki tanács ... 4. folyt./ kö

mindezt tudva is kötelességünk azonban szembenézni azzal a problémával, hogy a jogi túlszabályozás veszélye valóban fennáll. társadalmunk nem egy területén tapasztalható az élet- és munkaviszonyokba történő túlzott és indokolatlan jogi beavatkozásra való törekvés. ez némely esetben a jog társadalmi szerepének túlbecsüléséből fakad, valamint abból, hogy a felsőbb jogi szabályozás iránti fokozottabb igény háttérben esetenként a kellő önállóság hiánya, a döntésektől való vonakodás, a felelősség elhárításának szándéka húzódik meg. tapasztaljuk, hogy esetenként olyankor is jogi szabályozással akarnak élni, amikor a vezetési módszerek javítására lenne szükség.

növeli a felesleges jogszabályok számát - és ez önkritika is -, hogy olykor a jogszabály-előkészítés hiányossága miatt kerül sor módosításra, néha többször.

lassu, és nem mindig következetes az idejétmúlt jogszabályok hatálytalanítása. egyébként a hatályon kívül helyezés sem csökkenti a törvényerejű rendeletek számát, mert törvényerejű rendeletet csak egy másik törvényerejű rendelettel lehet hatálytalanítani.

a jogszabályok elburjánzása bonyolulttá teszi az ügyintézés, nehezíti az eligazodást, ellentmondásokat, feszültségeket hozhat létre. akadályozza a helyes jogalkalmazást, az alkotó kezdeményezések kibontakozását. így például a tanácsi munkában roppant nagy követelmény az, hogy az ügyintézők megfelelően alkalmazzák és az állampolgárok követni tudják a rájuk vonatkozó mintegy 7800 hatályos rendeletet, jogi iránymutatást és előírást.

a jogi szabályozásban az ésszerű, színvonalas szakmai-igazgatási munkát nehezítő, elveinkkel ellentétes jelenségeknek a megszüntetése állandó és sürgető feladat.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 3. /az elnöki tanács ..... 5. folyt./ kö

a jogalkotás demokratizmusát erősíti, hogy a törvények és törvényerejű rendeletek előkészítésében is egyre jobban érvényesülő gyakorlat: az állampolgárok - közvetlenül, vagy szakmai és társadalmi szervezeteik útján - előzetes vélemény-nyilvánításukkal, javaslataikkal részt vesznek a jogalkotásban. jó példával szolgált erre az elmúlt évben a szövetkezetekre vonatkozó törvényerejű rendeletek megalkotása. az előkészítés ugyanis a szövetkezeti kongresszusok ajánlásaiból indult ki, és a rendelkezések kialakításához számos szövetkezeti vezetőttestület, szakember és szövetkezeti dolgozó véleményét, javaslatát használták fel az előkészítők. széles társadalmi vélemény jutott kifejezésre az alkoholista kötelező intézeti gyógykezeléséről szóló törvényerejű rendelet előkészítése során is, és ehhez az országgyűlés illetékes bizottságai is fontos észrevételekkel járultak hozzá.

az elnöki tanács jogalkotói munkájához hatékony segítséget adtak, és egyben közreműködésükkel jogalkotásunk demokratikus vonásait erősítették az országgyűlési bizottságok. az elmúlt évben életbe lépett törvényerejű rendeletek közül - a már említetteken kívül - például a természetvédelemről szóló, továbbá a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárást szabályozó törvényerejű rendelet tervezetéhez adtak értékes észrevételeket, javaslatokat. ezt a gyakorlatot folytatni és - elsősorban tartalmában - fejleszteni kell.

a magyar szocialista munkáspárt xii. kongresszusa sokoldalúan foglalkozott a szocialista demokráciával. egyebek között felhívta a figyelmet, hogy a szocialista demokrácia továbbfejlesztését nem a demokratikus fórumok számának további növelésével, hanem a meglévő keretek megfelelő tartalommal megtöltése útján kell elérni. ezt az irányumutatást a jogalkotási munka módszereinek és stílusának fejlesztése során is jobban kell alkalmazni. jogszabályalkotásunk demokratizmusának fejlődése ugyanis nem az előkészítés során megkérdőzettek számától, hanem a ténylegesen felmerült társadalmi szükséglet felismerésétől és mélyreható elemzésétől, felelős mérlegelésétől és a döntéstől függ. ebben az irányban kell elősegíteni a demokratikus fórumok hathatós közreműködését, a hozzáértők véleményének felhasználását, háttérbe szorítva a pusztán formális elemeket.

/folyt. köv./

- 44 -

parlament

bkk. 3. /az elnöki tanács ... 6. folyt./ kö

a felgyorsult társadalmi fejlődés, a változó gazdasági helyzet nem egy esetben azonnali reagálást és döntést követel. ez az igény azonban nem menthet fel bennünket az alól, hogy a döntések előkészítése kellően megalapozott, átgondolt legyen. ezért több időt kell biztosítani a jogalkotó szerveknek is ahhoz, hogy az adott szabályozás politikai és társadalmi indítékait, célját, összefüggéseit, következményeit, valamint megvalósíthatóságának feltételeit jobban áttekinthessék és megvitathassák.

a törvényességről szólva az elnöki tanács titkára kijelentette: hazánkban törvényes rend van. alkotmányos rendünk szilárd, alaptörvényünk és a többi jogszabályok rendelkezései megfelelően érvényre jutnak. ez népünk nagy vívmánya, amit őrizni, védeni, fejleszteni kell.

nincs okunk viszont elhallgatni, hogy előfordulnak törvénysértések, jogszabállyal ellentétes állásfoglalások, gyakorlatok egyes vállalatok, intézmények, hivatalok és az állampolgárok részéről egyaránt. ezek jelentős része megelőzhető, ha egyrészt a szocialista építőmunka minden területén javítjuk, fejlesztjük az ellenőrzést, a felelősség érvényesítését, másrészt, ha minden esetben - személyre való tekintet nélkül - a törvény szigorával lépünk fel a törvénysértőkkel szemben.

- a jogszabályalkotás mellett az elnöki tanács feladata az egyedi döntések, az állampolgársági, kegyelmezési, kinevezési és kitüntetési ügyekben határozatok hozatala - mondotta a továbbiakban. - a beszámolási időszakban az elnöki tanács mintegy 7000 állampolgársági ügyben döntött. e munka alapjául az állampolgárságról szóló 1957. évi v. törvény szolgált, amely időtálló jogszabálynak bizonyult. a belügyminisztérium, mint az állampolgársági ügyek előkészítő hatósága, feladatát körültekintően látta el. figyelemmel volt az egyéni érdek és az államérdek összhangjára, és javaslatait kellő gondossággal terjesztette elő.

/folyt. köv./

- 45 -

parlament

bkk. 3. /az elnöki tanács ..... 7. folyt./kö

a magyar állampolgárság megszerzése iránti kérelmeket legtöbbször magyar állampolgárral kötött házassággal indokolták. nem kevés azonban az olyan személyek száma sem, akik egyéb családi kapcsolatuk alapján kérték honosításukat, és települtek át magyarországra, a magyar állampolgárság megszerzése iránt benyújtott kérelmek többsége megalapozott volt, megfelelt az állampolgárságról szóló törvényben előírt feltételeknek. a kérelem elutasítására csak ritkán került sor, mégpedig főleg olyan esetekben, amikor a kérelmezők külföldi állampolgárságuk megtartása mellett kívánták a magyar állampolgárságot megszerezni. az elmúlt három évben 3406 személy kapta meg a magyar állampolgárságot.

a magyar állampolgárságból való elbocsátást kizárólag évek, illetve évtizedek óta külföldön élők kérik. főbb indokuk általában az, hogy személyi és családi körülményeik miatt külföldön-tartózkodásukat akarják véglegesíteni, külföldi állampolgárság megszerzésével letelepedésüket, maguk és családjuk jövőjét kívánják egyengetni új hazájukban. vannak olyanok is, akik engedély nélkül hagyták el az országot, illetve maradtak külföldön, és elbocsátásukkal az ezzel járó esetleges hátrányokat kívánják feloldani. a magyar állampolgárság kötelekéből elbocsátottak száma 3438.

a kettős állampolgársági ügyek intézésénél, miként a honosítási, visszahonosítási és az elbocsátási kérelmek elbírálásánál, az elnöki tanács minden esetben a méltányosság és emberiesség szempontjainak szem előtt tartásával döntött.

állampolgárságtól történő megfosztásra csak olyan kivételes esetben került sor, amikor a külföldön élő személy méltatlanná vált a magyar népköztársaság állampolgárságára. az elnöki tanács a beszámolási időszakban, bűnöző életmódja miatt 9 külföldön élő személyt fosztott meg magyar állampolgárságától.

/folyt. köv./

- 46 -

parlament

bkk. 3. /az elnöki tanács ... 8. folyt. /kö

az elnöki tanács alkotmányos joga a kegyelem gyakorlása. azt az elvet érvényesítjük, hogy akik vétettek törvényes rendünk ellen, és bűncselekményt követtek el, azoknak a jogkövetkezményeket és a bíróság által kiszabott büntetéseket viselniük kell. az elnöki tanács akkor élt a kegyelem gyakorlási jogával, ha azt különleges méltányolást érdemlő ok, például súlyos egészségi károsodás vagy más élelemszerű szempont indokolta.

figyelmet érdemel, hogy a kegyelmi kérelmek egyre nagyobb száma közlekedési bűncselekmények elkövetése miatt kiszabott büntetések elengedésére irányult, és legtöbbször a járművezetéstől való eltiltásnak, mint mellék-büntetésnek az elengedését kérték. az elmúlt három évben több mint 37.000 elkövetővel szemben alkalmazott a bíróság járművezetéstől eltiltást. ez a közlekedési fegyelem lazaságát is jelzi. több ezren kérték a büntetésnek kegyelem útján való elengedését vagy csökkentését. az elnöki tanács mindössze 27 esetben látott olyan méltányolható okot, amely indokolta a kegyelmet.

az előző beszámolási időszak óta, az új büntető törvénykönyv rendelkezéseire figyelemmel, többen kértek kegyelmet azok közül, akiket a bíróság a külföldről történő hatazerés megtagadása miatt korábban ítelt el. amennyiben az eltelt időszakban a kérvényezők nem vétettek a magyar népköztársaság ellen, a büntetésüket kegyelem útján méltányosságból elengedtük. ezáltal lehetővé vált, hogy ezek a személyek hazalátogassanak, családi kapcsolataikat fenntarthassák, és kívánságuk esetén haza is települhessenek.

/folyt. köv./

- 47 -

As

As

parlament

bkk. 3. /az elnöki tanács ..... 9. folyt./ kö

tisztelt képviselőtársak!

az alkotmány és a bíróságokról szóló törvény rendelkezésének megfelelően 1973. január 1-e óta hazánkban csak olyan hivatásos bíró ítélkezhet, akit az elnöki tanács erre a tisztségre megválaszt. ez a törvényes rendelkezés, amely a bírák függetlenségének igen fontos biztosítéka, nagymértékben növelte a bírói munka tekintélyét, egyben a bírák felelősségét. az elnöki tanács olyan személyeket választott bírónak, akik minden tekintetben megfelelnek e fontos tisztség gyakorlására. jelenleg 1450 bíró működik a különböző szintű bíróságokon. erkölcsi okok és szakmai hiányosságok miatt tíz év alatt mindössze 12 bírót kellett visszahívni.

a bírói karon belül az elmúlt 10 év alatt a személyi összetételben nagy változás következett be, ami a fiatalok, illetve a nők számarányának növekedésében mutatkozik meg. tíz évvel ezelőtt a 35 éven aluli bírák aránya 11 százalék volt, jelenleg 30. a nők arányszáma 30-ról 51 százalékra emelkedett. a bírói karon belüli nagy változás oka az, hogy az elmúlt 10 évben az idősebb bírák - akiknek többsége jóval túlhaladta a nyugdíjkorhatárt -, nagyobb számban kérték felmentésüket. ez a körülmény viszont növeli a vezetők felelősségét. nagyobb elvi, gyakorlati segítséget kell adni a fiatal bíráknak, és ugyanakkor biztosítani kell megfelelő továbbképzésüket is. az igazságügyi minisztérium felügyeleti, a legfelsőbb bíróság pedig elvi irányító tevékenységével ehhez megfelelő támogatást ad.

az elnöki tanács összességében úgy ítéli meg, hogy a bíróságok a jogpolitikai és a törvényességi követelményeknek megfelelnek, betöltik hivatásukat, hatékonyan segítik szocialista céljaink megvalósítását, a törvényesség védelmét és fejlesztését.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 3. /az elnöki tanács ..... 10. folyt./kö

katona imre ezután arról szólt, hogy hazánk megbecsüli és elismeri a szocialista társadalom építésében, a haza szolgálatában, a közrend megőrzésében, valamint a béke és társadalmi haladás előmozdításában kifejtett kiemelkedően értékes munkát.

az elnöki tanács arra törekszik, hogy a kitüntetések odaítélésekor kifejezésre jusson a társadalom igazságérzete, a megítélésben tehát ne csak a munka-helyi besorolás szempontjai, hanem - és mindenekelőtt - a ténylegesen elvégzett munka értéke, példamutató jellege és társadalmi hasznossága tükröződjön. a beszámolási időszakban közel 18.000 személy és 29 kollektiva kapott az elnöki tanácstól kitüntetést a szocialista építés és kultúra területén végzett kiemelkedő munkáért, illetve a haza szolgálatában és a közrend erősítésében tanúsított kimagasló helytállásért.

a magyar állampolgárokon kívül 207 külföldi személyiség részesült magasabb kitüntetésben a magyar és más népek közötti barátság fejlesztésében, ápolásában, valamint a kulturális kapcsolatok építésében szerzett érdemek elismeréseként.

a jövőben erősíteni kívánjuk azt az elvet és gyakorlatot, hogy szocialista államunk legmagasabb kitüntetései az eddigieknél még jobban szolgálják a termelő munkában elért eredmények elismerését.

/folyt. köv./

bkk. 3. /az elnöki tanács ... 11. folyt./kö

tisztelt képviselőtársak!

az utóbbi időben a nemzetközi élet eseményei közismerten felgyorsultak, és bonyolultabbá váltak. az élénk világpolitikai, diplomáciai tevékenység, amely napjainkat jellemzi, megnövelte az elnöki tanács ebből fakadó tennivalóit is. a jelenlegi világpolitikai helyzetben, amikor egyes imperialista körök a haladó világ jogos érdekeit sértve és az emberiség pusztá létét veszélyeztetve rontják a nemzetközi légkört, egyre fontosabb szerepe, jelentősége van a sokoldalú nemzetközi, politikai, diplomáciai tevékenységnek. szükséges és fontos tehát megkülönböztetett figyelmet szentelni erre.

hazánk képviselőtét - ami az elnöki tanácsnak alkotmányos feladata - a feszültebb nemzetközi viszonyok ellenére is megkönnyíti az a tény, hogy a magyar népköztársaság szocialista társadalmi rendje szilárd, hogy országunkban - a sok tekintetben nehezebb körülmények között is - bizakodó és alkotó légkörben folyik a gazdasági építőmunka, élénk a közéleti tevékenység és a kulturális élet. mindez, eddig elért eredményeink mellett, önmagában is tekintélyt kölcsönöz országunknak, segíti jóhírnevének öregbítését, és eredményesebbé teszi képviselőtét a világban.

külpolitikájában a magyar népköztársaság és népe a békés egymás mellett élés elvei alapján, egymás érdekeinek tiszteletbentartásával és a kölcsönös előnyökre építve, minden állammal jó viszonyra törekszik - függetlenül annak társadalmi, politikai berendezkedésétől -, feltéve, hogy a másik fél részéről is hasonló szándékot tapasztal. szándékaink nyíltak és őszinték, hosszú távon is építeni lehet rájuk. országunkat a világban szocialista országgént ismerik és elismerik. mindenkor szocialista céljaink és szövetségi elkötelezettségünk hangsúlyozása mellett képviseljük hazánkat.

/folyt. köv./

bkk. 3. /az elnöki tanács ..... 12. folyt./kö

népünk békés alkotómunkájának nélkülözhetetlen feltétele a szovjetunióval, a testvéri szocialista országokkal meglévő barátságunk, valamint közös szervezeteink: a varsói szerződés és a kölcsönös gazdasági segítség tanácsának szüntelen erősítése. számunkra ez nemzeti érdek, mert hosszú távon is csak szocialista közösséghez való tartozásunk, a szocialista országokkal folytatott kétoldalú és sokoldalú együttműködésünk biztosíthatja országépítő munkánk sikeres folytatását.

a jelenlegi nemzetközi helyzetben az általános külpolitikai és a kétoldalú kapcsolatok szempontjából is megkülönböztetett jelentősége van azoknak a magasszintű tárgyalásoknak, amelyeket az elnöki tanács tisztségviselői és tagjai folytattak külföldön, illetve a hazánkba látogató vezetőkkel, politikusokkal. ezek a tárgyalások nagy mértékben hozzájárultak egymás álláspontjának jobb megismeréséhez, a kölcsönösen előnyös együttműködés fejlesztéséhez, és nem utolsósorban a magyar népköztársaság nemzetközi tekintélyének erősítéséhez. a tárgyalásokról kiadott közlemények, amelyek tartalmazzák az álláspontokat, ismertek az országgyűlési képviselők előtt is.

a magasszintű tárgyalások közül kiemelkedő fontosságúak a szovjetunió és más testvéri szocialista országok politikai, állami vezetőivel folytatott személyes tárgyalások.

jelentősen hozzájárult kapcsolataink bővítéséhez, és erősíti együttműködésünket, hogy hazánkban üdvözölhettük afganisztán, angola, ciprus, finnország, franciaország, a jemeni népi demokratikus köztársaság, kuvait, libia és nigéria elnökét.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 3. /az elnöki tanács ..... 13. folyt./ kö

az utóbbi időszakban több, földrajzilag tőlünk távolabbi, haladó állammal kötöttünk barátsági és együttműködési szerződést, amely államközi kapcsolatunkban fontos szerepet játszik. barátsági és együttműködési szerződés megkötésére került sor etiópiával, mozambikkal, angolával, a jemeni népi demokratikus köztársasággal és afganisztánnal.

a beszámolási időszakban diplomáciai kapcsolatokat létesítettünk botswanával és zimbabwéval. így 127-re növekedett a magyar népköztársasággal diplomáciai kapcsolatot tartó államok száma.

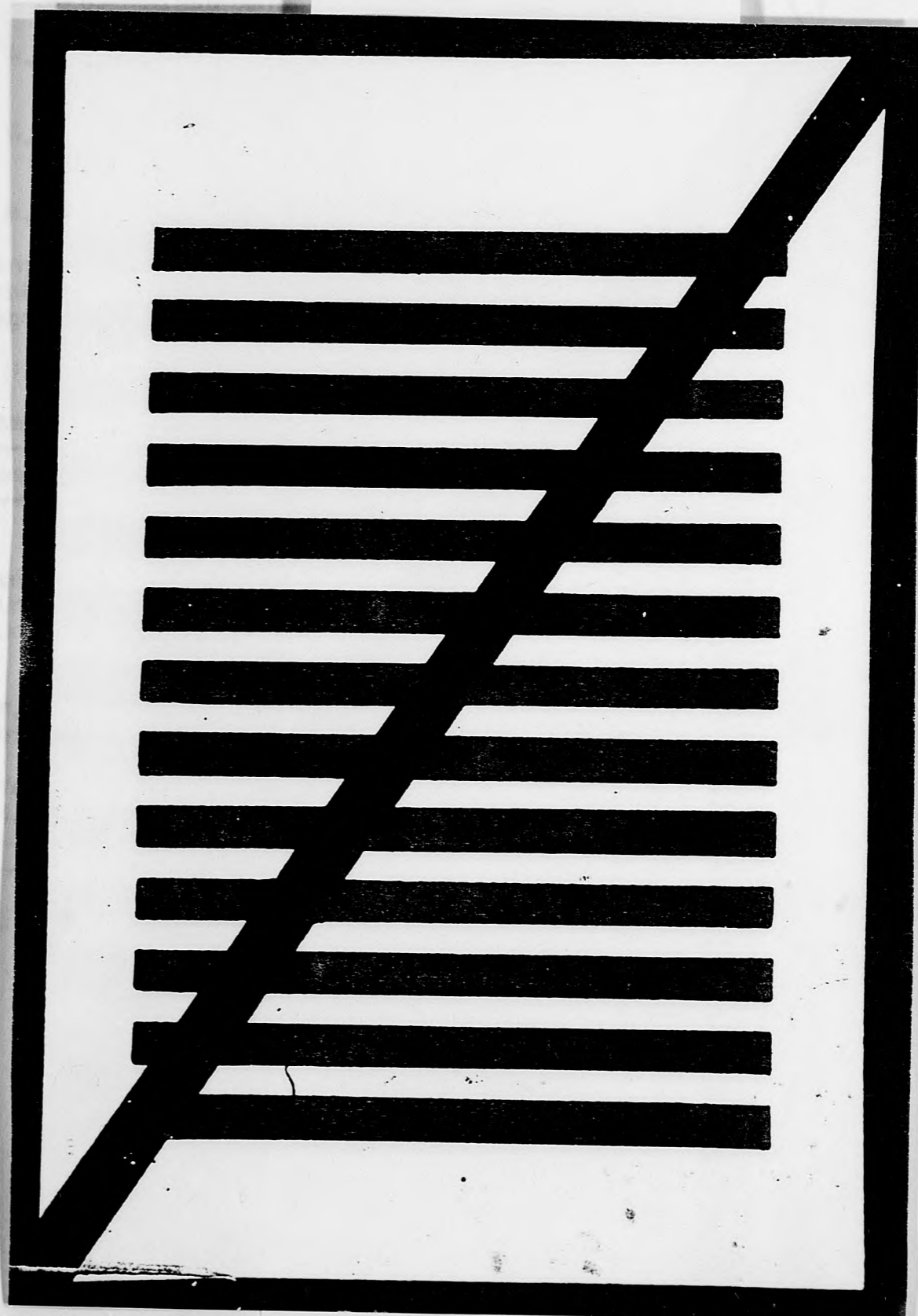
az elnöki tanács az alkotmány idevonatkozó rendelkezése alapján a beszámolási időszakban is folyamatosan ellátta a magyar diplomáciai képviselők külföldi államokba akkreditálásával, illetve a külföldi államok diplomáciai képviselőinek fogadásával rá háruló feladatokat.

- az elnöki tanács az országgyűléstől kapott megbízatás alapján, az alkotmányos előírásoknak megfelelően végezte feladatát - jelentette ki katona imre, s befejezésül kérte a beszámoló tudomásul vételét és elfogadását.
/mti/

o
-.-

#

huay: 53. old.

parlament

bkk. 4./megkezdődött.....1. folyt./-a

a bizottság megállapította, hogy a megbízólevél a törvényben előírt feltételeknek mindenben megfelel, ezért javasolja a képviselő igazolását. az országgyűlés az országos választási elnökség jelentését tudomásul vette, és pozsgay imre országgyűlési képviselőt igazoltnak jelentette ki.

ezt követően az országgyűlés tudomásul vette a népköztársaság elnöki tanácsának jelentését az 1982. téli ülészak óta végzett munkáról, és döntött a mostani tanácskozás napirendjéről:

- 1./ a népköztársaság elnöki tanácsának beszámolója,
- 2./ a legfelsőbb bíróság elnökének beszámolója,
- 3./ a legfőbb ügyész beszámolója,
- 4./ interpellációk.

ezután - az elfogadott napirendnek megfelelően - katona imre, az elnöki tanács titkára - eleget téve a testület alkotmányban rögzített kötelezettségének - beszámolt a népköztársaság elnöki tanácsának munkájáról.

/folyt.köv./

10.25/a

- 54 -

parlament

bkk. 4. /megkezdődött ... 2. folyt./kö

/katona imre beszédét március 23-i, bkk. 3-as kiadásunkban közöltük, az embargót a következő javítások figyelembevételével feloldjuk:

a csillag alatti 3. bek. 2. sor:
... hogy államhatalmi feladatainak ...

a 2. folyt. 2. bek. 1-2. sor:
... jogalkotási munkájának ...

a 3. folyt. 1. bek. 7. sor:
... a fejlődés ütemét.

a 4. folyt. 1. bek. 7. sor:
... abból, hogy a felsőbb jogi szabályozás ...

a 6. folyt. 2. bek. 1-2. sor:
... titkára kijelentette: hazánkban ...

a 8. folyt. 3. bek. első mondata helyesen:
az előző beszámolási időszak óta, az új büntető törvénykönyv rendelkezéseire figyelemmel, többen kértek kegyelmet azok közül, akiket a bíróság a külföldről történő hazatérés megtagadása miatt ítélte el.

a 9. folyt. 1. bek. utolsó mondatától a szöveg:
... tíz év alatt mindössze 12 bírót kellett visszahívni. szeretném megjegyezni, hogy a legfelsőbb bíróságtól egyet sem, a visszahívások az alsóbb bíróságoktól történtek.

miután a beszámolóhoz senki sem kívánt hozzászólni, határozathozatal következett. a képviselők az elnöki tanács beszámolóját - egyhangulag - jóváhagyóan tudomásul vették.

ezután az elfogadott napirendnek megfelelően, dr. szilberekj jeno, a legfelsőbb bíróság elnöke emelkedett szólásra.

/folyt. köv./
11.25

- 55 -

parlament

bkk. 4. /megkezdődött ... 3. folyt./kö

/dr. szilbereký jeno beszédét március 23-1 bkk.
2-es kiadásunkon közöltük: az embargót - az alábbi javítá-

sokkal - feloldjuk:
-----

a 6. folyt. 1. bek. 8. sorában a szöveg helyesen:
... gazdasági kártevással, rombolással kapcsolatos bűnügy ...
-----

a 7. folyt. 1. bek. 9. sorába pótlólag kérjük beírni
a következő mondatot: ... bíróságokhoz. ha pedig az érintettek oldaláról tekintjük, akkor ez a szám többszöröződik, hiszen egy eljárásban legalább két személy vesz részt. vajon ...

a 8. folyt. 1. bek. 9. sorában a szöveg helyesen:
... szerződésből eredő jogvitáknak ...

/tehát a közötté lévő szavak kimaradnak./

ugyanennek a bekezdésnek 12. sorában a szöveg helyesen:
... vitáknak is. az emberek egy része ...

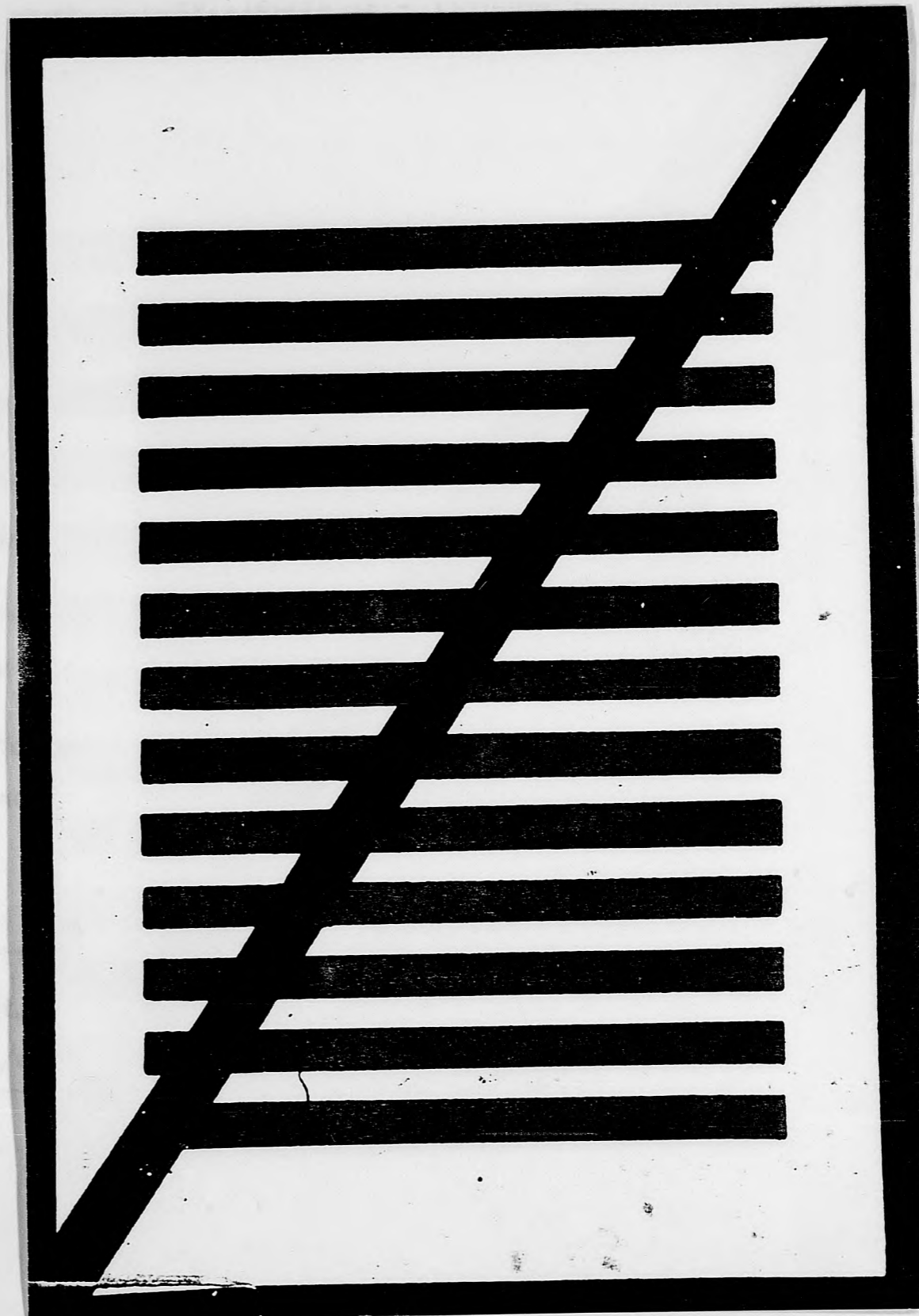
a 8. folyt. 2. bek. 5. sorában kezdődő mondat helyesen így hangzik:
... megszerzésére. egyes perajták forrása az állampolgári fegyelmetlenség. a legfelsőbb bíróság ...

a 9. folyt. 3-6. sorában a szöveg helyesen:
... korlátozottak. mégis, a családjogi perekben igen széles ...
-----

a 9. folyt. 16. sorában végződő mondat után pótlólag kérjük beírni a következő mondatot:
... ellátásában. az irányelv fokozott követelményeket állít a szülőknek a gyermekek iránti felelőssége tekintetében. két olyan területet ....

a 10. folyt. 3. bek. 5-8. sorában a szöveg helyesen:
... visszatükröződnek, a gazdálkodó szervezetek közötti szerződések gazdaságszervező szerepe csökken, ha ...

/folyt. köv./
13.00/kö

parlament

bkk.4./ megkezdődött.....5.folyt./-a

/ dr.szijártó károly beszámolóját március 23.-i,
bkk.1-es hírünkben közöltük. az embargót - az alábbi ja-
vitásokkal - feloldjuk :

a 2. folyt. 2.bek. 2.mondata helyesen:

.....igaz, arányuk csökken és számuk is valamelyest keve-
sebb lett.

a 2. folyt. utolsó bek. utolsó mondata helyesen:

...az életveszélyt okozó testi sértések száma viszont növe-
kedett.

a 3. folyt.1.bek. első mondata helyesen:

a rablásoknál a számok 7.9 százalékos csökkenést
mutatnak.

a 3. folyt.4.bek.második mondata helyesen:

...a bünelkövetők 10.1 százaléka volt fiatalok, számuk
5.9 százalékkal növekedett...

e.bek. utolsó mondata helyesen:

...a 10 ezer fiatalok lakosra jutó fiatalok bünelkövetők
száma tavaly volt a legmagasabb: 146.

a 4. folyt. utolsó bek.2.sorában a szöveg:

...elkövetők közül minden...
-----

az 5. folyt.1.bek. 11.-12.sorában:

...szokásrendszer kialakulása - a szakértők....
-----

ugyanennek a bek. 16.-17. sorában:

...akkor foglalkozik e fiatalokkal,...

/folyt.köv./

12.50/a

- 58 -

parlament

bkk.4./ megkezdődött.....6.folyt./-a

az 5. folyt. 2.bek.14.sorában:

....e korosztály az általános iskolából kimaradva kiesik az

...

a 7. folyt.13.sorában:...akarnak különböző előnyökhöz jutni.
gondolkoznunk....
-----

a 7. folyt.utolsó bek.3.-4.sorában:

...azokkal, akik életkörülményeik miatt...
-----

a 12. folyt.1.bek. 3.sorában:

....sorban nem a büntetőjogi eszközökkel....
-----

a 14. folyt.3.bek. 13.sorában:

....szolgálo itélkezési gyakorlatot...
-----

a 18. folyt. 2.bek.1.sorában:

....tevékenységét a büntető, a katonai, a polgári, a gazdasági....
-----

a 19. folyt.utolsó bek.5.sorában:

....pedig alapvető kötelességünk azok megszüntetése...../
-----

x x

ezt követően a két beszámoló fölött együttes vitát
nyitottak.

/folyt.köv./

12.55/a

- 59 -

bkk. 4./ megkezdődött.....7. folyt./-a

dr. antalfy györgy/ csongrád m.9.vk./ tanszék-

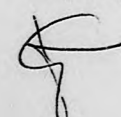
vezető egyetemi tanár, az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának titkára emelkedett ezután szólásra, a bizottság véleményét tolmácsolva hangoztatta, hogy a legfelsőbb bíróság elnökének és a legfőbb ügyésznek a beszámolója sokoldalúan mutatta be a bírói, illetőleg az ügyészi szervezetnek 1980-tól napjainkig végzett munkáját, állami életünkben betöltött szerepét. a legfelsőbb bíróság és az ügyészség feladatait és jogkörét az alkotmány, a bíróságokról, az ügyészségről szóló törvényeink s az eljárási törvények alapvetően meghatározzák. tényleges feladataik azonban - mutatott rá - időszakonként változnak, tartalmilag módosulnak; elsősorban a társadalmi, a gazdasági haladás, az államélet és a szocialista demokrácia továbbfejlesztésének célkitűzései szerint - a jogpolitikai elveknek megfelelően - gazdagodnak.

a jogbiztonság, a szocialista törvényesség alapvető jelentőségéről, egyebek között a közgondolkodást, a közhangulatot is befolyásoló voltáról szólva kiemelte, hogy az igazságügyi munkában a törvényesség nem valamiféle formális szempont, és semmiképpen sem fogható fel úgy, hogy az a gazdasági-társadalmi tevékenység kereteit határozza meg, tartalmát pedig - gyakorlati, célszerűségi szempontok szerint - a mindennapi szakmai munkával kell kitöltenünk. nem keverhető össze, méginkább nem állítható szembe a törvényesség és a célszerűség követelménye. a törvényesség követelményeinek személyre és csoportérdekekre tekintet nélkül, az össztársadalmi érdek alapján kell érvényesülniük. az állami szervek közül elsősorban az igazságszolgáltatás és az ügyészség a törvényesség megtartásában valóban kezdeményező szerepet tölt be, példamutató munkát végez; s az egyéb szervek tevékenysége is tartalmi és jogi szempontból annál megnyugtatóbb, minél inkább közelítenek szemléletükben és következetességükben az igazságszolgáltatási és az ügyészi szervek működése során érvényesített követelményekhez.

a bizottság - mindkét beszámoló előzetesen megvitatott téziseivel és tartalmával egyetértve - különösen jelentősnek tartja a bűnözés visszaszorítását. álláspontja szerint ez nem kezelhető csupán egyes szervezetek - például a nyomozó hatóságok, az ügyészség, a bíróságok - feladataként, hanem csakis az egész társadalom ügyeként. lényeges követelmény, hogy bűncselekmények és más jogsértések ne maradjanak felderítetlenül, az elkövetőket a jogszabályokban meghatározott módon és mértékben vonják felelősségre, ugyanakkor pedig alaptalan eljárás senki ellen ne indulhasson, s személyi szabadságában törvénytelenül senkit ne korlátozzanak.

/folyt. köv./
13.55/a

- 60 -

bkk. 4. /megkezdődött ..... 8. folyt./kö

a bizottság véleménye szerint elengedhetetlen feladat a bűnildőzés hatékonyságának további javítása, ügyészi eszközökkel is. másfelől a bizottság helyesli azt a gyakorlatot, miszerint a legfelsőbb bíróság iránymutatásaiban következetesen megkívánja, hogy mindig törvényesen lefolytatott eljárás során, megalapozott ténymegállapítás alapján döntenek a bíróságok a bűnösség kérdésében, s a törvénynek megfelelő büntetést szabjanak ki.

szólt dr. antalfy györgy arról a képviselői tapasztalatról is, hogy a közvélemény nézőpontjából nem mindig a bűncselekmények mennyisége, „gyakorisági mutatója”, a döntő, hanem a bűncselekmények jellege, azok társadalmi hatása a szűkebb vagy tágabb környezetre. így például az élet elleni, vagy más - erőszakos, durva, embertelen módon végrehajtott - cselekmény helyileg, de széles körben is és hosszabb időre felkavarhatja a lakosság nyugalma akkor is, ha hasonló bűncselekmények csak ritkán fordulnak elő. helyeselhető tehát, hogy a legfelsőbb bíróság például az élet és testi épség elleni bűncselekmények időszerű ítélkezési problémáit állandóan napirenden tartja, s e tárgykörben 1981-ben megalkotta nagyjelentőségű irányelvét, amely fontos segítője a bíróságok munkájának, biztosítja annak, hogy egységes legyen az ítélkezés.

a polgári jogi, családjogi és az egyéb jogterületeken történő ítélkezés elvi irányítása is rendkívül sorkétű feladatot rótt, és ró a jövőben is a legfelsőbb bíróságra. e bírói fórum az állampolgárok jogvédelme érdekében ugyancsak irányelvet alkotott a nem vagyoni kárért való felelősségről, hiszen az ugynevezett erkölcsi kár sokszor súlyosabb lehet, érzékenyebben érintheti a károsultat, mint az anyagi természetű sérelem. ugyanez vonatkozik megfelelően a szellemi alkotások körében, a szabaddalmi és ujitási ügyekben érvényesülő érdekek védelmére is.

/folyt. köv./
14.00/kö

- 61 -

bkk. 4. / megkezdődött ..... 9. folyt./kö

fontos tényként, a képviselők véleményeként említette a bizottság titkára, hogy a törvényesség, a jogbiztonság, a törvények egységes értelmezésének és alkalmazásának alapvető kérdéseiben megfelelő és következetes az együttműködés a legfelsőbb bíróság, a legfőbb ügyészség és az igazságügyi minisztérium között. Kiemelte még, hogy az ügyészi szervezet nem csupán az igazságszolgáltatással áll kapcsolatban, hanem olyan vizsgálatokat is lefolytat, amelyek az egész jogélet alakulását érintik. Ilyen volt például az a tavalyi átfogó vizsgálat, amely a tanácsi rendeletalkotás törvényességére irányult, s a bizottság véleménye szerint az állami irányítás szempontjából is rendkívül fontos volt.

a bizottsági előzetes vita tapasztalatai és az elhangzott beszámolók alapján a jogpropaganda során javítani kell az állampolgárok tájékoztatását a bírói és ügyészi szervezet munkájáról is - mondta végezetül dr. Antalffy György, s kérte az országgyűlést, hogy a beszámolókat a feladatokat is kijelölve vitassa meg.

dr. Matay Pál /fejér m. 3. vk./ , fejér megyei

Ügyész felszólalásában arról szólt, hogy hazánkban a közrend és a közbiztonság szilárd, ám felhívta a figyelmet: elégedettségre semmi okunk, még akkor sem, ha kiálljuk a nemzetközi összehasonlítás próbáját is. Közvéleményünket ugyanis élénken foglalkoztatja és nyugtalanítja néhány brutális, személy elleni bűncselekmény, továbbá a társadalmi tulajdon sokszor elképesztő összegekkel megkárosító, vagy az állampolgárok vagyonát sorozatosan dezmáló bűncselekmény.

a különböző társadalomellenes magatartások, a bűncselekmények megtorlást követelnek, és a társadalom szervezett védekezését igénylik. ennek érdekében mindent meg kell tennünk, hogy ellenérzést váltsunk ki az emberekből a bűnözés minden fajtájával szemben. a legfőbb ügyész beszámolójából kitűnt az is, hogy az ügyészi és a rendőri szervezet szívós munkája ellenére, sok az ismeretlenül maradt tolvaj. megállapítható, hogy még a legkisebb bűncselekmény felderítéséhez sem úgy állnak hozzá nyomozóhatóságaink, hogy azt félretehették, ám még a bűnüldözői apparátus maximális teljesítőképeségének kihasználásával is csak egy meghatározott számú bűnesetet lehet felderíteni.

/folyt. köv./
14.05/kö

- 62 -

bkk. 4./ megkezdődött..... 10. folyt./-a

a helyzet javításának a kulcsa azonban nem a rendőri létszám emelése. az elkövetett bűncselekmények száma ugyanis jelentősen csökkenthető lenne, ha a tulajdonosok, vagy a társadalmi tulajdon kezelői az eddiginél célratörőbben vigyáznának a vagyontárgyakra. meg kellene vizsgálni azt is, hogy vajon hat-e még a társadalmi tulajdon szervezett védelmére a minisztertanács 1976-ban hozott határozata? az állampolgárok tulajdonának védelménél gyakran egészen egyszerű dolgokról van szó: nem kell például csábító értékeket hagyni az utcán parkoló autókban, fel kell szerelni a gépkocsikat riasztókészülékekkel, biztonsági zárral kell ellátni a lakásokat és általában: tudatosítani szükséges az emberekkel, hogy a meglévő vagyonra mindenkinek magának kell vigyázni.

természetesen állami -gazdasági eszközökkel is segíteni kell a megelőzést. a képviselő felhívta egyes tárcák vezetőinek a figyelmét a lehetséges tennivalókra. javasolta a belkereskedelmi miniszternek, hogy a jövőben az új gépkocsikat már eleve riasztóberendezéssel hozzák forgalomba, az építésügyi miniszternek, hogy az új lakásokat eleve biztonságos zárral szerelje fel, az ipari miniszternek pedig azt, hogy szervezzék meg a biztonsági berendezések nagyobb arányú gyártását.

a továbbiakban a képviselő a közvélemény segítségét kérte a szakértői és a tanuzási fegyelem javításához. ma az orvosi, vagy könyvszakértői tevékenység zömét már könyvszakértői irodák, hivatásos igazságügyi szakértők végzik. rajtuk kívül azonban még számtalan szakkérdésben kell nem hivatásos szakértőket igénybe venni, s tapasztalat szerint néha azért inog meg egy-egy vélemény, mert a szakértő nem vesz figyelembe egy-egy nézőpontot, nem ismer néhány iránymutató értelmezést, vagy éppen eleve igazodik a bűnügyet elindító alapos gyanúhoz. nem jellemző ugyan a hitelét veszített szakvélemény, ám ez a kevés is nagy kárt okoz. a tanúk szerepéről szólva a képviselő kifejtette: tanuvallomást tenni állampolgári kötelesség, s a tanuskodásnak óriási szerepe van a valósághű, igaz tényállás megállapításában. javítani kell tehát a tanuzási fegyelmet főleg ott, és akkor, amikor a vallomáson mulik az igazság kiderítése, s ne valakinek az érdekében tanuskodjunk, hanem az igazság kiderítése céljából.

/folyt. köv./
14.10/a

- 63 -

bkk. 4 /megkezdődött ... 11. folyt./kö

dr. röder edit /budapest, 51. vk., az 1. sz.

ügyvédi munkaközösség tagja, az országos ügyvédi tanács elnökhelyettese/ a felelősségérzet oldaláról vizsgálta azt a helyzetképet, amelyet a gazdálkodó szervezetek és az állampolgárok kapcsolatáról, az emberek egymásközötti viszonyáról feltárt joggyakorlat. szólt arról, hogy - számos kedvező változás ellenére - a vállalatokat a gazdasági környezet még mindig nem ösztönzi eléggé a jobb együttműködésre. ez a szemlélet, amely gyakran monopolhelyezettel párosul, a fogyasztókat is sújtja, elsősorban gazdasági intézkedésekkel változtatható meg. természetesen a szabályozók tökéletesítése, a vállalati szervezeti rendszer továbbfejlesztése mellett a jogi szabályozás is a szerződéses fegyelem erősítésének eszköze. /a legfelsőbb bíróság él is ezzel a lehetőséggel./ példaként egy, a fővárosi bíróságnál történt esetet említett dr. röder edit. 1978-ban olyan jogszabály látott napvilágot, amely a három énel nem régebbi gépkocsik értékesítését csak a merkuron keresztül tette lehetővé. a vállalat - élve monopolhelyzetével - indokolatlanul korlátozta, illetve kizárta szavatossági felelősségét. az állampolgárokat ért ismétlődő jogsérelemre az ítélkezés során felfigyelt a fővárosi bíróság, s eredményesen élt szignalizációs jogával: a merkur a helytelen gyakorlatot megszüntette.

a továbbiakban a képviselő a gazdasági munkaközösségekről szólt. elmondta, hogy a szükségletek jobb kielégítéséért engedélyezett kisvállalkozásokkal kapcsolatban eddig még nem merült fel sok jogi vita. ugyanakkor a cégbíróságokra - így a fővárosi bíróságra is - jelentős teher hárul: 1982-ben 3200 cégbejegyzés iránti kérelem érkezett a fővárosi bírósághoz, ahol 1981-ben mindössze egy cégbíró és egy cégjegyzékvezető dolgozott. a cégbejegyzésről az 1875-ben alkotott kereskedelmi törvény rendelkezik, amelyet 1948-ig tanítottak a jogi egyetemeken, így a cégbíróságok tagjai és más jogalkalmazó lényegében az új jogszabályok megjelenésével egyidőben tanulták és alkalmazták a jogot ezen a területen. jelenleg már inkább a sok módosítás adja a legtöbb munkát: a ki és a belépések regisztrálása, a tevékenységi körök átadása.

/folyt. köv./
14.20/kö

- 64 -

bkk. 4. /megkezdődött ..... 12. folyt./kö

a képviselő a házasságkötések és a válások statisztikájából kiindulva beszélt a felelősségről, illetve - annak gyakori hiányáról. felidézte, hogy az 1974-ben újraalkotott családjogi törvény értelmében az esküvőt az anyakönyvvezető csak a házasságkötési szándék bejelentését követő 30 nap utáni időpontra tűzheti ki, majd elmondta: budapest xi. kerületében a bejelentett házasulandók 10 százaléka nem jelent meg a megbeszélte és bejegyzett időpontban. a felelőtlenség okait kutatva rámutatott: a 16. életévét betöltött személy - polgári törvénykönyvünk értelmében - csak korlátozottan cselekvőképes, választójoga 18 éves korig nincs, jogi képviseletét szülei látják el. ugyanakkor, ha leány, akkor szülői és gyámhatósági hozzájárulás nélkül maga dönthet arról, kíván-e házasságot kötni. budapest xi. kerületében tavaly 200 16-18 év közötti nő kötött házasságot, ez az anyakönyvvezetők elé járulóknak mintegy 13 százaléka.

az is figyelemreméltó, hogy a bontópereknek mintegy 40 százaléka megszűnik a békéltető tárgyalást követő kötelező várakozási idő eltelté után, kisebb részben a bíróságok békítő tevékenysége, nagyobb részben azonban amiatt, hogy a 30 napos várakozási idő alaposan megfontolásra készíti a feleket.

- milyen felelősséggel döntenek ezek az emberek a házasságkötésről, illetve a házasság felbontásáról, ha 30 nap elég ahhoz, hogy éppen ellenkezőjét cselekedjék annak, amit eredetileg elhatároztak - tette fel a kérdést dr. röder edit, majd segítségül hívta a közvélemény nevelő, embertformáló erejét, amely nélkül - csupán a jogszabályok, a bírói ítéletek hatására - más területen sem érhető el lényeges változás.

/folyt. köv./
14.30/kö

- 65 -

parlament

bkk.4./ megkezdődött.....13. folyt./-a

a 7. folyt.3.bek.8.-9.sorában:

...a jogszabályokban meghatározott módon...

a 9. folyt.3.bek.1.sorában:

dr.mátay pál/ fejr m. 3.vk./ fejr megyei főügyész..

11. folyt.1.bek.6.sorban:

...viszonyáról feltárt a joggyakorlat. szolt....

u.a.1.bek.10.sorában:

...helyzettel párosul, s a fogyasztókat....

u.a.2.bek. 10.-11.sorban:

.... és más jogalkalmazók lényegében....

12. folyt.1.bek.11.sorában:

....választójoga 18 éves koráig nincs....

u.a.2.bek.5.sorban:

...várakozási idő alaposabb megfontolásra....

/folyt.10/./

14.55/a

- 66 -

32

parlament

bkk.4./ megkezdődött.....14. folyt./-a

dr.lukács jános / zala m.3.vk./, a pacsai haladás

tsz főállatorvosa rámutatott: a különböző, tulajdon elleni elkövetett szabálysértések visszaszorítása érdekében szükségesnek látszik a kiszabandó bírságösszegek emelése. emellett azonban más intézkedés gyakoribb alkalmazását is sürgette: hasznos lehetne például - vélte - a szabálysértési határozatok nyilvános közzététele, a munkahely, a község, a lakóközösség nyilvánosságának bevonása a tárgyalásokba.

Lakásépítési programunk megvalósításához az szükséges - folytatta Lukács János -, hogy minél több otthon épüljön saját erőből. a társasházak létesítésére és építésére vonatkozó, 1977-ben alkotott törvényerejű rendeletet azonban számos esetben kijátsszák. a társasházak intéző bizottságainak tagjai némely esetben nem megfelelően sáfárkodnak a közösség pénzével, és gyakran arra sem adnak módot, hogy a lakók ellenőrizhessék a számlákat, a pénztárnaplót. mikor a sértettek emiatt, valamint az építés során folyvást emelkedő költségeket panaszolva a bíróságokhoz fordulnak jogorvoslatért - kiderül, hogy a pénztárnapló „elveszett”, a számlák, nyugták, elismervények ugyancsak eltűntek. az intéző bizottság tagjai általában arra hivatkoznak: az építkezés azért került jóval többbe, mint amennyit az eredeti költségvetés tartalmaz, mert több és jobb minőségű betonvasat, cementet, vagy szigetelőanyagot használtak fel. az állítás valódiságát utólag azonban a legnagyobb tudású szakértő is csak nehezen ellenőrizheti. az ilyen anomáliák elkerülésére a képviselő javasolta, hogy a bíróságok minden esetben ragaszkodjanak az eredeti, a tervrajzon feltüntetett költségvetéshez. ennél magasabb összeget csak akkor hagyhatnának jóvá, ha azt egy esetleges időközi áremelés indokolná, vagy a magasabb árat valamennyi építőközösségi tag, közgyűlésen fogadná el.

/folyt.köv./

15.30/a

- 67 -

32

bkk.4./ megkezdődött.....15. folyt./-a

dr. juhász tibor/ bács-kiskun m.19.vk./, a kiskörösi

városi-járásai ügyvédi munkaközösség vezetője joggyakorlatunk fontos intézményeként szökött az ölnökbiráskodásról. a népi ölnököket a bíróságok területén működő vállalatok, szövetkezetek, társadalmi szervek és állami intézmények dolgozói jelölik, a munkaügyi, illetve a fiatalokúak bírósága mellett működő ölnököket pedig az illetékes szakszervezetek. ilyen módon tehát a bírászkodásban a dolgozók legszélesebb körű részvételére nyílik lehetőség.

a továbbiakban a képviselő rámutatott: társadalmi viszonyaink állandó változásait a jogszabályok csak némi fáziskészséssel követik, s ebből a lemaradásból ellentmondások keletkeznek. minél gyorsabb a társadalmi fejlődés, az életviszonyok változása, annál nehezebb feladat hárul a jogszabályok értelmezőire és alkalmazóira. hosszabb-rövidebb idő elteltével azonban még a leggondosabb előkészítés után hozott törvény is felülvizsgálásra szorul, mert olyan új társadalmi körülmények teremődnek, amelyekre a jogalkotó nem gondolatott. ezt a gondot igyekszik enyhíteni a bíróságok ítékezésé felett gyakorolt elvi irányítással a legfelsőbb bíróság. a beszámolóban is említett irányelvei, állásfoglalásai - mint például az élet és a testi épség büntetőjogi védelméről, a nem vagyoni kárért való felelősségről, a gyermek elhelyezéséről szóló elvi utmutatások - alkalmasak arra, hogy feloldják a társadalmi viszonyok változásai révén keletkezett ellentmondásokat a bírói gyakorlatban - hangsúlyozta.

a konfliktusok társadalmi megoldása a családban kezdődik, s folytatódik az iskolában, a munkahelyen; mindenhol, ahol az emberek törődnek egymással, és érzik, hogy a más gondján, baján segíteni elsőrendű kötelesség - mondotta a jog konfliktusokat feloldó szerepével kapcsolatban a képviselő. hangsúlyozta: a mai bírónak az élet minden változását nyitott szemmel kell vizsgálnia. ugyanigy kell néznie az előtt álló embert is, akinek sorsáról csak ugy dönthet, ha - a nehezebb utat választva - minden körülményt lelkiismeretesen mérlegel.

/folyt.köv./
15.55/a

Bü

bkk.4./ megkezdődött.....16. folyt./-a

németh istván/hajdu-bihar m.9.vk./, a balmazúj-

városi lenin tsz. elnöke a társadalmi tulajdon fokozottabb védelmének szükségességéről szólva elsősorban az üzemi vezetőköt kért nagyobb figyelmet és határozottabb fellépést, hozzátéve: nélkülözhetetlen ehhez az állami szervek támogatása is. erre annál is inkább szükség van, mert a társadalom döntő többsége kéri, sőt követeli a határozottabb fellépést a fegyelem megszilárdítása érdekében; kifejeződött ez a megyei képviselőcsoport ülésén is.

vajon miként ítélik meg a társadalmi tulajdon védelmét a termelészövetkezeti tagok? miért fordul elő, hogy nem akadályozzák meg a hűtlen kezelést, a közös herdálását? a válasz sajnos gyakran ez: nem az enyémet viszik. ezen változtatni kell - folytatta a képviselő, s ezzel kapcsolatban munkahelyének példájára utalt. a termelészövetkezet vezetése ugyanis olyan intézkedéseket tett, amelyek talán máshol is alkalmazhatók. az egyik legfontosabb: a termelőegységek szigorú önelszámolása. a tagok a nyereségtől függően kapják a kiegészítő részesedést, s így érdekelttek abban, hogy a kollektiva vagyontárgyait megvédjék.

természetesen adminisztratív intézkedésekkel nem oldható meg minden gond. a külső feltételeket a jognak kell biztosítani. a szövetkezeti törvény módosításával például lehetőség nyílt a részjegy és a célrészjegy jegyeztetésére és ezzel erősíteni lehet a tagok kötődését.

a képviselő nyomatékkal szökött arról, hogy a társadalmi tulajdon védelmével összefüggésben tisztázni szükséges a nagyüzem és a kisüzem egymáshoz való viszonyát, és versenyfeltételek kérdését. olyan rendező elvre volna szükség, amely eligazítást ad: mit támogatunk a kisüzemben és mit a nagyüzemben. ma ugyanis sok a zavar e kérdésekben. az is előfordul, hogy egyes tsz-ek már a közös vagyon egy részét és az épületeket is átadják a kisárutermelőknek. sürgős intézkedésre lenne szükség, mert a tisztázatlan állapotból - nem teljesen egyenlő versenyfeltételekből - fakadóan könnyen előfordulhat, hogy néhány becsületes és lelkiismeretes ember is - jóhiszeműen ugyan, de vét a törvény ellen.

/folyt.köv./
16.30/a

Bü

bkk. 4. /megkezdődött ... 17. folyt./kö

papp lajos /szolnok m. 8. vk./, az mszmp török-szentmiklósi városi bizottságának első titkára - a szolnok megyei képviselő csoport véleményét is tolmácsolva - arról szólt, hogy szűkebb pátriája nem tartozik a bűnözéstől „fertőzött”, megyék közé. megfigyelhető, hogy mind jobban növekszik azoknak a száma, akik a jogoktól elválaszthatatlannak tartják a kötelességeket, és különösen a kisebb települések élete bolydul fel, ha a környékükön erőszakos bűncselekmény történik. szerencsére ilyesmire ritkán van példa, azonban a megyében is tapasztalható, hogy többen folytatnak munkakerülő életmódot, nő a veszélyeztetett családok, gyermekek száma, s mindez a bűnözés táptalajává válhat. figyelemre méltó az is, hogy szolnok megyében az ismertté vált bűncselekményeknek mintegy 25 százalékát alkoholos állapotban követték el.

a képviselő szólt a közélet tisztaságáról is, hangsúlyozta, hogy annak védelmét fontos feladatnak kell tekinteni. mind több állampolgár vállal önzetlenül társadalmi munkát és bár csupán néhány alkalommal fordul elő, hogy a közügyek intézése során valaki visszaél helyzetével, az ilyen esetek nagy közfelháborodást keltenek és gyengítetik a bizalmat a tisztességes, a közösségi célokért szívesen áldozatot vállaló emberekben - hangsúlyozta.

dr. fodor istván /pest megye, 15. vk./, a hernádi

március 15. termelészövetkezet főállattenyésztője kiemelte: ügyészségeink, bíróságaink gyakorlata kellően tükrözi az elnöki tanácsnak a jogalkalmazás jogpolitikai irányelveiről szóló határozatát. ám gazdasági életünk állandó formálódása, valamint a társadalmi és az egyéni élet ritmusának felgyorsulása mellett csak akkor tudjuk megőrizni társadalmunk arculatának legalapvetőbb vonásait, ha folyamatosan elemezzük azt a környezetet, közeget, amelyben jogrendünknek hatnia kell.

a fővárost közvetlenül körülvevő községek övezetének lélekszáma - a bevándorlás következtében - évente megközelítőleg 15.000-rel nő - mondotta a képviselő -, ám ezek a települések nincsenek felkészülve a lakosság ilyen nagy mértékű gyarapodására.

/folyt. köv./
16.40/kö

Bus

bkk. 4. /megkezdődött ..... 18. folyt./kö

mind nagyobb az igény például az alkalmi munkák iránt, s a munkaerő szabadpiacán könnyörtelenül érvényesül a kereslet-kinálat törvénye. konkrét esetekkel igazolható, hogy ma a fővárosban és környékén egy jó szakmunkás bérének három-négyszeresét is meg lehet keresni alkalmi munkával. önmagában ez nem okozna gondot, azonban az alkalmi munkavállalók, a bevándorlók egy része a magas keresetet arra használja fel, hogy rendszertelen munkavégzéssel teremtsen meg - máskülönben dologtalan - életének alapvető szükségleteit.

jogrendünk lehetővé teszi, hogy mindenki szabadon válassza meg életvitelét - hangsúlyozta a felszólaló -, de nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy az erőszakos és garázda bűncselekményekben, valamint a család és ifjúság elleni bűnetekben meghatározó szerephez jutott a munkakerülő életmód. pest megyében tavaly a gyermektartás fizetési kötelezettség nem teljesítése miatt elmarasztaltak 23 százaléka közveszélyes munkakerülő volt. mégis ritkaságszámba megy - mutatott rá a jogi gyakorlat fogyatékosaira a képviselő -, hogy a közveszélyes munkakerülés megállapítása esetén a bíróságok élnek a munkahely-kijelölés lehetőségével. tanulságos az a tény is, hogy a múlt évben pest megyében az összes közvadás büntető perben elítéltek közül csupán tizenkét személyt vontak felelősségre kizárólag dologtalan életmódja miatt. pedig valószínű, hogy a súlyosabb bűncselekmények egy része megelőzhető lenne, ha korábban fény derülne az elkövetők életkörülményeire.

javasolta a képviselő: írják elő a munkáltatónak, hogy a dolgozó tartós, igazolatlan távollmaradása - ezáltal a munkaviszony automatikus megszűnése - esetén értesítsék a tényleges helyzetet rögzíteni jogosult hatóságot. ugyanis ma még gyakran fordul elő, hogy a tartalmában valótlan, ám formailag mégsem hamis személyi igazolvány védelme alatt a munkakerülők átcsusznak a rendőri ellenőrzéseken. talán az sem lenne haszontalan - hangoztatta a felszólaló -, ha meghatározott idő elteltével a hatóságok ily módon történő megtévesztése szabálysértési eljárást vonna maga után.

/folyt. köv./
16.45/kö

Bus

bkk. 4. /megkezdődött ..... 19. folyt./kö

a képviselő egy - gazdaságunk strukturális átrendeződésével együttjáró - kedvezőtlen folyamatról is szólt. a társadalom mind számottevőbb része a létfenntartáshoz szükséges javaknak bizonyos hányadát az állandó munkaviszonyban eltöltött időn kívül szerzi meg. épp ezért ma is aktuális a munka társadalmi hasznossága szerinti differenciált jövedelemelosztásra vonatkozó politikai irányelvek számonkérésére; azért, hogy a tisztességes munka értéke sem önmagához, sem más mércével mérve ne devalválódhasson.

ezt követően - minthogy a beszámolókhöz több hozzászóló nem jelentkezett - a vitát lezárták, s ismét a legfelsőbb bíróság elnöke kapott szót.

dr. szilbereký jeno a vitában elhangzottakra

reagálva az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának észrevételeit hasznosnak, a legfelsőbb bíróság számára jogpolitikai iránymutatásul szolgálóknak mondta, s mint ilyeneket, megköszönte. a képviselői felszólalások - miként nyugtázta - összességükben elfogadták a legfelsőbb bíróság tevékenységéről szóló beszámolót, egyes részleteiben pedig kiegészítették a saját tapasztalatok közreadásával. ezeket a figyelemfelhívásokat, helyenként kritikai megállapításokat is hasznosítani fogja a továbbiakban a legfelsőbb bíróság.

néhány észrevételre külön is kitért. a szakértők munkájával kapcsolatos megjegyzésekre válaszolva megemlítette, hogy 1981-ben a legfelsőbb bíróság külön határozatot hozott a szakértők kirendeléséről és a szakvélemények hiányosságainak megszüntetéséről. a vitában említett népi ülnökök - akiket öt évre választanak, s számuk jelenleg 13 ezer - az igazságszolgáltatás demokratizmusának személyi megtestesítói is - hangsúlyozta. élettapasztalatukkal jól segítik a bíraskodást, közreműködésük beviszi az igazságszolgáltatás falai közé a nép józan ítélőképességét. tevékenységüknek ez az egyik oldala. a másik pedig az, hogy a bírósági munkában szerzett személyes tapasztalataikat közreadják abban a szűkebb kollektívában, ahonnan e felelősségteljes tisztségüket kapták. ilyenformán a legjobb propagálói lehetnek a szocialista jognak, a bírói felelősségérzetnek.

/folyt. köv./
17.05/kö

Bu

bkk. 4. /megkezdődött ..... 20. folyt./kö

egyetértően reagált a legfelsőbb bíróság elnöke azokra a megjegyzésekre, hogy javítani kell a gazdálkodó szervek szerződési fegyelmét; annál is inkább - tette hozzá - , mert a kifogásolható magatartásokból származhatnak olyan hátrányok /például az exportkötelezettségek teljesítésének elmulasztása/, amelyek kártérítéssel sem korrigálhatók. ismételten felhívta a figyelmet arra, hogy az állampolgároknak az eddiginél nagyobb felelősséggel, körültekintéssel kell eljárniuk különféle szerződéses kötelezettségek vállalásakor, teljesítésében. a vitában lehangzott véleményekkel egyetértően kiemelte a lakosság jogi tájékozottságának, jogtudatának fontosságát.

határozathozatal következett: az országgyűlés a legfelsőbb bíróság elnökének beszámolóját, valamint a felszólalásokra adott válaszát jóváhagyólag tudomásul vette.

dr. szijártó károly legfőbb ügyész válaszában rámu-

tatott: a felszólalások nagy társadalmi felelősségérzetről tanuskodtak, az elhangzott észrevételeket, javaslatokat ennek megfelelően hasznosítani fogják. több képviselő foglalkozott azzal - emlékeztetett a legfőbb ügyész - miként lehetne még eredményesebbé tenni a nyomozásokat. ez a feladat a rendőrségre és az ügyészekre fokozott felelősséget ró. kétségtelen, hogy az ügyészi szervek nyomozásfelügyeleti tevékenységét javítani kell, az eddiginél is nagyobb segítséget adva a rendőröknek napi munkájukhoz. mindez azonban természetesen csak a legszigorubb törvényességi követelmények kielégítésével valósítható meg. a bűnüldöző tevékenységnek offenzívnek kell lennie - hangsúlyozta szijártó károly - ezért javítandó a bünfelderítés hatékonysága, a bűnmegelőzési munkában mind alaposabban kell felderíteni és megszüntetni a bünt kiváltó okokat.

/folyt. köv./

17.10/a

- 73 -

Bu

bkk.4./megkezdődött.....21.folyt./-a

néhány, a vitában említett, s a gazdálkodó szervezetek napi gyakorlatából vett kollektív büntetési, bünmegelőzési példáról szólva a legfőbb ügyész elismerte ezek hasznosságát, de figyelmeztetett arra: a büntetések az egész közösséget elmarasztaló büntetési formája nem egyéneként és nem differenciáltan ítélkezik, holott e kritériumokat a jogszabályok előírják.

több képviselő említett a munkakerülőkkal kapcsolatos gondokat. észrevételeikre reagálva szijártó károly hangsúlyozta, hogy a csavargó, munka nélküli életmódot folytatók sok erkölcsi és anyagi kárt okoznak társadalmunknak, semmittevésük rontja a közmorált, ezért ellenük széleskörű társadalmi küzdelemre van szükség. hasonlóképpen: a társadalom egészére kiterjedő munkát igényel az alkoholizmus terjedésének fékezése, megállítása. ez feladata lehet a családoknak csakugy, mint a különböző kollektíváknek, állami és társadalmi szervezeteknek.

az ügyészség általános felügyeleti munkájáról szólva dr.szijártó károly elmondotta: az illetékes szervek sokat tettek a törvényesség megtartásáért és megtarttatásáért; munkájukhoz azonban az állami, a gazdasági és a társadalmi szervezetek fokozottabb segítségét igényelte. a vagyon elleni bűncselekmények megelőzésére alaposabb ellenőrzést, a vagyonvédelem technikai feltételeinek fejlesztését szorgalmazta.

határozathozatal következett: az országgyűlés a legfőbb ügyész beszámolóját és a felszólalásokra adott válaszát jóváhagyólag tudomásul vette.

/folyt.köv./

17.10/a

- 74 -

Fu

bkk.4./ megkezdődött.....22.folyt./-a

ezután interpellációk következtek. orlovacz györgy /tolna m. 8.vk./ a művelődési miniszterhez interpellált, azt szorgalmazva, hogy állítsák vissza az általános iskola v. osztályába a félévi osztályozást. a bevezetés alatt álló új általános iskolai nevelési és oktatási terv ugyanis lényegében megszüntette az alsó és felső tagozat közötti éles eltérést, s a tantárgyak ismeretanyaga törés nélkül bővül, indokolt tehát az értékelésben is visszaállítani a folyamatosságot.

válaszában köpeczi béla művelődési miniszter elmondta, hogy a képviselői interpelláció jogosan mutat rá egy olyan részkérdésre, amely felhívja a figyelmet az értékelési és osztályozási rendszer hiányosságára. ez a rendszer sok vonatkozásban elavult, korrekcióra szorul. elfogadva az interpelláció indokolását a miniszter javasolta, hogy az osztályozás visszaállításával várják meg az 1984/85-ös tanévet, amikor bevezetik az új értékelési és osztályozási rendszert. nemcsak az v.osztályban vannak ugyanis ehhez hasonló problémák, hanem a többi évfolyamban is. az új rendszer bevezetésének előkészületei folynak, és az értékelés, osztályozás elveinek korszerűsítése minden bizonnyal jól szolgálja majd az értelmesebb fegyelem elérését, a hatékonyabb oktatási munkát, s nem utolsósorban a szorgalom és a tehetség megfelelő jutalmazását.

a miniszter tehát abban az értelemben kérte a válasz tudomásul vételét, hogy az egész rendszer megváltoztatása kapcsán sor kerül ennek a részintézkedésnek a megtételére is.

a miniszteri választ az interpelláló képviselő és az országgyűlés egyhangulag tudomásul vette.

/folyt.köv./

17.35/a

- 75 -

Fu

parlament

bkk. 4./ megkezdődött.....23. fplyt./-a

ezután dr. nagy sándor/somogy m. 1.vk./ az állami

ifjúsági bizottság titkára a lakásigénylési letétek nagysága, valamint az ifjúsági takarékbetét lakásigénylési letétként történő elfogadása tárgyában interpellált a pénzügyminiszterhez, az építésügyi és városfejlesztési miniszterhez és a minisztertanács tanácsi hivatala elnökéhez.

válaszában hetényi istván pénzügyminiszter - a másik két, címzett, nevében is - elmondta, hogy az 1983. január 1-én életbelépett új lakásügyi rendelkezések, jogszabályok alkalmazását körültekintően, alapos, gondos munkával végezték és végzik a tanácsok. számos újszerű lakásgazdálkodási feladat került előtérbe, ilyen volt egyebek között a lakásigénylési letétek összegének meghatározása, amelyben a kormány teljes önállóságot biztosított a tanácsoknak.

az igénylési letétekkel kapcsolatos eljárásokat 338 tanácsrendeletben szabályozták, és az összegek megállapításánál a szociális szempontokat általában messzemenően figyelembe vették. teljes összesítés még nem készült, s elképzelhető, hogy a rendeletek kisebb részénél valóban az elvárhatónál nagyobb terhet rónak az első lakásukra váró, fiatal házásokra. a pénzügyminiszter megköszönte az észrevételt, ígéretet tett az abban foglaltak részletes megvizsgálására. elmondta, hogy a kormány a közeljövőben jelentést hallgat meg a lakásrendelet végrehajtásának eddigi tapasztalatairól, és ígéretet tett arra, hogy a beszámolót kiegészítik az interpellációban felvetett helyzet részletes elemzésével. az összegyűjtött tapasztalatok alapján elképzelhető, hogy a kormány ajánlásokkal javasolja majd a helyzet megváltoztatását az érintett tanácsoknak és - ha szükséges - rendeletmódosításra is sor kerülhet.

a választ az interpelláló képviselő és az országgyűlés egyhangulag tudomásul vette.

ezzel a parlament tavaszi ülészsaka - amelyen az elnöki tisztet felváltva töltötte be apró antal, péter jános és cservenka ferencné - befejezte munkáját.

/folyt.köv./
17.40/a

- 76 -

Bsz

parlament

bkk. 4. /megkezdődött ... 24. folyt./kö

az országgyűlés március 24-i ülészsakának eseményei dióhéjban

az ülészsakot csütörtökön apró antal nyitotta meg.

ezt követően a képviselők megemlékeztek tóth istván /bp., 26. vk./, a közlekedési és szállítási dolgozók szakszervezete központi vezetősége elnökének elhunytáról.

igazolták pozsgay imre /bp., 41. vk./ képviselő megválasztását.

elfogadták az ülészsak tárgysorozatát:

1. a népköztársaság elnöki tanácsának beszámolója;
2. a legfelsőbb bíróság elnökének beszámolója;
3. a legfőbb ügyész beszámolója;
4. interpellációk.

a népköztársaság elnöki tanácsának beszámolóját katona imre, az elnöki tanács titkára tartotta meg. az országgyűlés a beszámolót tudomásul vette.

ezután dr. szilbereky jeno, a legfelsőbb bíróság elnökének, majd dr. szijártó károly legfőbb ügyésznek beszámolója következett.

dr. antalfy györgy, a jate tanszékvezető tanára, az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának titkára a bizottság nevében szólalt fel.

a vitában felszóllaltak:

dr. mátyás pál /fejér m. 3. vk./, fejér megyei főügyész;

dr. rőder edig /bp., 51. vk./, az 1.sz. ügyvédi munkaközösség tagja, az országos ügyvédi tanács elnökehelyettese;

dr. lukács jános /zala m. 3. vk./, a pacsei haladás tsz főállatorvosa;

dr. juhász tiber /bács-kiskun m. 19. vk./, a kiskőrösi városi-járásai ügyvédi munkaközösség vezetője;

/folyt. köv./
17.50/kö

- 77 -

Bsz

parlament

bkk. 4. / megkezdődött ..... 25. folyt/kö

németh istván, /hajdu-bihar m. 9. vk./ a
balmazújvárosi lenin tsz elnöke;

papp lajos /szolnok m. 8. vk./, az mszmp
törökszentmiklósi városi bizottságának első titkára és

dr. fodor istván /pest m. 15. vk./, a hernádi
március 15. tsz főállattenyésztője.

ezt követően dr. szilberek jeno, majd dr.
szijártó károly válaszolt a képviselők hozzászólásaira.
a legfelsőbb bíróság elnöke és a legfőbb ügyész beszámó-
lóját az országgyűlés elfogadta.

interpellációk következtek.

orlováczy györgy /tolna m. 8. vk./, az általános
iskola v. osztályában a félévi osztályozás visszaállí-
tása tárgyában a művelődési miniszterhez interpellált.
köpeczi béla válaszát az országgyűlés elfogadta.

dr. nagy sándor /somogy m. 1. vk./, a lakásigénylé-
si letétek nagysága, valamint az ifjúsági takarékbetét lakási-
igénylési letéteként történő elfogadása tárgyában a pénzügy-
miniszterhez, az építésügyi és városfejlesztési miniszter-
hez, és a minisztertanács tanácsi hivatala elnökéhez in-
tézte interpellációját. az interpellációra hetényi istván
pénzügyminiszter válaszolt, az országgyűlés a választ elfo-
gdata.

ezzel a tavaszi ülészak - amelyen felváltva elnö-
költ apró antal, péter jános és cservenka ferencné -
befejezte munkáját.

x x x

a tavaszi ülészakról tudósítottak: andai györgy,
dénes istván, nagy attila, stuber sándor és tóth ferenc.

x x x

/folyt. köv./
17.50/kö

- 78 -

Bu

60.008/x

parlament

bkk.4./ megkezdődött.....26. folyt./-a

a 19. folyt.1.bek. 8.sor:

...politikai irányelvek számonkérése; azért, hogy....

22. folyt.1.bek.1.-2.sor:

... orlováczy györgy/ tolna m.8.vk./ a nagydorogi általános
iskola tanára a művelődési....

24. folyt. a felszólalók sorában a második:

dr.röder edit/ bp. 51.vk./, az 1.sz. ügyvédi munkaközösség
tagja, az országos ügyvédi tanács elnökhelyettese.

25. folyt.6.bek.1.sor:

orlováczy györgy/tolna m.8.vk./, a nagydorogi általános iskola tanára

u. a. 7. bek. 1. sor:

dr. nagy sándor/ somogy m.1.vk./ az állami ifjúsági bizottság
titkára

u. a. 7. bek. 2.-3. sor:

...lakásigénylési letétként történő....

/mti/

18.20/a

- 79 -

- v é g e -

Bu

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség
Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.008/x

Belföldi hírek

-----
budapest, 1983. március 24.   bel   c s ü t ö r t ö k
-----

sb0001 4 130 mtib1001

szépitik a főváros közterületeit

1983. március 24.- megkezdődtek a parkok tavaszi karbantartási munkálatai. a kezdés időpontját természetesen az időjárás határozza meg - rendszerint március 10. körül szűnnek meg az éjszakai fagyok -, ám az ennye tél és a korai tavasz ezuttal megkönnyítette a kertészek dolgát.

a fővárosi kertészeti vállalat budapest 1500 hektárnyi zöldterületét gondozza. fővárosunkban a zöldterületek kiterjedése évről évre 4-5 százalékkal növekszik. az új lakótelepek, metroállomások környékének rendezése nagy parképítési feladatok elé állítja a vállalatot. legjelentősebb munkáikat tavaly békásmegyeren és kőbánya-ujhegyen végezték. az idei terveikben a városmajor, a margitszigeti vadaskert és a köztársaság tér rekonstrukciója szerepel. a felújítás során eltávolítják a kiöregedett növényeket, átépítik az utakat, kicserélik a termőtalajt és új játszószerkeket szerelnek fel. ez évben, akárcsak tavaly 5-6 ezer üvegházi növényt ültetnek fővárosunk tereire. a főbb helyeken tavasszal tulipánok, árvácskák, kankalinok és korálvirágok kerülnek a földbe.

a vállalat az idén nem kíván a nyári szünetben diákokat foglalkoztatni, de egyre nagyobb teret kap a szerződéses parkfenntartás. tavaly 320 embernek adtak ilyen módon munkát, főleg nyugdíjasoknak, akik négy millió négyzetméter területet gondoztak a lakótelepi övezetben. a szerződéses parkfenntartás elsősorban olyan tennivalók elvégzésére ad lehetőséget, amelyek nem igényelnek